Dzisiai 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 4

Poznań, piątek dnia 3 stycznia 1930

Rok XXV

Sejm, stronnictwa i p. Bartel

Dymisja gabinetu p. Świtalskiego i powołanie p. Bartla jest niewątpliwym sukcesem Sejmu w tem znaczeniu, że w kwietniu 1929 r. p. Bartel został zastąpiony przez p. Świtalskiego z powodu zbyt miękkiej taktyki w stosunku do Sejmu. Sytuacja obecna jest tedy powrotem do marca 1929.

Ale między marcem 1929, a styczniem 1930 był dzień 29 czerwca 1929 r., kiedy Trybunał Stanu po rozpatrzeniu sprawy b. ministra Czechowicza zażądał od Sejmu merytorycznej oceny przekroczeń budżetowych za rok 1927-8. W toku dochodzeń i podczas samej rozprawy p. Piłsudski zasłonił sobą p. Czechowicza, biorąc na siebie całkowitą odpowiedzialność za wszystkie wydatki budżetowe z okresu swego urzędowania w charakterze prezesa rady ministrów. Sprawa zatem ukształtowała się tak, że ocena przez Sejm przekroczeń budżetowych będzie oceną działalności p. Piłsudskiego.

Nic dziwnego, że w tej postaci sprawa ta jest gwoździem całej sytuacji politycznej. Przypominamy, że p. Bartel wił się, jak mógł, między naciskiem Sejmu a postanowieniem p. Piłsudskiego co do kredytów dodatkowych za rok 1927-8 i ostatecznie wykreślił takie wyjście, że kredyty dodatkowe będą przedłożone Sejmowi wprawdzie r a z e m z zamknięciami rachunkowemi, ale jako o s o b n y projekt ustawowy. Sejm jednak, widząc, że sesja się kończy, przekazał sprawę Trybunałowi Stanu.

Co będzie teraz? Czy p. Bartel wobec tego, że i zamknięcia rachunkowe i kredyty dodatkowe są już w Sejmie, zażąda umorzenia sprawy p. Czechowicza? Czy lewica, mająca większość w Sejmie, na wypadek takiego żądania pójdzie p. Bartlowi na rękę? Czy — co jest najprawdopodobniejsze — tak się porobi, że „nie będzie czasu" na załatwienie tej sprawy przed zamknięciem sesji?

Wszystko to się niedługo wyjaśni. Gdyby lewica zgodziła się na umorzenie sprawy Czechowicza, to zniweczyłaby za jednym zamachem owoce kilkumiesięcznej walki całej opozycji w obronie praw przedstawicielstwa narodowego, przyłożyłaby sama ręki do utrwalenia dyktatury. Wtedy przyjście p. Bartla okazałoby się zwycięstwem nie Sejmu, lecz obozu rządowego: albowiem rzecz stanęłaby tak, że czego nie potrafił dla rządu w y m u s i ć na Sejmie p Świtalski, to zyskał po d o b r e m u p Bartel.

Trudno dzisiaj przepowiedzieć, jak ostatecznie będzie. W każdym razie p. Bartel ma obecnie na lewicy lepszą pozycję, niż w marcu. Jest on niejako zakładnikiem, gwarantującym legalność postępowania w sprawie zmiany konstytucji, czego po p. Świtalskim nie można się było spodziewać. Prócz tego ma p. Bartel swoje konekcje wśród rozmaitych grup lewicy.

Pominiemy narazie masonerję, która darzy p. Bartla niezmiennie swemi względami, a przejdziemy do stronnictw sejmowych. P. P. S. gotowa była rzucić się w objęcia p. Bartlowi, kto wie, może nawet podarować mu na gwiazdkę p. Czechowicza, gdyby udało się było spławić — p. Prystora. Ale pułkownicy uparli się, B. B. S. zrobiła swoje i p. Prystor został. A jeśli będzie dalej tak rządził kasami chorych, jak dotąd, to P. P. S. będzie zmuszona pozostać w opozycji.

Liczą się z tem sfery decydujące i dlatego zwróciły dość już dawno baczną uwagę na lewicę chłopską, czyli „Wyzwolenie" i Stronnictwo Chłopskie, oraz na centrum, czyli „Piasta", Ch. D. i N. P. R.

Z bardzo „miarodajnej" strony wysunięto koncepcję stronnictwa chłopskiego, do którego weszliby z B. B. grupa Bojki i Sanojcy oraz secesjoniści z innych stronnictw ludowych. Jeśli nawet plan ten, się nie uda, to nie ulega wątpliwości, że masonerja, mająca silne wpływy w „Wyzwoleniu", użyje ich celem zbliżenia tego stronnictwa do p. Bartla.

O taktyce Ch. D. pisaliśmy już nieraz. Mało brakło, żeby sztandarowy jej mąż p. Makarewicz nie został ministrem sprawiedliwości w gabinecie p. Bartla. Nie doszło do tego, ale ministrem robót publicznych został p. Matakiewicz, zbliżony do lwowskiego, „sanacyjnego" odłamu Ch. D.

Na taktykę N. P. R. usiłuje się wpłynąć drogą nacisku na organizacje, należące do Zjednoczenia Zawodowego Polskiego.

Poprą p. Bartla napewno Żydzi, którzy przyjęli jego rząd bardzo ciepło. — Ukraińcy i Białorusini zapewne pozostaną w zasadniczej opozycji, choć powołanie do rządu p. Józewskiego, zdeklarowanego federalisty, jest wielce znamienne.

Oto kanwa, na której będzie p. Bartel tkał swoją „rzeczywista rzeczywistość". Co utka, to zobaczymy. Możliwości są rozmaite.

Jeden odcinek jest zupełnie wyraźny, a mianowicie prawy. Opozycja obozu narodowego nie godzi w takie czy inne tylko osobistości „sanacyjne". Jesteśmy i pozostaniemy w wyraźnej opozycji do polityki Piłsudskiego i jego metod działania. Mamy przekonanie, że tylko jasna, zdecydowana i uczciwa polityka, jednakowa w kraju i w Sejmie, znajdzie uznanie w społeczeństwie i odpowie potrzebom narodu i państwa.

To jest nasza — rzeczywistość.

M. K.

Druga konferencja haska

Konferencja rozpoczęła się dzisiaj o godz. 2 popołudniu — Zadania konferencji — Głosy prasy francuskiej

B e r l i n, 3. 1. (Radjo) Druga konferencja w Hadze rozpoczęła się dzisiaj o godz. 2 po południu. Naprzód przedstawiciele państw zaproszonych odbędą naradę w sprawie organizacji technicznej narad, poczem o godz. 5 odbędzie się uroczyste publiczne otwarcie konferencji przemówieniem premjera belgijskiego Jaspara. Jeszcze dzisiaj będą utworzone dwie komisje, jedna z udziałem Niemiec, druga bez Niemców, a mianowicie dotycząca sprawy reparacji państw wschodnich.

H a g a, 3. 1. (PAT.) Dzisiaj o godz. 5-tej popołudniu rozpoczyna się w Hadze na zamku Binenhof w sali posiedzeń holenderskiej Izby deputowanych konferencja reparacyjna, której celem jest ostateczne ustalenie sposobu przeprowadzenia planu Younga.

Komitety organizacyjne, powołane do życia przez sierpniową konferencję haską, opracowały cały szereg projektów według planu rzeczoznawców. Projekty te dotyczą: Reorganizacji Banku Rzeszy oraz niemieckich kolei państwowych, przeprowadzenie zmian w systemie zastawu dochodów skarbu niemieckiego, wreszcie opracowanego statutu Banku dla wypłat międzynarodowych, dla którego jako siedziba przewidziana jest Bazylea.

Niezależnie od tego komitet prawników przygotował ostateczne umowy, które będą potrzebne przy zrealizowaniu nowego systemu reparacyjnego.

Punktów spornych istnieje jeszcze 13, w tej liczbie kilka o niezwykłej doniosłości politycznej. Nieustalony jest przedewszystkiem los komisji reparacyjnej. Również sporną pozostaje kwestja t. zw. reparacyj wschodnich, która wskutek opozycyjnego stanowiska Bułgarji i Węgier nie mogła być załatwioną przez komitety organizacyjne. Nie rozstrzygnięta jest jeszcze sprawa likwidacji własności niemieckiej zagranicą. Poza tem będzie chodziło o ustalenie terminu niemieckich spłat reparacyjnych.

W związku ze sprawą powstania Banku Międzynarodowego można będzie oczekiwać w Hadze pewnego naprężenia na wypadek, gdyby wystąpiono z nowemi propozycjami co do kompetencji rozmaitych oddziałów banku.

Najważniejszem jednak zagadnieniem jest wyjaśnienie kwestyj sankcyj na wypadek niedotrzymania umowy przez Niemcy.

P a r y ż, 3. 1. (Radjo). „Matin" omawiając drugą konferencję w Hadze, przypuszcza, iż już w najbliższych dniach w czasie obrad nad komercjalizacją długów niemieckich, okaże się, czy Niemcy mają istotnie uczciwe intencje w kierunku porozumienia. Prawnicy trybunału haskiego oraz przewidzianego w planie Younga sądu rozjemczego ustalą, czy plan Younga istotnie nie formułuje jasno sprawy sankcyj dla Niemiec zgodnie z Traktatem Wersalskim, w razie gdyby Niemcy nie spełniły swego obowiązku. Pismo zapewnia, że gdyby Niemcy uchylały się od swych powinności, to ich wierzyciele zastosują odpowiednie polityczne i militarne represje przewidziane w Traktacie Wersalskim.

„La Republique" omawiając konferencję w Hadze wyraża obawę o los Banku Reparacyjnego.

Po ogłoszeniu odezwy Kominternu

Mac Donald zainteresował się odezwą „Daily Worker" — Możliwość poważnego konfliktu

L o n d y n, 3. 1. (Radjo) „Evening News" zapowiada poważne przesilenie dyplomatyczne i nowy zatarg sowiecko - angielski z powodu ogłoszenia w komunistycznym „Daily Walker" odezwy Kominternu, zwróconej przeciwko rządowi angielskiemu. W kołach politycznych uważa się ten artykuł powszechnie za złamanie danego rządowi angielskiemu przez nowego posła sowieckiego przyrzeczenia, że Sowiety wstrzymają się od agitacji społecznej i politycznej w Anglji. Premjer Mac Donald, bawiący obecnie w Szkocji, polecił nadesłać sobie numery „Daily Walker", występujące przeciwko rządowi angielskiemu. W najbliższych dniach mają zapaść ważne w tej sprawie postanowienia.

Poselstwo sowieckie w Londynie odmówiło dziennikarzom wszelkich informacyj.

Spłata polska dla Anglji

L o n d y n, 2. 1. (PAT.) Dzienniki zamieszczają notatkę o dokonaniu przez rząd polski na rzecz skarbu angielskiego spłaty 193.044 ft. szterl., jako raty półrocznej na spłatę procentu i amortyzacji długu państwowego w Anglji, stosownie do umowy finansowej z r. 1924.

Niemiec o powstaniu państwa polskiego

Autor znanej książki o powstaniu państwa polskiego w wyniku wojny światowej dr. Recke, archiwarjusz z Gdańska, objeżdża obecnie miasta niemieckie, wygłaszając odczyty na temat, któremu poświęcona była jego książka.

Świeżo odczyt taki odbył się w Lipsku, gdzie zorganizował go „Verein für das Deutschtum im Auslande". P. Recke w odczycie swym postawił tezę, że za ponowne wejście sprawy polskiej na widownię odpowiedzialny jest kanclerz Bethmann-Hollweg z jego znaną proklamacją listopadową. Trzema ludźmi, którzy są właściwymi sprawcami „nieszczęścia niemieckiego" na wschodzie, są Dmowski, Paderewski i profesor amerykański Lord, członek z ramienia rządu Stanów Zjednoczonych komisji koalicyjnej dla sprawy polskiej.

Według p. Reckego prezydent Wilson jeszcze w listopadzie r. 1918 był zdecydowanie zwolennikiem opinji, że ani jeden metr kwadratowy kraju niemieckiego nie ma być oddany powstającemu państwu polskiemu. Dyplomaci polscy Dmowski i Paderewski wkońcu znaleźli jednak posłuch u prezydenta Wilsona przy pomocy jego doradcy Lorda. Że Gdańsk nie stał się polskim, że niecałe Prusy Zachodnie i Górny Śląsk przypadły Polsce, to zawdzięczają Niemcy tylko twardemu oporowi Lloyd George'a. „Polska o tem nie zapomniała — mówił p. Recke — i prowadzi dzisiaj intensywną a także, „niestety, bardzo zręczną propagandę, którą postawiła sobie za cel przyłączyć pod panowanie białego orła nietylko Gdańsk, ale także Prusy Wschodnie".

P. Recke zakończył apelem do Niemców, by mieli się na baczności i pracowali przeciw temu niebezpieczeństwu.

Prześladowanie Polaków na Litwie

K o w n o, 2. 1. (AW.) Sąd pokoju w Kownie skazał znanego na Litwie Polaka, ziemianina Komara na dwa miesiące więzienia. Powodem skazania był protest Komara przeciwko znęcaniu się policji litewskiej nad jego synem.

Francja wobec planu Younga

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Paryż, w grudniu.

Jeżeli rzucimy okiem na ostatnie wypadki ubiegłego roku politycznego we Francji, to na pierwszy plan wysuwa się przyjście do władzy gabinetu p. Tardieu. W ciągu dwóch miesięcy, nowy rząd wykazał, iż szanując prawa parlamentaryzmu, pragnie przedewszystkiem prowadzić politykę narodową, zgodną z interesami kraju i jego godnością. Łącznie z tem należy stwierdzić, że większość narodowa, o ile tylko chce, potrafi być zwartą, jak to wykazały ostatnie głosowania w izbie. Były one osobistym sukcesem p. Tardieu, który będzie mógł obecnie prowadzić z pełnym autorytetem rokowania i rozmowy w czasie drugiej konferencji haskiej.

W trakcie ostatnich rozpraw w pałacu burbońskim dominowała bezwzględnie polityka zagraniczna, której rozmaite zagadnienia odnosiły się właśnie do tejże konferencji. Dyskusja wykazała dobitnie, iż o ile cały naród francuski wypowiada się jednomyślnie za pokojem, to jednakowoż wielu zdaje sobie sprawę, iż dotychczasowa polityka „likwidacyjna" p. Brianda poszła już tak daleko, że mogła w konsekwencjach narazić na niebezpieczeństwo przyszłość Francji. Opinja francuska ocknęła się i zaczęła reagować przeciwko hypnozie pacyfizmu, wytwarzanej metodycznie przez różne czynniki, dążące do zbliżenia francusko-niemieckiego.

Naród nie chcę iść dalej po drodze ustępstw. Zaufaniem jednak specjalnem darzy osobę p. Tardieu, który z wysokości trybuny z energją oświadczył, że jeżeli zajdzie potrzeba, to rząd francuski potrafi nowym intrygom haskim położyć kres i przeciwstawić im kategorycznie słowo „nie". Prezesowi rady ministrów przypadło zadanie, doprowadzenia do końca rokowań międzynarodowych bardzo już niestety posuniętych przez p. Brianda. Chodzi obecnie o to, aby uratować wszystko co można, a przedewszystkiem nie pozwolić, aby nastąpiła ewakuacja trzeciej strefy nadreńskiej zanim układ ostateczny nie zostanie ratyfikowany, a plan Younga nie wejdzie w życie. Zapewnienie to dał izbie p. Tardieu.

On zresztą stać będzie na czele delegacji francuskiej w Hadze. Konferencja została tym razem szczegółowo opracowana, w przeciwstawieniu do sierpniowej, która odznaczała się dużą improwizacją. Wszelkie związane z nią zagadnienia wszechstronnie rozpatrzono. P. Tardieu odbył szereg narad nietylko z premjerem belgijskim p. Jasparem, prezesem konferencji, ale również z licznemi osobistościami, mającemi udać się do Hagi. Poza tem zwołał wszystkich członków delegacji francuskiej, chcąc omówić i sprecyzować raz jeszcze linję wytyczną, celem zachowania jedności akcji całej delegacji.

W tutejszych kołach politycznych przypuszczają, iż druga konferencja haska potrwa dobrych dni dziesięć. Można spodziewać się, iż Berlin będzie jak zawsze próbował doprowadzić grę dwuznaczną i usiłował wygrywać jednych przeciwko drugim. Jednakowoż panuje w Paryżu przekonanie, że zbytnio leży w interesach Niemiec przyjęcie planu Younga, by w ostatniej chwili rząd Rzeszy miał go odrzucić. Plebiscyt Hugenburga i memorjał dr. Schachta wprowadziły oczywiście fermenty do opinji niemieckiej. Berlin prawdopodobnie będzie starał się wykorzystać i tym razem każdą okazję, by wywrzeć nacisk na b. sprzymierzonych.

Wartość planu Younga, podobnie jak w swoim czasie traktatu, zależy przedewszystkiem od jego wykonania. Pod tym względem, tutejsze środowiska zarówno finansowe, jak i polityczne zwracają uwagę na konieczność reformy budżetowej w Niemczech. Tymczasem polityka obecnego rządu niemieckiego bynajmniej do tego nie zmierza, lecz przeciwnie stara się temu przeszkodzić. Kwestja reorganizacji finansów Rzeszy została poruszoną przez p. Parkera Gilberta, przez dr. Schachta, a obecnie omawia ją w ostatnim numerze dziennika „La Nacion", p. Poincaré. Były premjer stwierdza kategorycznie, iż nie wystarcza, aby wszyscy zgodzili się co do ostatecznych postanowień planu Younga; nie wystarcza nawet ratyfikacja tego nowego dokumentu. Należy także domagać się, aby Niemcy stworzyły u siebie warunki finansowe potrzebne do wykonania tego planu. W przeciwnym razie powstanie piękny gmach, lecz na piasku.

Jeżeli natomiast ten warunek przedwstępny nie zostanie wypełniony, to Nadrenja nie powinna być ewakuowaną w przyszłym roku. P. Poincaré, śledzący bacznie poczynania niemieckie nie kryje obaw, stwierdzając, iż stanowisko Berlina jest w dalszym ciągu bardzo niepewne... Dlatego też kładzie nacisk na fakt, że okupacja reszty lewego brzegu Renu jest ostatnim zastawem, jaki Francji pozostaje dla uregulowania zagadnienia odszkodowań. Francja nie może wyrzec się zastawu, chyba tylko w wypadku, gdy Niemcy zechcą „uczciwie" wytworzyć sytuację umożliwiającą im płacenie zredukowanych sum planu Younga. Trzymając się stanowczo tej zasady, gabinet p. Tardieu, oświadcza p. Poincaré, nie popełni żadnego nadużycia, ale będzie poprostu bronił sprawiedliwości i zdrowego rozsądku.

Cała opinja narodowa wyraża się w tym samym duchu co p. Poincaré. Jednakowoż co do dobrej woli niemieckiej panuje słuszny sceptycyzm, bo Niemcy mogą płacić, ale stawiają sobie za punkt honoru nieuiszczanie powziętych zobowiązań reparacyjnych, inaczej mówiąc „nie chcą chcieć". Tej woli negatywnej trudno przeciwdziałać. Dlatego też nowy rok polityczny rozpoczyna się naogół — jeżeli się również weźmie pod uwagę i przyszłą konferencję morską w Londynie — pod wielkim znakiem zapytania.

I. Briares.

Czemu dopiero teraz?

Po ostatnich ostrych wypadach p. Moraczewskiego poświęcił mu „Robotnik" następujące uwagi:

„Był to poczciwy c. i k. radca kolejowy, bardzo „pryncypjalny" w swoich „zasadach" społecznych, zgoła podejrzliwy w stosunku do „oportunizmu" Ignacego Daszyńskiego, pełen czci dla „wiedzy marksowskiej" rodaków z tamtej strony kordonu, „rodaków", którzy nie ulegali „socjal-patrjotycznym złudzeniom", aliści stali twardo przy chorągwiach p. Róży Luksemburg. Solidnie sobie pracował w ruchu robotniczym Stryja, Sambora, czy Buczacza. W pewnym momencie Artur Hausner „przerobił" go na „socjal-patrjotę".

„Skończyłaby się pięknie, składnie i solidnie nić życia p. Jędrzeja Moraczewskiego. Nieszczęście chciało, że los złośliwy uczynił zeń... męża stanu. P. Jędrzej Moraczewski jął tedy wnikać pilnie w tajniki „taktyki politycznej". Za wzór niedoścignły obrał sobie Józefa Piłsudskiego. I doszedł rychło do wniosku, że — polityka to znaczy chytrość.

„Wszyscy rozumieli zawsze, od początku, na czem kolejna „chytrość" polega, wszyscy uśmiechali się zlekka i wzruszali ramionami: „Poczciwy Jędruś; niechże mu się zdaje, że okpił cały świat, skoro mu to sprawia przyjemność..."

„Poczciwy Jędruś nie zawsze, niestety, bywał poczciwy. Zdarzało mu się rypnąć ni stąd ni zowąd jakieś kłamstwo nazbyt jaskrawe, coś takiego, co uchodzi powszechnie za oszczerstwo. P. Jędrzej Moraczewski wtedy milknął, a przyjaciele mawiali głosem łagodnym: „No, wiecie, no zapewno; no, naturalnie, przesolił, on taki naiwny; w gruncie rzeczy poczciwy; ale naiwny i udaje chytrego..."

Ostatniemi czasy p. Jędrzej Moraczewski „przesolił", zdaje się, gruntownie i ostatecznie. Nie należy do rzeczy przyjemnych być nazwanym publicznie oszczercą".

P. Moraczewski istotnie ma już w świecie politycznym polskim ugruntowane stanowisko. Ale czemu „Robotnik" teraz dopiero pisze tak słuszne rzeczy o Moraczewskim, a dawniej sławił go, gdy miotał oszczerstwa, jako — bohatera?

Spóźniona cnota moralna

Marszałek Sejmu Ignacy Daszyński zamieszcza w noworocznym „Robotniku" następujące przyznanie się do polityki cnoty moralnej:

„Już słyszę, jak motłoch półinteligentów zanosi się od śmiechu, gdy kto wspomni o znaczeniu, o roli moralności w polityce. Ci sami, co niezmordowanie powtarzają o chrześcijańskiej idei w państwie, ci co królom i dyktatorom przypisują nadludzkie cnoty, co wpadają w zachwyt kretyna nad formą buta dyktatorskiego, mrugają do siebie jak handlarze końmi, gdy się żąda moralności w polityce, czyli w życiu publicznem, w aktach rządu!... „Polityk" to szalbierz, to kłamca, to oszust „propagujący wodę a pijący wino".

„Jest w tej hecy dwojaki nurt. Jeden uczciwy, drugi podrabiany. Gdy się czyta, jak na rozkaz cesarzy i królów, oficjalnie kłamano, jak pisano za pieniądze rządowe z funduszów „gadzinowych" (dla karmienia syczących w prasie gadów), aby tylko ogłupić masę narodu i oszukać sąsiadów, wierzy się głęboko, że polityka to rzecz wysoce niemoralna.

„Gdy Bismarck głosił, że „siła idzie przed prawem", gdy inni głoszą, że reformę „konstytucji przeprowadza się kijem", głęboki wstręt prawego człowieka przed polityką jest zupełnie zrozumiały.

„Gdy uczciwi ludzie patrzą na oszustwa wyborcze z głębszą pogardą, niż na fałszywego gracza w karty, i w imię tego odwetu moralnego nie chcą mieć nic wspólnego z polityką, musimy uznać ich motywy.

„Ale tylko do pewnego stopnia. Sam wstręt, sama pogarda nie wystarcza człowiekowi cywilizowanemu, powiedziałbym: człowiekowi wyższej rasy.

„Tu trzeba walczyć! Wypowiedzieć wojnę gwałtowi, oszustwu, ogłupianiu obywateli, pochlebstwu wobec silnych, demagogji spryciarzy przy żłobach państwowych, tuczeniu się pasorzytów przy licznych placówkach finansowych i t. d.

„Walka ta, to polityka także, ale polityka w imię moralności, polityka godności, prostoty i uczciwości, polityka prawa, polityka obrony cierpiących, wyzyskiwanych, ogłupianych i zniewolonych.

„I nie jest tak źle, żeby życie publiczne narodów cywilizowanych było dziś tylko igraszką w ręku gwałcicieli i łotrów. Nie są masy narodów tak ciemne, żeby nie przejrzeć nikczemności polityków oszukańczych!

„We wszystkich narodach wyżej stojących, są już dziś potężne grupy ludzkie, które nie chcą słyszeć o wojnie, o szowiniźmie, o gwałcie wewnątrz państwa, o unicestwieniu prawa przez lokajów, nazywających się ministrami sprawiedliwości, o tem wszystkiem, co politykę czyni szalbierstwem. Te grupy, partje całe, zrzeszenia ludzi o wysokiej, najwyższej inteligencji i mnóstwo niezależnych talentów artystycznych — walczą, jedni w pierwszych, inni w dalszych szeregach, ale walczą a nie jęczą, nie narzekają, nie chowają się w mysie dziury, aby potem sobą samymi pogardzać w jakiejś jaśniejszej chwili świadomości.

„Może być zatem polityka równa oszustwu i polityka ożywiona najwyższą cnotą moralną".

Jak pod adresem „Robotnika" w sprawie Moraczewskiego, tak tutaj pod adresem marszałka Daszyńskiego musimy ogólnie stawić zapytanie: Czemu to — tak późno następuje przyznanie się do polityki cnoty moralnej? Czemu w maju roku 1926 socjaliści wyznawali inną wiarę polityczną i adorowali innych bogów? Czemu to jeszcze rok temu inaczej mówili i inaczej działali? Czy w zmienionej sytuacji znowu zmienią zasady polityczne? Czy powoływanie się w polityce na cnotę moralną, jest dla nich tylko przejściową grą taktyczną?

List otwarty

do Ignacego Daszyńskiego, marszałka Sejmu

Dnia 1 stycznia rb. ukazały się uwagi Pana o „moralności w polityce", skierowane przeciw „temu wszystkiemu, co politykę czyni szalbierstwem", a broniące „polityki godności, prostoty i uczciwości" oraz wzywające do walki w imię tych haseł.

Przeszło trzy i pół lat temu, dnia 16 maja 1926 r., odbyło się w Warszawie z Pańskim udziałem posiedzenie rady naczelnej P. P. S., która powzięła uchwałę, ogłoszoną nazajutrz w pismach, a mówiącą:

„Złodzieje grosza publicznego, piastujący urzędy państwowe, a zwłaszcza byli ministrowie... Zdziechowski... (wśród siedmiu nazwisk tam podanych) ...mają być doraźnie ukarani".

Na oszczerstwa ogłoszone wówczas z podpisem (p. Jędrzeja Moraczewskiego) odpowiedziałem odrazu, na ową zbiorową uchwałę nie odpowiadałem, wiedząc, że i dla tej sprawy nadejdzie chwila właściwa.

Sądzę, że chwila, gdy Pan, będąc marszałkiem Sejmu, któremu przedstawiono już sprawozdania N. I. Kontroli i zamknięcia rachunkowe z lat 1925 i 1926, kiedy byłem ministrem skarbu, nawołuje do moralności w polityce, występuje przeciw szalbierstwu, domaga się godności, jest właśnie sposobną do przypomnienia Panu owej uchwały rady naczelnej P. P. S., zawierającej tak nikczemne oszczerstwo. W tem, że podpis Pana znajduje się pod uchwałą z 16 maja 1926 r. i pod oświadczeniem o moralności w polityce z 1 stycznia 1930, tkwi sprzeczność, wobec której poczucie odpowiedzialności nie powinno pozostać nieme. I dlatego właśnie ta sposobność skłania mnie do wezwania Pana, by Pan spełnił obowiązek, wynikający z głoszonych dziś przez Pana haseł, tembardziej, że jest to obowiązek przedewszystkiem wobec dobrego imienia naszego Państwa.

Jerzy Zdziechowski.

Warszawa, 2 stycznia 1930 r.

Na manowcach federalizmu

Szkodliwe plany utworzenia „Instytutu Ukraińskiego" w Warszawie

Korespondent nasz warszawski pisze:

Doszły nas wiadomości, iż ministerstwo oświaty opracowuje projekt rozporządzenia o utworzeniu Instytutu Ukraińskiego w Polsce z siedzibą w Warszawie. Instytut miałby być wzorowany na naszej krakowskiej Akademji Umiejętności.

Powołanie na stanowisko ministra spraw wewnętrznych p. Józewskiego, zbiegające się z tą wiadomością, musi zrodzić poważne obawy. Dotychczasowa działalność polityczna p Józewskiego na stanowisku wojewody wskazuje, iż polityka mniejszościowa rządu znajduje się w niebezpiecznem stadjum zbliżenia się do dawnych manowców imperjalistycznych.

Przygotowywane przez ministerstwo oświaty rozporządzenie obawy te potwierdza.

Już przed kilku laty wałkowano zamiar stworzenia w Krakowie studjum ruskiego przy uniwersytecie Jagiellońskim. Przeprowadzono wówczas rozmowy z kilku profesorami Rusinami, którzy pono poczynili nawet wobec rządu pewne zobowiązania, jakich nie mogli dotrzymać wskutek nacisku otoczenia.

Była wtedy mowa tylko o studjum naukowem dla młodzieży, dziś zaś rząd bez porozumienia się z ciałami ustawodawczemi występuje z planem utworzenia naczelnej instytucji naukowej. Byłoby to w praktyce tworzeniem uniwersytetu ukraińskiego w stolicy polskiej.

„Jeżeli plan ten miałby być odpowiedzią na zorganizowanie przez Sowiety Ukraińskiej Akademji w Kijowie, nazwać byśmy musieli ten plan naiwnym, jako plan budzenia separatyzmu ukraińskiego przez nas samych.

Wyjazd premjera

Warszawa, 3. 1. (Tel. wł.) W sobotę wieczorem premjer wyjeżdża na dwa dni do Lwowa dla załatwienia spraw osobistych. (w)

Wojewoda Grażyński ustępuje?

Warszawa, 3. 1. (AW.) „Kurjer Warszawski" notuje pogłoski o zmianie na stanowisku wojewody śląskiego. Jako następca wymieniany jest wojewoda kielecki p. Korsak.

Konferencja premjera z min. Zaleskim

Warszawa, 3. 1. (AW.) Dziś o godz. 9 rano odbyła się rozmowa premjera Bartla z min. Zaleskim, który przedstawi stan sprawy polskiej na terenie międzynarodowym w przeddzień wyjazdu na posiedzenie Rady Ligi.

Straszna katastrofa samolotowa

Nieszczęśliwa impreza filmowa w powietrzu — Dziesięć osób zginęło

Londyn, 3. 1. (Radjo). Donoszą z Santa Monica w Kalifornji o tragicznej katastrofie samolotowej. Towarzystwo Filmowe „Fox", przygotowując film, którego główną treścią miała być sensacyjne samobójstwo bankiera belgijskiego Loevensteina (jak wiadomo wyskoczył on z samolotu i utonął w kanale La Manche) zaaranżowała odpowiednią scenę nad morzem w wysokości 700 metrów. Do tego celu użyto dwóch samolotów, w którym leciało 10 aktorów filmowów. Nagle jeden z samolotów opuścił się na dół i wpadł na drugi samolot, który natychmiast po zderzeniu spłonął. Samolot pierwszy i szczątki drugiego wpadły do morza, wszyscy artyści filmowi zginęli, m. i. mąż znanej gwiazdy filmowej May Astor.

Generał v. Seeckt wzywa Niemców do tworzenia siły

Berlin, 2. I. (Tel. wł.) Z okazji nowego roku zamieściły niektóre pisma wywiad z twórcą Heimwehry, generałem v. Seecktem. Celem polityki Niemiec powinno być przywrócenie ich dawnego mocarstwowego stanowiska. Główną przeszkodą ku temu jest Traktat Wersalski, który z żywego ciała mocarstw pokonanych utworzył szereg nowych organizmów państwowych, podtrzymywanych przez głównego wroga Niemiec — Francję. Generał Seeckt pociesza się jednak, że „bezmyślność Traktatu Wersalskiego" zemści się na nim samym prędzej, czy później, gdyż nowe organizmy państwowe staną się ogniskami ciągłego niepokoju w Europie. Musi przyjść do rozwiązania tych nowych konfliktów przez walkę, a do skutecznej walki potrzeba siły. Otóż zadaniem Niemiec powinno być tworzenie siły.

Zamach na inspektora policji

Detroit, 2. 1. (Radjo.) Wczoraj dokonano tu zamachu rewolwerowego na inspektora miejscowej policji.

Uzbrojeni bandyci zatrzymali samochód inspektora i dali do niego 12 strzałów, z których cztery raniły go ciężko. Jedna z zabłąkanych kul ugodziła 11-letnią dziewczynkę.

Ofiara zamachu już od dłuższego czasu znajdowała się na czarnej liście bandy z powodu energicznego i owocnego pościgu bandytów.

Z magistratu gdyńskiego

Gdynia, 3. 1. (Tel. wł.) Stosownie do zaleceń komisji lustracyjnej, która pod kierunkiem wicewojewody pomorskiego dra. Seidlitza badała w połowie ubiegłego miesiąca funcjonowanie tutejszego samorządu, magistrat i rada miejska przystąpią w najbliższym czasie do obrad nad zmianą sposobu urzędowania biur miejskich. Wśród przeprowadzonych zmian znajdą się — jak słychać — redukcje kilku etatów, oraz zmiany personalne. Ze stanowiska naczelnego wydziału prezydjalnego ma ustąpić p. Władysław Zakrzewski, rodem z Poznania. Na tę posadę i inne rozpisano konkurs. S. B.

Pożar okrętu wojennego

Londyn, 3. 1. (Radjo) W pobliżu San Pedro w Kalifornji spłonął wielki okręt wojenny „Saratoga" wskutek zapalenia się benzyny i terpentyny. — Trzech marynarzy zginęło.

Zderzenie autobusu z pociągiem

Królewiec, 3. 1. (AW). Pociąg osobowy na linji Wystruć-Tylża zderzył się z autobusem pasażerskim z Wystrucia. 3 pasażerów autobusu zostało zabitych, 7 jest ciężko rannych, 4 odniosło lżejsze rany. Katastrofa nastąpiła wskutek niezamknięcia zapory kolejowej przez dróżnika, którego znaleziono w budce nieprzytomnego.

Tańsze dorożki w Warszawie

Warszawa, 3. 1. (Tel. wł.) Właściciele taksówek fordowskich przystąpili do władz przemysłowych z propozycją obniżenia ceny kursu z 50 na 40 groszy za km. i od dzisiaj taksówki fordowskie są tańsze w porównaniu z innemi o 1/5. (w)

Dalsze wyniki wyborów do sejmików powiatowych

Pow. jarociński. — Klęska „sanacji"

Wybory wiejskie do sejmiku pow. jarocińskiego odbyły się — jak wiadomo — dopiero 22 grudnia. Uprawnionych do głosowania było 20.521, głosowało 14.795 czyli 72 procent, unieważniono 22 głosy. Ogólna liczba mandatów wiejskich wynosi 30.

Listy N. P. R. uzyskały 7.092 głosy i 14 mandatów, „Piasta" 5.170 gł. i 12 mandatów, listy t. zw. „Jedności" (kompromisowe) 1.746 gł. i 4 mandaty, lista „sanacyjnych" ciszakowców 328 gł. — bez mandatu.

Stronnictwo Narodowe jako takie udziału w wyborach wiejskich nie wzięło. Paru sympatyków obozu narodowego przeszło z list „Jedności".

Wyniki wyborów w poszczególnych czterech okręgach są następujące:

Okręg I — Jarocin: Uprawnionych 8.607, głosowało 6.001, unieważniono 4 głosy. Ogólna liczba mandatów 12.

N. P. R. — 2.930 gł. i 6 mandatów. Wybrani pp. Sobecki Marcin, Andruszkiewicz Józef, Bogajewski Ignacy, Hamerling Andrzej, Broda Tomasz i Paryzek Piotr.

„Piast" — 2.091 gł. i 5 mandatów. Wybrani pp. Szyszka Tiotr, Czeszyk Stan., Pilarczyk J., Matuszewski J., Kubicki Ign.

„Jedność" (lista kompromisowa) — 535 gł. i 1 mandat. Wybrany p. Żychliński Kazimierz.

Okręg II — Jaraczew. Uprawnionych 3553, głosowało 2779, unieważniono 3 głosy. Ogólna liczba mandatów 5.

N. P. R. — 1383 gł. i 2 mand. Wybrani pp. Szymański Fr. i Dostatni Tom.

„Piast" — 1055 gł. i 2 mand. Wybrani pp. Banaszak Wojciech i Geldner Stefan.

„Jedność" — 338 gł. i 1 mand. Wybrany p. W. Panek.

Listy „Piasta" i N. P. R. były zblokowane.

Okręg III — Żerków: Uprawnionych 4810, głosowało 3494, unieważniono 8 głosów. Ogólna liczba mandatów 7.

N. P. R. — 1624 gł. i 3 mandaty. Wybrani pp. Walczak Fr., Krukowski B. i Wechterowicz Fr.

„Piast" — 1327 gł. i 3 mandaty. Wybrani pp. Jaroszek W., Rogacki Ig. i Bazelak J.

„Jedność" — 535 gł. i 1 mandat. Wybrany p. Czarnecki Antoni.

Okręg IV — Nowe Miasto: Uprawnionych 3551, głosowało 2521, unieważniono 7 głosów. Ogólna liczba mandatów 6.

N. P. R. — 1155 gł. i 3 mand. Wybrani pp. Łukaszak Sz., Figan J. i Wrona Wład.

„Piast" — 693 gł. i 2 mand. Wybrani pp. Banaszak W. i Bernat J.

„Jedność" — 338 gł. i 1 mandat. Wybrany p. Galiński Walenty.

Ciszakowcy — 328 gł. bez mandatu.

I w tym okręgu listy „Piasta" i N. P. R. były zblokowane.

Poza mandatami wiejskiemi wchodzi jeszcze do sejmiku 7 przedstawicieli miast. Razem sejmik ma 37 członków. Większość w sejmiku utworzą prawdopodobnie „Piast" wraz z „Jednością". Z miast wybrani zostaną przeważnie narodowcy.

Powiat pleszewski

W uzupełnieniu doniesienia o wyniku wyborów wiejskich w pow. pleszewskim podać należy, że na 20 mandatów 10 uzyskał „Piast", 8 N. P. R., 1 P. P. S., 1 „sanacyjni" Chrześć Rolnicy, występujący pod nazwą „Zjednoczenia Gospodarskiego". Stronnictwo Narodowe udziału w wyborach wiejskich nie brało.

Miasto Pleszew wybiera 5 członków sejmiku. Ponieważ Narodowe Koło Gospodarcze w radzie miejskiej liczy obecnie 12 radnych na ogólną liczbę 18 (5 ma „sanacja", 1 Niemcy), przeto wybranych będzie prawdopodobnie do sejmiku 4 narodowców i 1 „sanator".

Powiat średzki

W zupełnieniu doniesień o wyniku wyborów w pow. średzkim dodać należy, że poza 25 przedstawicielami wsi wchodzi do sejmiku powiatowego 8 przedstawicieli miast, a mianowicie Środa wybiera 5, Kostrzyn 2, Zaniemyśl 1. Z pośród tych 8 mandatów 7 uzyska prawdopodobnie Stronnictwo Narodowe, 1 N. P. R.

(k) **Przemysł przetworów ziemniaczanych.** Obecnie, gdy zbiór ziemniaków przy sprzyjającej pogodzie już ukończono, twierdzić można, że w województwie poznańskiem i pomorskiem wynik jest gorszy niż w roku ubiegłym. Natomiast w innych częściach kraju zbiory wypadły tak pomyślnie, że ogólny wynik dla całego kraju uważać należy za korzystniejszy niż w roku ubiegłym. Ponieważ i zagranica — z wyjątkiem Niemiec — donosi o dobrych zbiorach, widoki na wywóz kartofli są bardzo małe, a cena musiała się dostosować do cen zbóż i paszy tak że eksport produktów ziemniaczanych mimo niskiego poziomu cen znowu się opłaca.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,38 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88,7 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,02 zł. gotówką 211,62 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,27 zł, gotówką 172,93 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3 stycznia 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był naogół spokojny. Cały ruch się koncentrował w pap procentowych, które były silnie poszukiwane i tak płacono przy większym braku materjału za 5 proc. poż. konwers. 49 proc. i wyżej, za 8 proc. listy dolarowe 92,50 proc. (przy dew. 8,879), również przy braku materiału, w końcu za 4 proc. listy konwert. P. Z. K. 38 proc. Poza tem handlowano mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich po 23,— bez notowania. 4 proc poż. inwestycyjną poszukiwano po 116,— bez oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 173,— i wyżej bez transakcyj. Również poszukiwano Herzfeldy po 42,— bez oddawców.

Cedula urzędowa z dnia 3 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 92,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38% P.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 3 stycznia 1930 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. St. Zjedn.	8.88	sp. 8,90	kup. 8,86

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,42	124,73	124,11
Holandja	358,45	359,35	358,05
Londyn	043,40	034,51	043,30
Nowy Jork	008,88,3	008,90,3	008,86,3
Paryż	035.02	035.11	034.92
Praga	026.33	026.39	026.27
Szwajcarja	172.58	173.01	172.15
Wiedeń	125,26	125.57	124,95
Włochy	046.57	046,69	046,4[illegible]

Tendencja słaba.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	119.25	120,00	119,50
5% poż. premj. dol.	066.50	065,75	066,00
10% poż. kol.	000.00	000.00	102.50
5% poż. kol. konw.	000,00	000,00	047,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	000—175,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Firley	000.00—040.00
Łazy	005,00—005,50
W. T. Węgla	000.00—050,00
Lilpop	000.00—037.00
Starachowice	020,75—021 00

Tendencja utrzymana z odcieniem słabszym.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin dnia 3 stycznia 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg przeciętn. jakości	251,00—253.00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg przeciętnej jakości	167.00—169.00
Tendencja słaba.	
Owies march. do stacji załad.	148.00—157.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	165.00—175.00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	177.00—180,00
Tendencja cicha	
Kukurydza Rumuńska zdrowa sucha, fr. Berlin	16[illegible],00—16 ,00
Tendencja cicha.	
Mąka pszenna	27.75—35.50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	23.25—26.75
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	11,00—11.25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	09.40—09.90
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	29.00—38.00
Groch drobiazg.	24,00—28.00
Groch pastewny	21,00—22.00
Peluszka	20,00—21.00
Bób polny	18.50—20.00
Wyka	23.00—26.00
Łubin niebieski	14.00—15.00
Łubin żółty	16.50—17.50
Seradela nowa	26,00—31,00
Makuch rzepakowy	18.40—18,90
Makuch lniany	23.80—24.00
Wytłoki suszone	08.20—08.40
Śrót Soya	17,10—17.50
Płatki ziemniaczane	14,50—15,10

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 3 stycznia 1930.

Wypłaty na Warszawę 46.925—47.125
Noty wielkie 46.775—47,175

Winiarnia-Restauracja „CARLTON"

Plac Wolności 17. Telefon 19-05

W niedzielę

FIVE O'CLOCK

urozmaicony gościnnym występem **JOSI URIBARRI**

tenora królewskiej opery Madryckiej. — Pierwszy raz w Polsce.

Pw 83/4-1,40

W pierwszych 10-ciu latach
winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego
MYDŁA DLA DZIECI NIVEA
Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Przyjemne golenie, oszczędność w brzytewkach przy używaniu
KREMU NIVEA
Tępa brzytewka, mydło nie zmiękczające zarostu, twarz ogolona nieporządnie — wszystko to wywołuje irytacje. Zapobiegniesz temu, wcierając dobrze w skóre nieco Kremu Nivea na minutę lub dwie przed namydlaniem. Zadziwisz się jak gładko wtedy brzytewka ciać będzie, jak szybko i sprawnie ogolisz się bez najmniejszego bólu lub podrażnienia skóry. Zrób próbę już jutro z rana, lecz tylko Kremem Nivea, zawierającym pokrewny składnikom skóry euceryt, który wywołuje ten niebywały skutek!
Cena za opakowania w pudełkach gr. 40 i 75, zł. 1.40 i 2.60 w tubach czysto cynowych zł. 1.35 i 2.25
Wyrób krajowy firmy BEBECO sp. z o. odp. w Katowicach

Poseł Rybarski o długach Polski

Na poniedziałkowem swem posiedzeniu komisja budżetowa — jak już pokrótce podawaliśmy — prowadziła obszerną dyskusję nad długami państwowemi. Referował prezes Klubu Narodowego, pos. Rybarski, który powiedział m. in.:

„Część XX nie ma odrębnego działu administracji, jest to preliminarz czysto rzeczowy. W ostatnich dwóch preliminarzach są tylko wydatki, gdyż dochody figurują gdzieindziej. Administracja długów należy do min. skarbu, pozatem pozostaje pod kontrolą specjalnej komisji, wyłonionej przez Sejm. Budżet długów jest najmniej sporny i zawiera najmniej niespodzianek.

„Preliminarz przewiduje na amortyzację i oprocentowanie długów 296 milj. 892 tys. zł (w poprzednim preliminarzu 247.311 tys.) Ale to jeszcze nie wszystko, bo są także długi, rozmieszczone w innych częściach budżetu, np. długi skomercjalizowanych przedsiębiorstw państw. To ostatnie jest słuszne, natomiast uważam, że pożyczki emisyjne powinne figurować w tej części (pożyczka włoska, kolejowa, dillonowska).

Zadłużenie Polski

„Wydatki tej części wzrastają wyraźnie. Przyczynia się do tego konsolidacja długów, co oznacza płacenie odsetek i umorzenia, następnie konwersja pożyczek, wreszcie nowe pożyczki emisyjne. Ale ciekawe jest, że chociaż wydatki wzrastają, to stan zadłużenia w ostatnim czasie nie wzrasta, gdyż amortyzacja powoduje zmniejszenie ogólnej cyfry długów. Na 31 września 1929 zadłużenie Polski wynosiło 4 miljardy 89 milj. Suma ta na tle stosunków powojennych nie wydaje się wielką, gdyż po wojnie przyzwyczajono się do wielkich zadłużeń. Oczywiście, nie można brać do porównania wielkich państw zachodnich. W zestawieniu z państwami sukcesyjnemi Polska ma mniejsze długi raz dlatego, że nie ma długów wojennych, a powtóre, że nasza waluta była gorsza niż w innych krajach, co uniemożliwiało operacje kredytowe na większą skalę.

„Cały system kredytu publ. u nas wykazuje pewne odrębne cechy. W Polsce bardzo małe zastosowanie mają t. zw. długi bieżące, krótkoterminowe nie skonsolidowane. W ten sposób usuwa się wprawdzie pewne niebezpieczeństwo, mianowicie ukrytą inflację, ale z drugiej strony dowodzi to małej płynności gospodarstwa i pociąga za sobą niemożność łatwego wybrnięcia z przejściowych trudności, w którychby się znalazł Skarb Państwa.

Zagraniczne zadłużenie Polski

„Następnie w Polsce zadłużenie jest w ogromnej większości zagranicznem, na kredyt wewnętrzny przypada bardzo mały odsetek. Stany Zjedn. i Holandja mają 100 proc. zadłużenia w kraju, nie uciekając się do kredytu zagranicznego, Hiszpanja 90 proc., Anglja 85, Czechosłowacja 70, Francja 60, Włochy 58, Belgja 49, Jugosławja 17, Rumunja 14, a Polska 8,4 procent. Mniejszy procent ma tylko Austrja, bo 6,7 proc. Oczywiście, można się różnie zapatrywać na tę sprawę, ale pewna równowaga między zadłużeniem zewnętrznem a wewnętrznem powinna być jednak zachowana, gdyż kraj, który ma wyłącznie zadłużenie zewnętrzne, jest bardziej zawisły od przejściowych konjunktur.

„Dalszą cechą kredytu publicznego w Polsce jest to, że o ile istnieje kredyt wewnętrzny, może on być praktycznie zaciągany tylko w formie bardziej prymitywnej, t. zn., że oprócz odsetek trzeba jeszcze dodatkowych atrakcyj w formie premji, wygranych.

O zaufanie do Państwa

„Wreszcie, o ile chodzi o pożyczki emisyjne zagr., dajemy zabezpieczenie (monopol tytoniowy, kolej, akcyzę cukrową, cła). O ile nasze zadłużenie nie jest wielkie, to niejako ta hipoteka jest już mocno obciążona (p. Krzyżanowski: Niemal wyczerpana). Nawet przy konsolidacji długu francuskiego trzeba było dać zabezpieczenie na lasach na Pomorzu Musimy więc dążyć do podniesienia stopnia zaufania do kredytu naszego Państwa.

„Wydatki na spłatę długów i odsetki wynoszą 8,48 proc. budżetu. Nie jest to wiele, ale tylko z powodu, że długi, zaciągnięte w Ameryce, były na warunkach ulgowych.

„Oprócz podziału długów, jaki zastosowało min. skarbu, należałoby jeszcze odróżnić drugą kategorję długów: na ogólne cele budżetowe, na cele stabilizacji waluty, dalej bezpośrednio rentowne w tem znaczeniu, że w zasadzie nie obciążają one Skarbu Państwa, gdyż z ich umieszczenia w kraju płyną dochody wystarczające na amortyzację i oprocentowanie.

„Otóż widzimy u nas olbrzymią przewagę, bo 84 proc. długów takich, które obciążają Skarb. Oczywiście nie mam zamiaru powiedzieć, że te długi były niepotrzebne, a nawet jedna z tych pożyczek była jak najbardziej dla Polski produktywna, mianowicie 6 proc. pożyczka dolarowa z roku 1920, gdyż umożliwiła w wysokim stopniu prowadzenie wojny z Bolszewją.

„O ile chodzi o pożyczki bezpośrednio rentowne, zasada ta nie jest jednak ściśle przestrzegana. Z pożyczki dillonowskiej utworzono państwowy fundusz gospodarczy. Otóż ten fundusz, o ile chodzi o rynek wewnętrzny, zdewaluował się, bo należytości są obliczane w złotych obiegowych. Dochód z tego tytułu w roku zesznym był przewidziany na 16 miljonów, w tym roku na 10 miljonów, a min. skarbu uważa, że tyle nie da się uzyskać, tylko 8 milj. Szerzej będzie o tem mowa przy budżecie min. skarbu.

Spłata procentów

„Co się tyczy długów zagranicznych, wspomnieć należy, że rok 1930 jest pierwszym, w którym nie będzie już warunków ulgowych dla długu amerykańskiego, więc większa kwota pójdzie na odsetki, a mniejsza na spłatę kapitału. Polska z konieczności pospieszyła się w r. 1924 z zawarciem traktatu z Ameryką, ale nie było to takie dobrodziejstwo, gdyż za pszenicę amerykańską policzono 5,60 i 6,20 dolara, a więc cena ogromnie wysoka.

„W preliminarzu na 1929/30 był przewidziany t. zw. fundusz na amortyzację pożyczek państw. nie wiem, na jakiej podstawie utworzono osobny fundusz i nie wiem, jak on jest administrowany. Teraz tej rzeczy niema. Pozostaje z daleko sięgającą propozycją w art. 5 ustawy skarbowej, że min. skarbu może w razie uzyskania większych wpływów obrócić je na przedterminową spłatę długów państwowych. Jest to więc prawo virement na cały budżet rozciągnięte. Jest to interwencja na podtrzymanie waluty, co dziś jest niepotrzebne.

„Budżet obecny doszedł do swego maximum, o ile chodzi o długi państwowe. Zaciąganie dalszych długów będzie się mogło odbywać już tylko przez odpowiednie przedsiębiorstwa państwowe. Okres, w którym długi państwowe wzięte w ścisłem znaczeniu tego słowa, niejako wygasną, w ogromnej części, będzie między 1940 a 1945".

Propaganda masońska wśród młodzieży

(KAP) Masonerja coraz silniej pracuje nad udoskonaleniem swej organizacji. Jeszcze niedawno organizację tę cechował brak skoordynowania, ale po wojnie loże światowe starały się nie bez powodzenia pchnąć pracę w kierunku zjednoczenia sił wolnomularskich. Jednem z ostatnich ich posunięć jest zainicjowanie systematycznej propagandy wśród młodzieży.

W ub. roku obradował w Wiedniu światowy kongres międzynarodowej ligi wolnomularskiej. Na kongresie tym dyskutowano po raz pierwszy nad kwestją liczebnego rozwoju masonerji i w łonie wielkiej loży wiedeńskiej utworzono referat młodzieży. W Wiedniu powstał również wolnomularski związek młodzieży „Łańcuch". Zadaniem tego stowarzyszenia jest wpajanie w młodocianych członków lóż wiedeńskich ducha wolnomularstwa, urządzanie wszelkiego rodzaju imprez a przedewszystkiem zebrań, zjazdów, odczytów i t. p. To jest główny cel wolnomularskiej pracy wśród młodzieży, cel, na który już w czasie wojny szczególniejszą uwagę zwróciły wielkie loże północne. W ub. roku odbyły się też obrady międzynarodowe kongresu masońskiego w Amsterdamie. Kongresowi temu złożono sprawozdanie, że w całym szeregu krajów powstały już wolnomularskie związki młodzieży, których przedstawiciele, oddani pod kierownictwo wielkiej loży wiedeńskiej, utworzyli oddzielną instytucję międzynarodową. Powzięto przytem rezolucję, zalecającą wprowadzenie do czasopism masońskich specjalnej rubryki dla spraw młodzieży wolnomularskiej. — Praca ma być przeprowadzona w ten sposób, by następny kongres miał już do rozporządzenia wyczerpujący referat o tej kwestji.

W ten sposób kierownicze czynniki masonerji uczyniły wszystko, by zagarnąć pod wpływy lóż jaknajszersze warstwy młodzieży. Należy zaznaczyć, że w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej organizacje masońskie młodzieży są bardzo liczne. Członkowie ich podzieleni według płci, pracują pod kierownictwem osób starszych nad rozpowszechnianiem ideologji wolnomularskiej.

W Europie pomysł ten jest jeszcze dość nowy. Ale nie ulega wątpliwości, że przedstawia on niebezpieczeństwo, zwłaszcza dla młodzieży akademickiej, to też społeczeństwo katolickie musi nań zwrócić baczną uwagę.

Walka z Kościołem

Projekt prawa o stopniowem zamknięciu wszystkich świątyń w Rosji

(KAP) Komitet egzekucyjny unji ateistów sowieckich zatwierdził projekt prawa o stopniowem zamknięciu wszystkich świątyń w Rosji. Wykonanie tego prawa ma być ukończone w r. 1933. Jednakże w pewnych okolicach, a zwłaszcza na Ukrainie unja ateistów domaga się od rządu sowieckiego niezwłocznego wprowadzenia w życie tego rozporządzenia.

Przeciw hulankom „uprzywilejowanych" urzędników

Warszawa, 3. 1. (Tel. wł.) Dnia 30 grudnia ukazał się następujący okólnik nowego prezesa Rady ministrów, który wywołał duże wrażenie w kołach rządowych

„W myśl art. 27 ustawy o państwowej służbie cywilnej urzędnicy powinni przestrzegać przepisanych godzin pracy i cały swój czas w tych godzinach poświęcić zajęciom urzędowym. Obowiązek ten nie jest ściśle przestrzegany, przeciwnie zdarzają się wypadki przebywania urzędników w godzinach urzędowych w lokalach publicznych, jak kawiarniach i restauracjach. W myśl art. 25 wymienionej ustawy urzędnik powinien w służbie i poza służbą strzec powagi swego stanowiska i unikać wszystkiego, co mogłoby obniżać poważanie i zaufanie, którego stanowisko jego wymaga. Zasada ta była niejednokrotnie naruszana przez urzędników, którzy przebywali w lokalach publicznych, zwłaszcza w porze nocnej, zachowując się w sposób zwracający uwagę. Tyczy się to zarówno stolicy, jak i prowincji".

Okólnik ten potwierdza to, o czem głośno mówiło się w ostatnich latach w całym kraju o „pracy w godzinach urzędowych po kawiarniach" i o głośnych hulankach nocnych pewnych urzędników, którym w ostatnich czasach „działo się dobrze". (w)

Przedstawiciele Gdańska na konferencji haskiej

Gdańsk, 3. 1. (AW.) Senator dr. Kanitzer wraz z dr. Ferberem na zaproszenie polskiego ministerstwa spraw zagr. udał się na konferencję haską. W związku z wyjazdem, dr. Kanitzer udzielił przedstawicielom prasy nast. informacyj:

„Senat w m. Gdańsku zwrócił się za pośrednictwem rządu polskiego z prośbą o określenie zobowiązań reparacyjnych a także długów zaciągniętych skutkiem okupacji. Długi w. m. Gdańska wynoszą: — koszty okupacji 5.500.000, m. in. administracja cywilna 300.000 mk., uregulowanie granic 27.000 m., długi reparacyjne 3.763.000 m., niemieckie długi przedwojenne 117.000 mk. za przejęcie rządowych i miejskich własności 34,9 milj. mk. oraz za własności przejęte przez władze portu.

Delegacja gdańska udaje się do Hagi wraz z delegacją polską, przyczem oczekiwać należy, iż sprawa skreślenia długów Gdańska weźmie pomyślny obrót.

„Danziger Zeitung" przestanie wychodzić

Gdańsk, 3. 1. (AW.) Z dniem 31 stycznia rb. przestanie się ukazywać dziennik wychodzący w Gdańsku od 72 lat „Danziger Zeitung". Pod kierownictwem posła Rickerta była „Danziger Zeitung" pierwszem liberalnem pismem w Gdańsku. Od czasu jednak gdy dziennik stał się organem prawicowym, zaczął upadać.

Budowa gazowni w Gdyni

Gdynia, 2. 1. (Tel. wł.) Z otwarciem przetargu na budowę i eksploatację gazowni w Gdyni, na Grabowie, zgłosiły się dotychczas dwie firmy, mianowicie Cegielski z Poznania i „Gazolina" ze Lwowa.

Zamknięcie przetargu nastąpi 20 stycznia. S. B.

Dziecko o dwóch głowach

Warszawa, 3. 1. (Radjo wł.) W Łodzi przyszło na świat dziecko, posiadające dwie głowy. Ponieważ każda z głów posiada własny mózg, staje się operacja lekarska niemożliwą. Lekarze uważają noworodka jako niezdolnego do życia.

Znawcy utrzymują, że angielska herbata Lyons'a jest bezkonkurencyjna
HERBATA LYONS'A
DO NABYCIA
we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonjalnych. zw 816

Kosmetyka w świetle wiedzy lekarskiej.

Przeglądając dział ogłoszeń pism zagranicznych, przekonuje się nawet uświadomiony laik o ubóstwie myśli fabrykanta kosmetyków. Wciąż bowiem częstuje czytelników jakąś staroświecką manierą, dawno przez wiedzę potępioną. Nic dziwnego, wszak laik - fabrykant nie wnika w tajniki postępu nowoczesnej lekarskiej kosmetyki. I tak np. głosi chwałę „Wynalazku" uniwersalnego mydła „upiększającego". Wiadomo, iż wszelkie mydła niszczą tłustą cerę, a zatem nie może być uniwersalne Nie nazwę nawet mydła **neutralnego** Dra Lustra uniwersalnem lub piększającem Ono bowiem tylko oczyszcza skórę, nie zadrażniając jej. Mydło neutralne wskazane jest dla prawidłowej cery, tłustą przeobraża się w prawidłową **proszkiem marmurowym „Miraculum"** i odtłuszczającym pudrem **higjenicznym** Dra Lustra, suchą zaś powinno się myć prawdziwemi **otrąbkami migdałowemi** Dra Lustra Wykwintny puder **egzotyczny** Dra Lustra kryje a zarazem zmiękcza twardy naskórek prawidłowej i suchej cery. O „maskach" i maseczkach — **w następnym artykuliku.**

Tw 928 Dr. Z. B.

Niebezpieczeństwo żydowskie w Gdyni

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Gdynia, w styczniu.

Na dworcu gdyńskim, o którym jakiś złośliwy powiedział, że składa się tylko z dachów, można codziennie, w godzinach rannych, zaobserwować tę samą scenę. Pociąg osobowy z Gdańska i Sopot wyrzuca na peron, oprócz gromady urzędników biurowych i maszynistek, mieszkających na terenie wolnego miasta ze względów oszczędnościowych i rodzinnych, grupę mężczyzn i kobiet o wyraźnie żydowskim typie. — Żydzi i Żydówki, objuczeni wielkiemi kartonami i paczkami różnego formatu, kierują się automatycznie ku wyjściu, przedstawiają kontroli dowody osobiste i rozchodzą się po mieście, każda osoba zawsze w tym samym, wytyczonym kierunku.

Pójdźmy za jednym z takich przybyszów.

Bez pośpiechu idzie przed siebie, nie oglądając się, ani na lewo, ani na prawo. Widać, że drogę odmierza nie po raz pierwszy. Niesione w ręku paczki i kartony nie sprawiają mu kłopotu. Znać długie przyzwyczajenie. Osobnik taki znika wreszcie, nie zatrzymując się, w drzwiach jakiegoś sklepu.

Przygodnemu obserwatorowi zabrakłoby cierpliwości, gdyby chciał czekać na jego wyjście, przypuszczając, że jest to agent podróżujący, który przybył do Gdyni, żeby zaopatrzeć kupca w towar.

Szyld nad sklepem, do którego wszedł Żyd, nie każe wątpić, że jest to interes polski.

Wejdźmy do tego sklepu.

Za ladą znajdziemy właściciela sklepu, ale w głębi możemy dostrzec znanego nam już z widzenia osobnika, Żyda. Złożył już przyniesione paczki, zdjął płaszcz i kapelusz, porusza się jak u siebie w domu, chociaż nie zajmuje się sprzedażą towaru.

Co robi Żyd z Gdańska w polskim sklepie w Gdyni?

Handluje.

Nie wiem, czy starczyłyby palce obu rąk, żeby zliczyć w Gdyni sklepy polskie, które właściwie są zamaskowanemi sklepami żydowskiemi. Polski jest tylko szyld. Żyd, faktyczny właściciel, przyjeżdża co rano z Gdańska, przywozi towar i przez cały dzień pilnuje sprzedaży, dokonywanej przez Polaków. Wieczorem zgarnia pieniądze i wraca do Gdańska, żeby następnego dnia znowu powrócić.

W taki sposób biorą się Żydzi do zawładnięcia kupiectwem w Gdyni. Gdzie nie mogą wystąpić jawnie lub pod neutralną maską jakiejś firmy o egzotycznem brzmieniu, tam stają się cichymi wspólnikami i właścicielami polskich przedsiębiorstw.

Zalew żydowski w Gdyni, w mieście i porcie, jest silny i groźny.

Gdynia, stworzona i budowana wysiłkiem całego narodu polskiego, wyszła dzisiaj z powijaków, już rośnie i mężnieje. Gdy dorośnie i dojrzeje, będzie taką, jaką ją dzisiaj zrobimy. Od nas zależy, czy już w niedalekiej przyszłości Gdynia będzie miastem o twarzy polskiej, czy ośrodkiem i środowiskiem żydowskiem. To niebezpieczeństwo zagraża. Żydzi pchają się do Gdyni z całej siły. Nie tylko Żydzi z Gdańska i Warszawy, ale Żydzi z różnych miasteczek wielkopolskich, wypróbowani w walce z żywiołem polskim. Zajmują placówki handlowe, zapoznają się z maklerstwem okrętowem, podejmują się dostaw żywności dla statków, nabywają grunta i myślą o budowie wielkich dochodowych kamienic. Są bardzo obrotni i zręczni. Są jeszcze cisi i skromni, bo spodziewali się oporu. Tutejsze społeczeństwo polskie, nieskoordynowane należycie, niezwiązane jeszcze należycie z terenem, oporu Żydom nie stawia. Władze, choćby nawet chciały, nie mają egzekutywy w walce z żydostwem.

Wobec tego stanu rzeczy element żydowski w Gdyni zyskuje na pewności i mocy. Kampanję o zawładnięcie życiem gospodarczem Gdyni prowadzą coraz to śmielej i otwarciej, wyzyskując wygodne okoliczności i bierność polskiego społeczeństwa, które winno zdać sobie sprawę z niebezpieczeństwa zaprzepaszczenia polskości miasta, które powołało do życia cały naród.

Słyszany argument, że we wszystkich miastach portowych świata handel i maklerstwo jest w rękach żydowskich, nie może być argumentem, tłumaczącym dopuszczenie Żydów do objęcia placówek, które równie dobrze mogą być w rękach polskich. Umieliśmy zamienić wydmy piaszczyste na wielki port, to umiejmy zatrzymać w ręku korzyści z tego dzieła płynące. Fob.

Przypomina się pp. członkom i sympatykom, że

Bal Reprezentacyjny

Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego w Poznaniu

odbędzie się w sobotę, dnia 4 stycznia 1930 r. o godz. 20-tej w salach „Loży", Grobla 25.

Zarząd P. T. P.

sw 20691

Dowódca pułku wzywa do teroru?

Organizacja Młodzieży Demokratycznej w Przemyślu

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej" z dnia 1. bm.:

„Sanacja" zdaje sobie sprawę, że wspaniale się rozwijający ruch Młodych Obozu Wielkiej Polski jest zapowiedzią rychłego bankructwa wszelkich B. B., niezmiernie też pożąda powstania Młodych innego zabarwienia. Przemyśl, w którym Młodzi Obozu Wielkiej Polski zdobywają coraz większe uznanie i wpływy, już w r. z. zdobył się na próbę zorganizowania związku młodych demokratów; zabiegał o to dyrektor gimnazjum p. Smołka, ale bezskutecznie. W r. b. przed świętami odbyła się druga próba pod protektoratem władz cywilnych i wojskowych. Na 21 grudnia b. r. do jednej z sal w zbudowanym z wkładek całego ogółu i na apolityczne cele przeznaczonego Domu Żołnierza, paru niepoważnych akademików zwołało zebranie organizacyjne Zrzeszenia Młodzieży Demokratycznej. Obok niedużej ilości młodzieży na zebraniu jawili się starosta p. Michałowski, burmistrz p. Krogulecki, inż. Skorski, oraz szef sztabu D. O. K. X znany ppłk. Kwiatek i komendant 38 p. p. nazwiskiem Biernacki. Zebranie upłynęło w grobowym nastroju. Zapowiedziany p. Górka ze Lwowa nie przyjechał, a przemówienia wygłosili pp. Krogulecki, Michałowski i Skorski z życzeniami oraz z zapewnieniami wszelkiej dla młodych „demokratów" pomocy. Dalej p. Kwiatek o „mocarstwowych" dążeniach „sanacji", a na samym końcu komendant 38 p. p. Biernacki. Na początku p. Biernacki powołał się na wspomnienia akademickie, a następnie powiedział m. in., według relacji „Ziemi Przemyskiej", tak:

„Dobrze, że się organizujecie, ale pamiętajcie, że przeciwnicy są silni i że trzeba wobec nich zastosować, nietylko takie środki jak podczas ostatnich wyborów w Warszawie, gdzie ich bito pałkami po głowach i plecach, ale znacznie ostrzejsze i radykalniejsze".

To jawne nawoływanie p. Biernackiego do stosowania teroru wobec młodzieży narodowej wywołało taki skutek, że do nowego związku zapisało się osób zaledwie kilkanaście.

„Ziemia Przemyska", podając wiadomość o tem zebraniu, robi uwagę następującą: „Nowa organizacja, niema żadnych celów i dlatego o jej rozwoju szkoda pisać. Społeczeństwo jednak musi wyraźnie zaprotestować przeciwko używaniu lokalów wojskowych, oraz czynnych oficerów do uprawiania polityki".

Przypomnienie dygnitarzom państwowym

W warszawskiem „A. B. C." pisze p. St. Strzetelski:

„W obowiązującym u nas kodeksie karnym istnieje art. 639, którego część ostatnia brzmi jak następuje:

„Tym samym karom (od 1 roku do 6 lat więzienia) i na tych samych zasadach ulega urzędnik, winny nieprzedsięwzięcia środków lub niespełnienia czynności, wbrew swemu obowiązkowi służbowemu, w zakresie ścigania zbrodni lub występków, albo w zakresie wykonania prawomocnych decyzyj lub wyroków w sprawach cywilnych lub karnych".

„P. min. Kwiatkowski w swej mowie lwowskiej, wygłoszonej w serji odczytów ministerjalnych powiedział m. in., że w okresie przedmajowym na „telefoniczną dyspozycję ministerstwa skarbu" udzielał „pewien bank państwowy' nieznanym osobom pożyczek na jakieś przedsiębiorstwa, mimo stwierdzenia przez komitet bankowy, że „przedstawiony interes nie istnieje".

„Tego rodzaju afera jest najwyraźniejszem oszustwem na szkodę skarbu państwa, oszustwem, za które odpowiadać winny przed sądem zarówno owe „nieznane osoby", jak i dygnitarz ministerstwa skarbu, który wydawał telefoniczne dyspozycje, jak wreszcie i dyrektorzy Banku Państwowego, którzy zgodzili się dać pożyczkę na nieistniejący interes.

„Od czasu wygłoszenia przez p. ministra Kwiatkowskiego wzmiankowanej mowy minęło już kilka tygodni.

P. min. Kwiatkowski obowiązany był (art. 240 k. p. k.) o ujawnionem przez siebie oszustwie zawiadomić prokuratora okręgowego. Ponieważ nie zrobił tego, prokurator okręgowy powinien był zająć się tą sprawą z urzędu (art. 242 k. p. k.). Wobec bezczynności prokuratora okręgowego i apelacyjnego obowiązek przypilnowania, aby ujawniony występek stał się przedmiotem dochodzenia sądowego ciążył na p. ministrze Carze, naczelnym prokuratorze państwa.

„Nie o ten tylko wypadek zresztą chodzi nam w chwili obecnej. Zdumiewającą jest rzeczą, że w Polsce mówi się i pisze o nadużyciach, posiadających charakter „transakcyj politycznych" wszędzie. Na ulicach, w kawiarniach, w pismach i w mowach ministerjalnych, a najmniej — w sądach.

„Od 3 i pół lat społeczeństwu polskiemu mówi się wciąż ogólnikowo w publicznych występach o straszliwych nadużyciach „systemu przedmajowego" o sprzedawaniu Polski, o złodziejstwach, oszustwach i wesołych budżetach, o korupcji partyj i posłów. Tajemniczo, ogólnikowo, bez nazwiska. Padają głośne oskarżenia, a władze prokuratorskie milczą. Sprawy do sądów nie dochodzą, ale w szerokich masach szerzy się trucizna niewiary i przekonanie, że kradną — wszyscy.

„W imię interesu państwa i zdrowia moralnego narodu domagamy się od p. ministra sprawiedliwości, aby wypełnił ciążący na nim obowiązek. — Nie wolno ujawniać występków, a ukrywać przestępców! Nadużycia należą do sądów. Panowie Ministrowie, przypominamy artykuły 240 i 242 k. p. k. i 639 k. k.".

Jak wiadomo, Klub Narodowy zgłosił w Sejmie osobny wniosek, zmierzający do tego samego celu z powodu twierdzeń ministra spraw wojskowych o wesołych budżetach i t. p., a uwagi powyższe słusznie wskazują odpowiedzialność karną urzędników i dygnitarzy państwowych, którzy — wiedzą, a jednak pozostają bierni poza — opowiadaniem.

Przedstawiciele rządu i B. B. na akademji palestyńskiej

W czwartek wieczorem odbyła się akademja palestyńska w sali Filharmonji warszawskiej, w obecności przedstawicieli rządu polskiego z p. prezesem Rady Ministrów na czele. Obecni również byli: marszałek Senatu Szymański (B. B.) i prezes warszawskiej rady miejskiej Jaworowski (B. B. S.).

Po wykonaniu hymnów: narodowego polskiego i żydowskiego przez orkiestrę „Makabi", akademję zagaił przewodniczący poseł H. Farbstein w języku hebrajskim. W przemówieniu tem m. in. powitał obecnych na sali członków rządu. Następnie zabrał głos minister spraw zagranicznych Zaleski (nie po hebrajsku, lecz po polsku), wyrażając syjonistom życzenia pełnego powodzenia w ich pracy.

Zkolei przemawiał prezydent egzekutywy wszechświatowej organizacji sjonistycznej, p. Nahum Sokołow, który w swojem przemówieniu wyraził wdzięczność wszechświatowej organizacji sjonistycznej dla Polski, z powodu jej przychylnego stanowiska w sprawie odbudowy żydowskiej siedziby w Palestynie. Mówca złożył podziękowanie pod adresem p. konsula Rzeczypospolitej w Jerozolimie p. Zbyszewskiego za jego „szlachetne stanowisko, zajęte podczas ostatnich wypadków w Palestynie". Poza tem mówca przedstawił przebieg usiłowań sjonistycznych w kierunku zdobycia uznania ze strony mocarstw europejskich i amerykańskich dla sprawy sjonistycznej.

Następnie odbyło się odczytanie pozdrowień frakcyj sjonistycznych kobiet i młodzieży oraz Jewish Agency. Ponadto zabrali głos dr. Aleksander Goldstein i Dawid Bloch, były burmistrz miasta Jerozolimy. Akademja zakończyła się przemówieniem p. Sokołowa w języku hebrajskim i żydowskim oraz odśpiewaniem hymnu żydowskiego

Proces przeciw „Gazecie Morskiej"

W „Danziger Neueste Nachrichten" czytamy pod nagłówkiem „Gazeta Gdańka-Morska przed sądem pracy", co następuje:

„Współpracownik kupiecki M. „Gazety Gdańskiej-Morskiej" wystąpił 31 grudnia przed sądem pracy w Gdańsku ze skargą przeciwko temu pismu o wypłacenie reszty pensji. Skarga ta wzbudza zainteresowanie rozmaitemi szczegółami pobocznemi. Wnoszący skargę był od 1 października zatrudniony w piśmie jako kierownik kupiecki i zarazem jako szef propagandy. Głównem jego zadaniem było, rozwinięcie działu ogłoszeń.

„Jak wiadomo, jest „Gazeta Gdańska-Morska" odbitką drukowanej w Poznaniu „Gazety Zachodniej", mianowicie o tyle, że zużywa się naogół jej tekst i uzupełnia nagłówkiem „Gazety Gdańskiej-Morskiej". Pismo to drukuje się też w Poznaniu, i przesyła się je gotowe do Gdańska. Jakkolwiek tedy skarżący, o czem już wspominaliśmy, był od 1 października z. r. zatrudniony w wymienionem piśmie i pobierał także pensję, na rozprawie sądowej nikt nie chciał się do tego przyznać, że go zaangażował, ani teraźniejszy redaktor odpowiedzialny „Gazety Gdańskiej-Morskiej", który pozatem jest redaktorem lokalnym pisma „Baltische Presse", ani też dawniejszy odpowiedzialny kierownik „Gazety Morskiej".

„W toku rozprawy poruszono pewien znamienny szczegół. „Gazeta Morska" wystarała się od pewnego tutejszego domu towarowego o polecenie druku dodatka w ilości 10 000 egzemplarzy, który miał być załączony do gazety. Przytem „Gazeta Morska" wzbudziła danemi swemi (o wydawnictwie) mniemanie, jakoby jej nakład również tyle wynosił. Na rozprawie tymczasem okazało się, że „Gazeta Morska" posiada wogóle tylko około 300 obonentów, i że pozostająca wówczas jeszcze z nią w pewnej styczności „Nowa Gazeta Gdańska", która w międzyczasie stała się organem konkurencyjnym, nawet tylko 180 posiadała odbiorców. Z zamówionych 10 tys. egzemplarzy dodatka (reklamującego ów dom towarowy) wydrukowano wogóle tylko 650 sztuk.

„Celem wyjaśnienia sprawy postanowiono zawezwać dalszych świadków, wobec czego rozprawa została odroczona. Kwestją szwindlu z dodatkiem zajęła się tymczasem prokuratura".

Statek „Pomorze" uratowany

Gdynia, 3. 1. (Tel. wł.) Trójmasztowiec „Pomorze", któremu groziło rozbicie o skaliste wybrzeże zachodniej Francji, został uratowany. Sprowadzony wojenny holownik francuski przeprowadził statek na głęboką wodę i holuje go obecnie do portu Brest.

S. B.

Niezwykłe zakończenie sprzeczki

Kapstadt, 2. 1. (Radjo). W wolnem państwie Oranje doszło do sprzeczki pomiędzy dwoma Europejczykami.

W pewnej chwili jeden z nich przyniósł 25 kilogramów dynamitu i umieściwszy je pod siedzeniem przeciwnika spowodował wybuch. Skutek eksplozji był straszny. Obaj przeciwnicy zostali rozszarpani w kawałki.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedole komunikacyjne w Poznaniu

Troski mieszkańców Łazarza — Publiczność nie powinna utrudniać ruchu — Należy przestrzegać przepisów

Z chwilą otwarcia P. W. K. dyrekcja miejskiej kolejki elektrycznej stanęła przed trudnem zadaniem. Wobec tłumnego wprost napływu gości wystawowych komunikacja w mieście stała się kwestją pierwszorzędnego znaczenia. Statystyka ruchu przyjezdnych podczas P. W. K. stwierdza, że w okresie tym zjechało do Poznania blisko cztery miljony osób.

Dyrekcja P. K. E. spodziewając się tak licznego napływu gości, przygotowywała się odpowiednio. I przyznać trzeba, że trudnemu zadaniu podołała całkowicie. Na wszystkich linjach poczyniono pewne regulacje, skutkiem czego tramwaje chodziły bez zarzutu. W wielkiej mierze do odciążenia ruchu przyczyniły się autobusy. Słowem komunikacja w mieście podczas P. W. K. funkcjonowała bardzo sprawnie.

Po wystawie jednak zaczęła szwankować. Szczególnie linja Łazarz — Stary Rynek ucierpiała. Mieszkańcy Łazarza korzystając z przejazdu na tym szlaku 4 i 5, często narażali się na straty i nieprzyjemności. Mianowicie wszyscy pasażerowie, którzy używają codziennie tych linij, aby być o godz. 8 u pracy w biurach, fabrykach lub szkołach, najbardziej byli poszkodowani. Wszystkie wagony szły codziennie tak przepełnione, że na przystanku ul. Gąsiorowskich tramwaje wogóle nie zatrzymywały się z powodu braku miejsca. Publiczność musiała chodzić od przystanku do przystanku, byleby się tylko gdzieś uczepić.

Na skutek próśb i zażaleń mieszkańców tej dzielnicy dyrekcja P. K. E. wprowadziła dodatkowo w godzinach rannych i popołudniowych specjalne wozy. Dziś sprawa przedstawia się już całkiem inaczej, lecz nie jest jeszcze zupełnie dobrze. Stwierdzić należy, że natłok i ciżbę wogóle powoduje sama publiczność. Są pasażerowie, którzy nie lubią siadać wewnątrz wagonu a tylko na platformie. Skutkiem tego przejście do wozu staje się bardzo utrudnione a nawet niemożliwe, podczas gdy wewnatrz jest nieraz dużo miejsca. Tak się codziennie dzieje na linji Łazarz—Stary Rynek i dalej się dziać będzie, dopóki sami pasażerowie nie będą dbali o ład.

Wreszcie należy pilniej przestrzegać postanowienia, że wchodzi się do tramwaju tylko przez tylną platformę, a wychodzi — **wyłącznie** koło motorniczego. Pod tym względem niema żadnych zmian na lepsze, dlatego też winni konduktorzy pilnować i przestrzegać pasażerów. (tr.)

Szajka oszustów

Epilog głośnej sprawy czeku na 3400 dolarów

W końcu listopada ub. roku zatelefonował ktoś do Banku Zw. Sp. Zarob. przedstawiając się jako szef wydziału dewizowego Banku Miasta Poznania i oznajmiając, że wysyła niejakiego Nowaka, który ma upoważnienie do odbioru 3400 dolarów na podstawie czeku. Sumę tę wypłacono, nie przeczuwając nic złego. Gdy wysłannik odebrał dolary, udał się z niemi zaraz do umówionego lokalu, gdzie już czekali koledzy. Tu nastąpił podział gotówki.

Dopiero w kilka dni później cała afera czekowa wyszła na jaw i policja poczęła śledzić za oszustami. Tymczasem ci wymieniali dyskretnie dolary na złote i wiedli wesołe życie. Wreszcie udało się władzom wytropić szajkę i osadzić w więzieniu, gdzie oczekiwali wymiaru sprawiedliwości.

W czwartek przystąpił trybunał do rozpatrywania ich sprawy; są to: Maciejewski, b. książkowy Banku M. Poznania, Jan Andrzejewski, Tadeusz Gronowski, Marjan Rozpłochowski, Leon Andrzejewski, Zofja Dybska i Agnieszka Rozpłochowska. Postępowanie dowodowe przeciwko Rozpłochowskiemu odroczono ze względu na chorobę umysłową oskarżonego. Po przeprowadzonej rozprawie, sąd ogłosił wyrok mocą którego Maciejewski skazany został na 10 miesięcy, Gronowski, który pod nazwiskiem „Nowak" skradł dolary — na 8 miesięcy. Resztę oskarżonych Z. Dybska, Andrzejewski i A. Rozpłochowska zasądzono na 2 miesiące więzienia, jednak karę ostatnich trzech odroczono na przeciąg 2 lat. Co do Dybskiej, która nic pierwotnie o oszustwie nie wiedziała, wniósł jej obrońca mec. Krzyżankiewicz apelację. (z)

Mord i samobójstwo

Ponura tragedja w noc Sylwestrowa

W Siemianowicach przy ul. Mickiewicza 16 żyła Rozalja Bukowska, wdowa, licząca 66 lat, a przy niej 35-letni syn, Ryszard. Mimo próśb i łez starej matki nie chciał jąć się uczciwej pracy. Nie pomagały nalegania znajomych, krewnych i kolegów. Matce zabierał ostatni kawałek chleba, odrywał łyżkę ciepłej strawy od ust.

W noc św. Sylwestra znaleziono w mieszkaniu zwłoki Bukowskiej; smuga skrzepłej krwi szerokim strumieniem sączyła się z głębokiej rany, zadanej w skroń tępem narzędziem. Wszelkie poszlaki wskazują na syna, jako na sprawcę mordu. Po dokonaniu zbrodni obmył zakrwawioną głowę w misce wody, poczem wcześnie rano opuścił mieszkanie.

Zbrodnię zauważono wieczorem. — Nad ranem tegoż dnia zmasakrowane zwłoki pewnego młodego mężczyzny leżały na torze kolejowym na linji Siemianowice — Mała Dąbrówka. W kostnicy stwierdzono, że denatem jest Ryszard Bukowski.

KALENDARZYK

Piątek, 3 stycznia 1930.

Słońce: wschód 8,04; — zachód 15,50; — długość dnia 7 godz. 46 min.

Księżyc: wschód 10,29; — zachód 19,11; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 3 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 4 st. C., najniższa + 2 st. C. Ilość opadu 5 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,49 m.

Kal. rz.-kat.: Genowefa; jutro Tytus P.
Kal. słow.: Włastymił; jutro Dobromir.

Publiczna wypożyczalnia książek, ul. Kantaka 8-9, II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—1 i od 4—7. Opłata miesięczna 2 złote.

Bibljoteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Krasszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Panią Ingeborg Stemann,** b. lektorkę języków skandynawskich na uniwersytetach poznańskim i warszawskim, tłumaczkę „Nieboskiej komedji" na język duński, znaną z swych sympatyj dla narodu polskiego, dotknął, jak się dowiadujemy z Kopenhagi, bolesny cios straty ojca. Zmarły w drugie święto szambelan dworu duńskiego, śp. Stemann, był przed wojną wojewodą w okręgu nadgranicznym Ribe.

— * **Egzaminy czeladnicze w zawodzie malarskim** odbywały się dnia 27 i 31 grudnia w Domu Rzemieślniczym. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzą pp. J. Wrembel jako przewodniczący, A. Kaźmierczyk i A. Feld jako ławnicy, p. Kubowicz, malarz-artysta, jako delegat z szkoły Cechu Malarskiego. Dyplom czeladniczy otrzymali następujący kandydaci: Fr. Adamkiewicz, Fr. Baer, L. Biskupski, B. Ciesielski, R. Romiński, L. Rożczka, Fr. Zdziabek, Tad. Kulczak, Fr. Budych, A. Ciesielczyk, Fr. Fellmann, St. Jajczyk, St. Jaworowski, J. Kalemba, L. Klimecki, A. Wdowicki, W. Marcinkowski, K. Staśkiewicz.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Obwodu I. Związku Drog.** Roczne walne zebranie odbędzie się w wtorek, dnia 7 bm. o godz. 20 w Poznaniu w salce rest. „Pod Strzechą", pl. Wolności 7. Na porządku obrad sprawozdania roczne, wybór nowego zarządu oraz referat o stosunku Związku do Rady Drogistowskiej w Warszawie.

— * **Tow. Marynarzy,** założone w roku 1925, ma na celu zrzeszenie wszystkich marynarzy rezerwy tak marynarki wojennej jak i handlowej. Przyjmuje w poczet swych członków marynarzy rezerwy, mogących wykazać się służbą na morzu w marynarce wojennej lub handlowej, obronie nadbrzeżnej, lotnictwie morskiem oraz w marynarce armij zaborczych. Wzywa się zatem wszystkich marynarzy kolegów, by wstępowali gremjalnie w szeregi towarzystwa. Zapisy można uskutecznić na zebraniu plenarnem, które odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego, przy ul. Masztalarskiej 8. Poza tem zebrania miesięczne odbywają się w każdą sobotę po 1-szym każdego miesiąca.

— * **Koło Towarzyskie Rękodzielników.** Miesięczne zebranie odbędzie się w wtorek, dnia 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. wykład i sprawa zabawy. Przypomina się członkom, którzy zalegają w kasie lokalnej, aby należności uregulowali; członkowie, zalegający 6 miesięcy nie mają prawa głosu. W kasie pośmiertnej serja 69—72.

— * **Rycerze Białego Orła — Oddział II. Wilda.** Walne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 15 w sali p. Kasprzyka („Dwór Strzelecki") przy ul. Kilińskiego 15 (nar. Górnej Wildy). Przybycie wszystkich członków konieczne. Goście mile widziani. — Zarząd.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań-Śródmieście.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 8-go bm. o godz. 20 w salce przy ul. św. Marcina 65. Na porządku obrad m. in. uzupełnienie zarządu oraz wniosek Oddziału Kołowników o utworzenie samodzielnego gniazda kolarzy.

— * **„Sokół" Poznań-Łazarz** urządza w święto Trzech Króli (6 bm.) o godz. 17 w lokalu drh. Smoczyka (Marsz. Focha 70) gwiazdkę towarzyską. Uprasza się członków o gremjalne przybycie z rodzinami.

— * **„Sokół" Winiary-Sołacz.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 16. O liczny udział członków prosi Zarząd.

— * **„Sokół" Poznań VII. (Rataje).** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 4-go bm. o godz. 19,30 w sokolni na Ratajach. Z powodu bardzo ważnych spraw, jak wniosek zarządu o podwyższenie składki na rzecz funduszu budowlanego oraz innych, obecność wszystkich członków konieczna.

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Wilda** urządza dnia 5 bm. o godz. 16 w lokalu p. Zawadkowej przy G. Wildzie 75 obchód gwiazdkowy, na który zaprasza się bratnie i siostrzane gniazda. W programie m. in. odśpiewanie kolend, rozdanie podarków i wspólna kawa. Paczki z podarkami można składać u p. Krajewskiej przy ul. Półwiejskiej 37.

— * **„Sokół" w Swarzędzu** urządza dn. 5 bm. w sali Hotelu Polskiego przedstawienie amatorskie, na którem odegra się sztukę p. t. „Ułani ks. Józefa". Po przedstawieniu zabawa taneczna. Szan. obywatelstwo miasta i okolicy uprasza o liczne poparcie Zarząd.

— * **Podziękowanie.** Za okazane nam sympatje z okazji 35-lecia naszego gniazda w szczególności władzom sokolim, bratnim i siostrzanym drużynom, oraz towarzystwom jeżyckim, jako też p. rotmistrzowi Stanisławowi Gauzie i p. kapelmistrzowi Juljanowi Mikołajczakowi za łaskawe bezinteresowne dostarczenie orkiestry składamy serdeczne „Bóg zapłać!" — Zarząd Tow. Gimn. „Sokół" Poznań II. Jeżyce.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Tow. Przemysłowców, Łazarz** urządza gwiazdkę dla wdów i sierot po zmarłych członkach w święto Trzech Króli o godz. 14 w salce Domu Św. Antoniego. Po rozdzieleniu gwiazdki wieczorek familijny o godz. 17 u p. Dusika, ul. Marsz. Focha; wykład wygłosi p. dr. Krzyżagórska.

— * **Koło Sędziów i Prokuratorów** prosi nas o zawiadomienie, że bal Koła odbędzie się w Bazarze w sobotę, 11-go stycznia.

— * **Doroczny bal Bratniej Pomocy Studentów U. P.** w dniu 1 lutego, zapowiada się niemniej świetnie od lat ubiegłych. Ograniczając się tylko do podania terminu, czynimy to w interesie organizacyj akad., oraz stowarzyszeń. Do samej organizacji balu powrócimy w dniach najbliższych.

— * **Tow. Śpiewu „Halka"** urządza w dniu 6 bm. o godz. 19 w salach Ogrodu Zoologicznego z okazji 38 rocznicy swego istnienia uroczystość. Na program jej składają się: 1) opera ludowa w 3 aktach p. t. „Jasełka"; 2) żywy obraz-śpiew „Bóg się rodzi"; 3) tańce polskie jak mazur, krakowiak, oberek, polonez. W występie bierze udział przeszło 90 osób. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa taneczna, urozmaicona niespodziankami. Wstęp na zabawę ściśle za zaproszeniami.

— * **Wieczór gwiazdkowy.** Sodalicja Młodzieży Kupieckiej urządza w jutrzejszą sobotę, 4 bm. na sali sodalicyjnej, ul. Dominikańska 8, uroczysty wieczór gwiazdkowy, połączony z łamaniem opłatka. Na program składają się popisy chóru sodalicyjnego, deklamacje, solo skrzypcowe i inne. Okolicznościowe przemówienie wygłosi moderator ks. dyr. Wołkowski.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Z Kursów Prakt. Języka Francuskiego.** Drugi trymestr roku szkolnego 1929-30 rozpoczyna się we wtorek, 7 bm. Wpisy można uskuteczniać bezpośrednio u pp. profesorów. Słuchacze korzystać mogą z udogodnień przy opłacie wpisowego. Osoby, które dotąd nie zapisały się, uprasza dyrekcja o jak najrychlejsze załatwienie formalności, by uniknąć przeszkód w nauce. — Zgłoszenia przyjmuje się codziennie w Stow. Polsko-Francuskiem, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 od godz. 15—17.

— * **Związek Tow. Czel. Rzem.** urządza dnia 15 bm. kurs wieczorny kroju damskiego. Informacje i zgłoszenia przyjmuje Związek Tow. Czel. Rzem., ul. Kilińskiego 11 u prezesa p. Wojtkowiaka w godzinach od 19—20 w środy i soboty.

KRONIKA FILMOWA

— * **Kino Parafjalne przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego** wyświetlać będzie od 4—6 bm. arcywesołą komedję p. tyt. „Karjera Chaplina" z genjalnym Charlie Chaplinem w roli tytułowej. Początek przedstawień w sobotę o godz. 19, w niedzielę i w poniedziałek o 16, 18 i 20. Czysty dochód przeznaczony na spłatę organów kościelnych.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** W niedzielę, 5 bm. odbędzie się w kaplicy św. Józefa o godz. 10 msza św. miesięczna; po nabożeństwie odbędzie się w salce ochronki św. Józefa łamanie opłatka połączone z skromnem śniadaniem. — Łaskawe ofiary w naturaljach lub gotówce prosimy składać u prezydentki p. Anny Smoczyńskiej, św. Marcin 2. I ptr. — Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 13 bm. o godz. 19 w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej przy ul. Franciszka Ratajczaka.

— * **Dostawa prądu elektrycznego** w niedzielę, 5 stycznia w godzinach od 9—14 będzie dla dzielnicy górczyńskiej wstrzymana.

— * **Pokaz gołębi rasowych** urządza w dniach 4—6 bm. Wlkp. Tow. Hodowców Gołębi „Polonia" w lokalu p. Młodożyńskiego, ul. W. Garbary 41. Wstęp bezpłatny.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Koszty utrzymania.** Poziom kosztów utrzymania osób pracujących w handlu i przemyśle podniósł się w grudniu w porównaniu z stanem miesiąca poprzedniego o 0,15 procentu, jak to na wczorajszem posiedzeniu stwierdziła Wojewódzka Komisja do badania zmian kosztów utrzymania.

— * **Z Bractwa Kurkowego Poznań-Główna.** Wynik strzelania 27 grudnia następujący: Królem 27 Grudnia został mistrz fryzjerski ppor. Józef Kleist, I. rycerzem mistrz rzeźnicki plut. Józef Stępniak, II. rycerzem przemysłowiec Stefan Wegner. Premje zdobyli bracia: Dembiński, ppor. Kleist, plut. Stępniak, Drzewiecki, Duszczak, Wegner, Prażyński, król kurk. Kałkowski, M. Grzybek, zast. sekretarza Brzeziński.

— * **Nieczynne skrzynki pocztowe.** — Obecnie Dyrekcja Poczt i Telegrafów przeprowadza naprawę skrzynek listowych. Skrzynki listowe, będące w naprawie, nie mogą służyć do użytku i narazie nie będą opróżniane, a listy po wrzuceniu wypadają z powodu odjęcia ruchomego dna. Celem zwrócenia uwagi P. T. Publiczności na tę okoliczność, wszystkie skrzynki listowe, będące w naprawie, za-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Zdrada stanu".
Aurora: „Pat i Patachon jako szantarzyści".
Bajka: „Kiedy mężczyzna milczeć musi".
Casino: „Godzina flirtu".
Colosseum: „Upiór Oceanu".
Corso: „Ofiara Kabaretu".
Edison: „Za kulisami dancingu" (kabaret).
Kapitol: „Co kocha kobietka".
Metropolis: „Księżna Tarakanowa".
Odeon: „Wołga, Wołga!"
Renaissance: „Jego najniebezpieczniejsze przygody".
Słońce: „Arka Noego".
Stylowe: „Grzeszna miłość".
Wilsona: „Miasto Cudów".

opatrzone są w napis na wrzutach „skrzynka nieczynna“ Z dniem 30 grudnia umieszczono 4 skrzynki na druki większych rozmiarów w następujących miejscach: 1) na placu Wolności przy gmachu Prezydjum Policji, 2) na Starym Rynku przy filji „Kurjera Poznańskiego“, 3) na placu Świętokrzyskim u zbiegu ulic Romana Szymańskiego i św. Józefa, 4) obok restauracji „Bristol“ u zbiegu ulic Zwierzynieckiej i Jasnej. W związku z tem uprasza się o wrzucanie druków, zwłaszcza większych rozmiarów do specjalnie na ten cel przeznaczonych skrzynek.

— * **Z targu.** Dnia 3 bm. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,20—5,60 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3.60—4.20 zł; litr śmietany 2.80—3.20 zł; litr mleka pełnego 40 groszy; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3.60 do 3,80 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł. wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 3.20—4.40 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2.80—3.20 zł; koziny 2,00—2,20 zł. smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 6.00—7,00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; 1 kg tuczonej gęci 4 zł; para gołębi 2—3 zł; para kuropatew 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; zając 12—13 zł; za ryby 1 kg. szczupaka 5,60—6 zł; karpia 5—5,20; lina 5,00—6,00 zł; karasia 3,00—4,40 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5.00 zł; białych ryb 0.80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,80—2 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg. pietruszki 50—60 gr; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; białej kapusty 50—60 groszy; modrej i włoskiej kapusty 60—70 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafjor 0,30—1,00 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. borówek 2,80 zł; za owoc: 1 kg jabłek 0,40—1.60 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 1,30—1,40 zł; olej jadalny lniany litr 2.40 zł; makowy 2,80 zł Targ ożywiony. Znaczna zniżka ceny masła wiejskiego. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Echa awantury przed P. U. P. P.** W wyniku śledztwa, prowadzonego w sprawie prowokacyjnej awantury w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy przy pl. Prezydenta Drwęskiego, ustalono, że była to akcja zorganizowana przez komunistów. W dniu dzisiejszym aresztowano Stefana Kaźmierczaka (Piekary 20), który krytycznego dnia rozdawał ulotki komunistyczne w tłumie bezrobotnych. — Przeprowadzona w mieszkaniu Kaźmierczaka rewizja miała wynik dodatni, gdyż znaleziono druki komunistyczne w większej ilości. Przypominamy, że w czasie zajścia kilkutysięczny tłum rzucił się na patrol policyjny i poranił ciężko posterunkowego Koralewskiego. (k.)

— * **Wykroczenia samochodowe.** W grudniu zanotowano ogółem 404 wypadki wykroczeń samochodowych i dorożkarskich a mianowicie: za nieprzepisową jazdę 69, za nieposiadanie światła 148, za nadmierne dymienie 15, za tamowanie ruchu kołowego 93, za zbyt szybką jazdę 11, za palenie tytoniu podczas jazdy 3, za najechanie ludzi 5, za używanie syreny 4, za niespuszczanie chorągiewki podczas jazdy z pasażerami 7, za używanie reflektorów 3, za nieposiadanie wskaźnika 7, za zderzenie samochodów 6, za nieczytelne znaki rejestr 12, za nieposiadanie prawa jazdy 14, za nieposiadanie dowodów rejestr. 7. (z.)

— * **Ujęcie złodziei.** Przytrzymano Sobkowiaka Stefana, ul. Strumykowa 16-17, ponieważ był w posiadaniu dwóch worków blachy miedzianej wagi około 75 kg., która prawdopodobnie pochodzi z kradzieży. — Galemba Feliks i Andrysiak Jan, zam. w Czerwonaku przytrzymani zostali za usiłowane włamanie do gosp. Ryszarda Szwabskiego. — Mikołajczak Jan z Piątkowa został ujęty, ponieważ na ul. St. Karwowskiego ładował na wóz żelazo, znoszone z terenów kolejowych przez 3 osobników. Osobnicy ci na widok zbliżającego się poster. P. P. zbiegli, pozostawiając żelazo w ilości 8 ctr. Żelazo obłożono aresztem do dyspozycji władzy kolejowej. Za zbiegłymi czyni się energiczne dochodzenia. (z.)

— * **Samochód pełen zajęcy.** Dudział Franciszek, kierowca dorożki samochodowej 20, zam. ul. Garncarska 8, zatrzymany został wraz z samochodem, w którym znajdowało się 46 zajęcy, pochodzących z kradzieży. Czy zające te skradzione zostały p. Królowi, ul. Dąbrowskiego, ustalą dopiero dochodzenia. Dalszych dwóch osobników, którzy znajdowali się obok dorożki, zdołało zbiec w ciemnościach pomimo oddanych przez poster. P. P. 3 strzałów. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** Włamano się do mieszkania p. Króla Edmunda przy ul. Dąbrowskiego i skradziono 78 zajęcy i 27 skór zajęczych, ogólnej wartości 1 200 złotych. — Przy ul. Mylnej 17 włamano się do warsztatów tokarsko-mechanicznych p. Jakubiaka i skradziono około 80 ft mosiądzu oraz narzędzia mechaniczne. Sprawcami kradzieży są: Kasprzak Hieronim zam w Górczynie ul. Tęczowa, Brzoski Franciszek, zam. ul. Poznańska 27 i Wiśniewski Maksymiljan bez mieszkania. — P. Henrykowi Moskalewiczowi, ul. 27 Grudnia 15, skradziono portfel z dokumentami osobistemi. — P. Ratajczakowi Wacławowi, ul. Wodna 1, skradziono na Wielkich Garbarach papierośnicę i kapelusz. Sprawcą jest Makowski Marjan, któremu skradzione przedmioty odebrano. — Z mieszkania p. Samolczyka Piotra, ul. Marsz. Focha 282, skradziono dwa płaszcze damskie (zimowy czarny, jesienny koloru kawowego), 5 sukien, ubranie męskie płaszcz męski, 2 kapelusze i inne przedmioty, łącznie wart. 700 zł. — Podczas płacenia podatku w urzędzie podatkowym przy ul. Sierocej, skradziono p Molikowi Szymonowi z kieszeni marynarki 600 złotych, a pani Jadwidze Below 100 złotych. — Ze strychu p. Zuchowskiego Piotra, ul. Poznańska 12, skradziono 25 kg. mosiądzu, 50 kg. ołowiu i 7 kg. cyny. — Na dworcu kolejowym w Poznaniu skradziono p. Szczecińskiemu Stanisławowi z Czerwonczyna pow. Poznań, portfel zawierający 50 zł i dokumenty osobiste. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożar wybuchł w Bąbinie** w pow. śremskim w nocy na 2 bm. Z niestwierdzonej przyczyny spaliła się stodoła dominjalna ze zbożem i sianem. Straty wynoszą około 100 tys. zł. Babin jest majątkiem Fundacji Kórnickiej. (k.)

— * **Najechany przez samochód.** Na ul. Patrona Jackowskiego najechała dorożka samochodowa P Z. nr. 44 157 14-letniego ucznia Czesława Jankowskiego (ul. Szamarzewskiego 12) Poranionego dotkliwie chłopca przewieziono do lecznicy miejskiej. (k.)

— * **Nagłe zasłabnięcie.** Na szosie Obornickiej znaleziono w stanie zupełnego wyczerpania robotnika Franciszka Bączyńskiego z Czerwonczyna. Chorego, który zapada na epilepsję, przewieziono do lecznicy miejskiej. (k.)

— * **Pożar wybuchł** w zabudowaniach rolnika Stanisława Sawickiego w Ławkach (pow śremski). Spaliła się stodoła z częściowem żniwem, wartości około 10 tys. złotych. Na podstawie pewnych poszlak nasuwa się podejrzenie, iż ogień podłożono. (k.)

— * **Smutnie zakończyła się zabawa dzieci** w Pacanowicach (pow pleszewski), które w ogrodzie gospodarza Franciszka Sołtysiaka pod ścianą szczytową stodoły zapaliły snopek słomy, powodując pożar. (k.)

— * **Przyczyną pożaru** stogów żyta u gospodarza Kasperskiego w Garbarach (pow. wrzesiński) było zaprószenie iskier od przejeżdżającej w pobliżu lokomobili pługów parowych. (k.)

— * **Zapalenie się sadzy.** Pod wieczór przy ul. Kościelnej 51 zapaliły się sadze. Z powodu silnego zadymienia przywołano straż ogniową. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Posiedzenie Rady miejskiej.) W dniu 30 grudnia ub. roku odbyło się ostatnie posiedzenie starej Rady miejskiej pod przewodnictwem p. adw. dr. Jurka. Na wstępie uchwalono przesunąć termin jarmarku św. Wojciecha w roku 1930 na dni 23, 24 i 25 kwietnia. Radny Grotowski referował sprawę kupna sikawki motorowej dla ochotniczej straży pożarnej. Cena sikawki wynosić będzie około 17 000 złotych. Krajowa Ubezpieczalnia Ogniowa, która uskuteczni dostawę sikawki, udzieli miastu pożyczki w wysokości 10 000 zł, spłacalnej w trzech ratach, przyznając ponadto subwencję w wysokości 5 000 złotych. Zkolei uchwalono wykupić dwie parcele w Arkuszewie, mających umożliwić wyprostowanie drogi na tym odcinku. Dyr. Nowak referował sprawę zamiany pożyczki Banku Gospodarstwa Krajowego w Poznaniu, udzielonej miastu w r. 1926-27 w wysokości 269 000 zł, na pożyczkę konwersyjną tegoż banku w Warszawie. Rada przychyliła się do propozycji referenta. W dalszym ciągu obrad przewodniczący p. dr. Jurek zdał sprawozdanie z działalności Rady za ubiegły kwartał. W końcu oświadczył mówca, że mimo trudnej sytuacji, Rada miejska spełniła obowiązki swe ku ogólnemu zadowoleniu. Życzeniami jak najowocniejszej pracy dla nowej rady, magistratu i prezydenta mówca zakończył przemowę. (br.)

Z POMORZA

— * **Gdynia.** (Nieszczęśliwy wypadek w porcie.) Wieczorem w wigilję Bożego Narodzenia wpadł wskutek własnej nieostrożności do luki okrętu z przeszło 10 m wysokości, por. maryn handl. Wacław Grunwald ze statku „Wisła“. Por. Grunwald odniósł tak ciężkie obrażenia, między innemi pęknięcie czaszki, że zmarł po dwóch dniach w lecznicy chirurgicznej.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Śpiew. „Harfa“.** Walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 4 bm. o godz. 20 w sali schroniska przy ul Bosej 16

— **Org. krawców i krawczyń konfekcyjnych** urządza zabawę karnawałową w dniu 4 bm. w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8 a. Początek o godz. 19.30

— **Klub Atletyczno-Sportowy „Zbyszko“** zwołuje roczne walne zebranie na dzień 4 stycznia br. o godz. 20 w sali p. Koniecznego przy ul Masztalarskiej 2.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 5 bm o godz. 16 u p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8 a.

— **Związek Malarzy.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 5 bm. o godz. 11 w lokalu pod „Szóstką“ przy ul. Wronieckiej 6.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, 5 bm. o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, Ślusarska 6.

— **Rycerze Białego Orła.** Walne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 15 u p. Fiedlerowej, G. Wilda 47.

— **Cech Czeladzi Garncarskiej.** Roczne zebranie walne odbędzie się w niedzielę, 5 bm. o godz. 11 w lokalu p Jarockiego, ul Masztalarska 8 a Na porządku obrad wybór zarządu i bardzo ważne sprawy.

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 5-go bm. o godz. 15 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Stow. Panien „Oświata“ Poznań-Jeżyce** urządza w dniu 5 bm. o godz. 19.30 w sali amarantowej przy ul. Słowackiego 19 wieczornicę p. t. „Dwie matki“.

— **Wlkp. Tow. Hodowli Kanarków.** Walne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 14,30 w lokalu p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13.

— **Tow. Powstańców i Wojaków dzielnica Łazarz-Górczyn.** Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań Kasyna Obywatelskiego przy ul. Głogowskiej 80-81.

— **Towarzystwo Krawców.** Gwiazdka dla dzieci odbędzie się w święto „Trzech Króli“ o godz. 17 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej.** Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 6 bm. o godz. 9.30 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska. Msza św. na intencję towarzystwa o godz. 8 w kościele OO. Franciszkanów.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Zebranie odbędzie się w wtorek, dn. 7 bm o godz. 19,30 w Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego Poznań-Jeżyce.** Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 7 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego nr. 18.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Dama pikowa“. W sobotę, 4. b. m. melodyjna, pełna humoru „Krysia Leśniczanka“ z p. Fontanówną, wyborną przedstawicielką partji tytułowej oraz z pp. Karską, Krzyształowicz, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt W niedzielę o godz 15 po cenach zniżonych opera Moniuszki „Hrabina“ z pp.: Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, dr Roesslerówną, Drabikiem, Sendeckim, Wawrzynieckim i Zatheyem; kapelmistrz dyr. Wojciechowski; wieczorem „Krysia Leśniczanka“ W poniedziałek o godz. 15 po cenach zniżonych „Jaś i Małgosia“ z pp. Fontanówną, Marynowicz, Szafrańską i Wawrzynieckim; kapelmistrz p. Tyllia; wieczorem wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski“.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś raz jeszcze pełna humoru lekka komedja Hennequina i R. Coolusa „Królowa Biarritz“, na której publiczność śmieje się do łez, podziwiając doskonałą grę naszych artystów i wspaniałe toalety. Jutro krotochwila A. Grzymały - Siedleckiego „Maman do wzięcia“, która odegrana będzie po raz 127.

W niedzielę po południu po cenach zniżonych cudowna bajka dla dzieci Walewskiego „Kopciuszek“.

Dzień Trzech Króli wypełnią dwa przedstawienia „Kopciuszka“. Pierwsze przedstawienie rozpocznie się o godz. 15, drugie o godz. 19. Na oba przedstawienia ceny są zniżone.

W próbach wyborna komedja Wiktora Kielemana „Komedja o prawdzie“, która wejdzie na afisz w przyszłym tygodniu w reżyserji p. Janusza Nowackiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w piątek, sensacyjna sztuka amerykańska znakomitej spółki autorskiej Andersona i Stallingsa p. t. „Rywale“. Świetny ten utwór triumfalnie przeszedł przez wszystkie sceny świata. Sztuka przemawia do nas językiem prostym, żołnierskim, z dużą domieszką niefrasobliwego humoru. Są to dzieje rywali: oficera i sierżanta armji amerykańskiej, którzy ubiegając się o względy uroczej dziewoi, przechodzą piekło zazdrości i nienawiści. Publiczność, szczelnie wypełniająca salę Teatru Nowego, darzy wykonawców niemilknącemi oklaskami. W roli Charmain znakomita artystka p. H. Cieszkowska. Reżyserja p. dyr. Rudkowskiego, dekoracje Al. Kobrynia.

„Dziecię szczęścia“. W niedzielę i poniedziałek o godz. 15,30 przepiękna bajka p. t. „Dziecię szczęścia“, napisana przez p. Wandę Trojanowską (ciocię Wandzię), która wstępnym bojem zdobyła powodzenie u naszych milusińskich.

ARTUR RUBINSTEIN
koncertuje w Poznaniu.

W środę, dnia 8 stycznia, wieczorem o godzinie 8,15 w Auli Uniwersyteckiej wystąpi z jedynym koncertem jeden z największych współczesnych pianistów Artur Rubinstein, znany dostatecznie z ostatnich swych występów w Poznaniu. Środowy koncert mistrza Rubinsteina przemieni się, tak jak ostatnie jego koncerty, w wielkie święto muzyczne, które zgromadzi wszystkich melomanów i całą elitę naszego miasta i okolicy. Kunszt odtwórcy Rubinsteina tchnie impetem, siłą, wolą bezwzględnego opanowania wszystkich środków, zwartych w mechanice fortepianowej. Wyjątkowo naturalne ujawnienie temperamentu Rubinsteina zaobserwować się daje wówczas, kiedy gra on kompozycje naszych czasów, które to kompozycje umieścił też artysta na swój koncert poznański. Oprócz Toccaty F-dur Bacha i Sonaty h-moll Liszta, wykona artysta cały szereg utworów Albeniza, Debussego, Ravela i Chopina. Sprzedaż biletów w składzie cygar, p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38.
zw 21 039

IV. koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej odbędzie się w niedzielę, dnia 12 stycznia w południe, o godzinie 12, w Auli Uniwersyteckiej. W programie znajdują się wyłącznie utwory starych mistrzów klasyków jak Beethovena i Schuberta Koncertem dyryguje Latoszewski, który dyrygując po raz pierwszy Filharmonją, wykazał wysokie zdolności kapelmistrzowskie, przez co zyskał uznania tak u publiczności jak i fachowych recenzentów. Solistka koncertu będzie znana ze swej działalności artystycznej i pedagogicznej prof. Nadzieja Padlewska, świetna pianistka, która wykona koncert Beethovena Es-dur z akompanjamentem orkiestry. Bilety są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 3 do 8 zł.
zw 21 038

Teatr Wielki

DZIŚ — „Dama pikowa“ — opera Czajkowskiego.
Sobota, 4. 1. „Krysia Leśniczanka“, operetka J. Jarno.
Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Hrabina“, opera Moniuszki (ceny zniżone).
Niedziela, 5. 1. „Krysia Leśniczanka“.
Poniedziałek 6. 1. o godz. 15 „Jaś i Małgosia“, opera Humperdincka (ceny zniżone).
Poniedziałek, 6. 1. wiecz. „Pan Twardowski“, balet Różyckiego.
Wtorek, 7. 1. „Casanova“, opera komiczna L. Różyckiego.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz“.
Sobota, 4. 1. „Królowa Biarritz“.
Niedziela, 5. 1. o godz. 15 „Kopciuszek“ — ceny zniżone.
Niedziela, 5. 1. wiecz. „Miłość czy pięść“.
Poniedziałek, 6. 1. o godz. 15 i 19 „Kopciuszek“. (Ceny zniżone).

Początek o godz. 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale“.
Sobota, 4. 1. „Rywale“.
Niedziela, 5. 1. o godz. 15,30 „Dziecię szczęścia“, bajka dla dzieci..
Niedziela, 5. 1. wieczorem „Rywale“.
Poniedziałek, 6. 1. o godz. 15,30 „Dziecię szczęścia“, bajka dla dzieci.

Początek o godz 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Przez szubkę

Wyroby krajowe

Bardzo miłe były święta. Choinkę mieliśmy ubraną tylko ozdóbkami krajowego wyrobu.

— Popierajmy wyroby krajowe! — podśpiewywał na znaną melodję Januszek.

Bakalje i wina też mieliśmy krajowe. Wina z Kruszwicy, żadnych fig i daktyli, same domorosłe cukierki, ciasteczka i pierniczki.

— Popieramy wielką ideę — zachwycał się Januszek. — Samowystarczalność gospodarcza kraju — niech żyje!

Popijaliśmy „Złotą Renetę“ i zagryzaliśmy ją pierniczkami toruńskiemi. Bardzo smakowite.

„Gorycz ukryta była na dnie kielicha“, jak się mówi poetycznie.

Tylko na ten raz mieściła się ta gorycz nie w winie lecz w piernikach: w toruńskich, a więc iście polskich piernikach.

Z opróżnionej już paczki wydobyliśmy małą tekturkę pokrytą stanjolem, nie wiem, czy umieszczoną tam dla reklamy, czy też dla umocnienia ścianek paczki. Z wielkiem zdumieniem odczytaliśmy na tej tekturce napis:

„Thorn. Pfefferkuchen - Fabrik. — Hoflieferant - Sr. Majestät d. Kaisers und Königs“.

— I co teraz?

— Popieramy wyroby krajowe, czy też niemieckie?

„Na pociechę“ przysłał mi jeden z czytelników serdeczne życzenia z tegoż Torunia na pocztówce z ogólnym widokiem miasta. „Pocieszyłem się“, widząc, że dawny niemiecki napis został już częściowo zamazany, został z niego tylko urywek: „Thorn. Total. „Natomiast pojawił się napis polski“.

„Toruń. Całe spojżenie z daleka“.

Czy naprawdę niema żadnej instytucji, uprawnionej do kontrolowania takich kaducznych potworności? Czy nikt nie zajmuje się wyplenianiem chwastów, które przez jedenaście lat powinny już chyba być wyplenione. — Wyplenianiem chwastów hofliferanckich w „polskich“ fabrykach i nieprzyzwoitych poprostu w polskim języku napisów. Popierajmy wyroby krajowe, ale niech one będą naprawdę polskie!

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

CZESŁAW MAREK O SOBIE I O POZNANIU

Nazwisko Czesława Marka znane było dotychczas w Polsce przeważnie tylko z programów koncertowych a także z prasy polskiej i zagranicznej. Prasa zajmowała się młodym kompozytorem dosyć często z okazji konkursów międzynarodowych, w których Czesław Marek brał udział i z okazji licznych wykonań jego dzieł na estradach europejskich. Dotychczasową swą działalność rozwijał Czesław Marek wyłącznie zagranicą, mieszkając stale w Zurychu, to też nic dziwnego, że osoba jego jest dla naszego świata muzycznego prawie zupełnie nową.

Korzystając z nawiązania osobistej znajomości z tym wybitnym muzykiem postanowiłem przyczynić się do zaznajomienia społeczeństwa naszego z jego osobą i działalnością, prosząc o wywiad.

— Co do planów pracy mojej na nowej placówce — mówi dyrektor Marek — nie mogę dziś jeszcze nic konkretnego powiedzieć z tej prostej przyczyny, że muszę zaznajomić się najprzód z terenem i warunkami pracy, które są dla mnie zupełnie nowe. Natomiast co do siebie samego służę wszelkiemi informacjami, które zresztą mam w pogotowiu spisane, jako, że nie pierwszy raz spotykam się z procedurą udzielania wywiadu.

Z karteczki, którą panu wręczam wynika, że urodziłem się w Przemyślu w roku 1890. — U ojca mego Władysława, świetnego pianisty-dyletanta (takich dziś coraz mniej) uczyłem się gry na fortepianie. Po wstąpieniu do gimnazjum pracowałem dalej pod kierunkiem różnych nauczycielek i nauczycieli bądź ze szkoły Mikulego, bądź Leszetyckiego. Naukę teorji rozpocząłem w 13 roku życia, początkowo sam, później u prof. Niewiadomskiego w Instytucie Muz. we Lwowie, w której to szkole sam uczyłem gry fortepianowej przez rok. W r. 1910 otrzymuję z fundacji ks. Czartoryskiego bezpłatne miejsce w Akademji Muzycznej w Wiedniu, gdzie studjuję kontrapunkt u Graedenera a fortepjan u Paul de Conne'a. Następne dwa lata pracuję u Teodora Leszetyckiego nad fortepianem a u dra Weigla nad kompozycją. Na dalsze studja wyjechałem do Niemiec, gdzie pracowałem pod kierunkiem Pfitznera. Od roku 1915 aż do chwili powołania mnie do Poznania — czyli czternaście lat — mieszkałem w Zurychu, gdzie komponowałem, koncertowałem i nauczałem (fortepian, teorja). Jako pianista występowałem w Niemczech, Szwajcarji i Francji. Tyle jest słów mego urzędowego curriculum vitae.

Czy będziemy mieli okazję usłyszenia pana na estradzie w Poznaniu?

Jako pianisty narazie nie, ponieważ już od dwóch lat nie pracuję systematycznie a wątpię czy w Poznaniu czas mi na to pozwoli. Ukażę się prawdopodobnie na estradzie, ale w innym charakterze.

— Jak dawno poświęca się pan pracy kompozytorskiej?

— Od najwcześniejszych lat. W tece mam mnóstwo rzeczy, dużo z nich jednak nie odpowiada dzisiejszemu mojemu poglądowi na twórczość i dlatego wolę ich na światło dzienne nie wyciągać, chociaż niektóre są dobrze „zrobione". Jako kompozytor występuję oficjalnie od r. 1919, kiedy dałem w Zurychu pierwszy mój koncert kompozytorski. Odtąd — jak pan wie — grany i śpiewany jestem dosyć często w różnych miastach Europy i Ameryki. Z dzieł moich największy rozgłos międzynarodowy zdobyły: „Suita" i „Sinfonia" — ostatnia nagrodzona na międzynarodowym konkursie schubertowskim w Wiedniu. Rzeczy te grane są wszędzie — od Buenos Aires do Warszawy.

— Co skłoniło pana do przeniesienia się do kraju?

— W każdym razie nie względy materjalne, strona ta bowiem przedstawia się w Polsce nader smutno. Mam wrażenie, że przyczyna tego stanu rzeczy tkwi w bierności społeczeństwa dla spraw sztuki. Nie mamy w Polsce rozwiniętego społecznego ruchu artystycznego. Wszystkie większe instytucje muzyczne utrzymuje rząd i na jego barkach leży ciężar podtrzymywania kultury muzycznej w kraju przez subwencjonowanie różnych placówek artystycznych, które bez tego musiałyby zwiędnąć, zabite obojętnością społeczeństwa.

Nie jest to objaw zdrowy — mówił dalej dyr. Marek. — Porównajmy stan kultury i ruchu muzycznego dwóch jednakowych co do wielkości miast: Zurychu i Poznania. W Zurychu istnieje Tow. Muzyczne „Tonhalle", które utrzymuje orkiestrę, chóry i stałego, świetnie wynagradzanego dyrygenta. Olbrzymi ten aparat pracuje nad utrzymaniem świetności tradycyj muzycznej miasta. Pracuje spokojnie, bez trwożenia się końcowem widmem deficytu, który wynosi przeważnie sto tys. franków szwajcarskich rocznie, ale na który znajduje się zawsze łatwe pokrycie w portfelach pięciu, najwyżej sześciu mecenasów z pośród patrycjatu miasta. W Poznaniu — o ile słyszałem — przystąpiono dopiero w tym roku do urządzania regularnych koncertów symfonicznych, które idą podobno z wielkim oporem. Czy obywatelstwo tutejsze nie mogłoby zorganizować u siebie zasobnego w środki Towarzystwa Muzycznego, które wzięłoby pod swą opiekę poważny ruch muzyczny w mieście, równem Zurychowi? Jest tu — jak widzę — otwarte pole do działania. Z prawdziwą gotowością i oddaniem przystąpię do współpracy z miejscowemi siłami i dołożę wszelkich starań, aby praca moja w tutejszem konserwatorjum przyczyniła się do dalszego rozwoju kultury muzycznej miasta a mam nadzieję, że w poczynaniach moich spotkam się z życzliwą przychylnością tak społeczeństwa jak i sfer oficjalnych.

Życząc nowemu dyrektorowi jak najowocniejszej pracy na naszym gruncie pożegnałem go zapewnieniem, że nominację jego powitał cały świat muzyczny poznański ze szczerą radością, wiążąc z faktem tym jaknajlepsze nadzieje.

Stanisław Wiechowicz.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Petrarkowski kodeks Wergilego. Wspaniałem uczczeniem zbliżającej się rocznicy urodzin Wergilego będzie wydanie heljochromiczne sławnego kodeksu dzieł Wergilego sporządzonego we Florencji pod koniec w. XIII., ozdobionego minjaturą Martiniego ze Sieny. Kodeks ten, dziś przechowywany w bibljotece Ambrozjany w Medjolanie, był własnością Petrarki, który porobił w nim wiele własnoręcznych notatek. Napoleon wywiózł skarb ten swego czasu do Paryża, skąd zwrócono go dopiero po 25 latach. Zapowiedziane na początek stycznia wydanie tego kodeksu przez firmę Hoepli w Medjolanie będzie jaknajwierniejszą podobizną oryginału naśladującą go łudząco tak co do kart pergaminowych (270) jak co do oprawy (skóra i drzewo). W subskrypcji cena wynosi 1.500 lir, potem 2.000. Ilość egzemplarzy ograniczona do 300. (P.)

Tow. Naukowe we Lwowie. Wydział fizjologiczny odbył posiedzenie z następującym porządkiem dziennym: 1) czł. prof. E. Kucharski: „Etniczne oblicze Polski w dobie przyjścia Słowian, na podstawie nazw miejscowych i rodowych"; 2) czł. prof. J. Janów: „Język ruski Ewangelji kaznodziejskiej XVI wieku"; 3) czł. prof. W. Bruchnalski przedstawił prace dr. J. Skoczka: „Vir bonus w świetle dzieł Kochanowskiego".

LITERATURA

Pierwszy tom dzieł zbiorowych Kasprowicza już się ukazał. Wydawnictwo podjęto, jak donosiliśmy, w Krakowie, a na czele jego jako redaktor stanął prof. U. J. dr. Stefan Kołaczkowski. Tom przedstawia się pod względem graficznym nader dodatnio, tak co do doboru czcionek, jak co do papieru i układu. Zawiera pierwsze poezje Kasprowicza, wydane według pierwszego wydania, jakie w ogóle się ukazało i zaopatrzone przedmową, jaką wówczas napisał z Genewy Zygmunt Miłkowski (T. T. Jeż). Tomik jest ozdobiony młodzieńczą fotografją Kasprowicza.

W przedmowie tłomaczy dr. Kołaczkowski cel wydawnictwa i formę, jaką mu nadano. Krytyczne wydanie jest na przeciąg co najmniej kilku lat niemożliwe ze względów technicznych. Obecne wesprze się przeto na wydaniu Bernackiego (dawno wyczerpanem), a co do pism, tamtem nieobjętych, na pierwszych wydaniach zbiorów, tekstach drukowanych w czasopismach i na autografach utworów, które nie były drukowane. Układ przyjęto chronologiczny, w ostatnim tomie znajdzie się życiorys poety z krótką charakterystyką.

Jest to pierwsze zbiorowe wydanie wszystkich dzieł Kasprowicza. Wypełni ono lukę, która była dotychczas wstydem polskiego ruchu wydawniczego. Należy się spodziewać, że nie zbraknie mu czytelników. Kasprowicz rośnie nam w oczach z każdym dniem oddalenia. (wk)

MUZYKA

„Jaś i Małgosia" w Łodzi. Donoszą nam z Łodzi: W sali Filharmonji łódzkiej wystawiono baśń operową E. Humperdincka „Jaś i Małgosia". Udział wzięli artyści, chór i balet ze szkoły rytmiki i plastyki H. Krukowskiej i L. Boruńskiej. Kierownictwo muzyczne sprawował dyr. Teodor Ryder. (l. mj.)

Balety we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Smutnie wyglądająca nasza opera zamierza ratować się baletami. Projektowane są: znany od dziesiątków lat „Postój kawalerji", oraz Rimskiego - Korsakowa „Szeherezada". Do baletu doangażowano w tym celu p. Antoniego Romanowskiego i Eleonorę Dobiecką, którzy pracowali w Bukareszcie, oraz dwóch tancerzy jednej z trup objazdowych angielskich, pp. Dobieckiego i Wintera. (tl)

Co kosztuje opera w Berlinie? Miasto Berlin posiada trzy opery. Dostają one subwencje od miasta i państwa. Sam skarb państwa wydał w roku ubiegłym na te trzy sceny sumę 23.217.561 marek. (tb)

SZKOLNICTWO

Teatr szkolny samorodny. W „Chowanie" pisze p. Adam Polewka o teatrze szkolnym samorodnym i jego wartości wychowawczej. Autor utrzymuje, że teatr szkolny, który jest tylko minjaturą teatru zawodowego, nie ma żadnych wartości wychowawczych, jest tylko „amputowaniem twórczych pędów w duszy dziecka". Zamiast takiego teatru wysuwa autor koncepcję teatru samorodnego, w którym panowałaby prawie całkowicie improwizacja. Nikt nie byłby niewolnikiem tekstu i pamięci. Każdy byłby aktorem i autorem. Teatr taki miałby — zdaniem autora — wielkie wartości wychowawcze i społeczne, gdyż budziłby radość tworzenia i zmuszałby do podporządkowywania ambicji jednostki ambicji gromadzkiej.

Od kropki do cudzysłowu. Brak nam było dotychczas podręcznika, któryby wyczerpująco omawiał znaki przestankowe. Obecnie p. Józef Hełczyński wydał w nakładzie Książnicy - Atlasu poradnik dla uczniów szkół średnich, pt. „Stawianie znaków przestankowych". Ciekawa ta książeczka będzie pouczeniem nietylko dla młodzieży. Autor wychodzi z założenia, że znaki przestankowe, które odpowiadają pauzom w mowie, mają ułatwić zrozumienie myśli w zdaniu zawartej i wpłynąć na jej zrozumienie. Znaki przestankowe dzieli p. Hełczyński na trzy grupy: znaki składniowe, podstawowe tj. kropkę, średnik i przecinek, dalej znaki uzupełniające składniowe (dwukropek, wielokropek i nawias) wreszcie na znaki mające znaczenie formalno - literackie, więc kreskę i cudzysłów. Wszystko jest objaśnione na obfitych przykładach. (bn)

OCHRONA ZABYTKÓW

Po co to niszczenie tradycji? Ze Lwowa piszą nam: Rada przyboczna komisarza rządu wystosowała do Prezydenta Rzplitej pismo w obronie herbu miasta Lwowa. Nie każdemu wiadomo, że z dniem 30 marca 1930 ma wejść w życie rozporządzenie Prezydenta z grudnia 1927, które niweczy herby miast polskich i ich pieczęcie. Herb nasz pochodzi z XIV wieku, zatwierdził go Kazimierz Wielki; w r. 1920 przybył naszemu herbowi dobrze zasłużony krzyż Virtuti Militari. Obecnie ma Lwów używać nowej oznaki, złożonej z herbu państwowego wojewódzkiego, wzgl. miejskiego, o ile będzie zatwierdzony przez Prezydenta. Przeciw temu nieuzasadnionemu i niewiadomo czem wywołanemu niszczeniu tradycji występuje Rada przyboczna, prosząc, aby Lwów mógł nadal swego herbu używać.

Inne miasta polskie, z Krakowem na czele, również zwróciły się do Prezydenta z podobnym postulatem. Należy mieć nadzieję, że zbyteczne rozporządzenie będzie znowelizowane tak, aby nasze miasta zachowały swe prastare, piękne i pełne tradycji odznaki. (ol)

KRAJOZNAWSTWO

Polski film etnograficzny. Ze Lwowa piszą nam: Wzmożenie się polskiej produkcji filmowej nasunęło prof. dr. Adamowi Fischerowi myśl, aby upomnieć się o polski film etnograficzny. Nie istnieje on jeszcze, chociaż w innych krajach dawno go już stworzono (chociażby w Czechach, Rumunji i Włoszech). Forma — powiada znakomity etnograf — mogłaby być wziętą z propagandowego filmu turystycznego dokoła Polski, przyczem oczywiście trzeba dla każdej okolicy wybierać albo charakterystyczne momenty doroczne, a więc np. Boże Ciało w Łowiczu, szopkę krakowską, Św. Annę na Podhalu, itd., albo też momenty obrzędowe rodzinne, a więc wesele huculskie lub góralskie, pogrzeb huculski z trembitami, obrzędy poleskie itd. Na obszarze Polski mamy jeszcze do dziś tak wielką ilość ciekawych obrzędów, strojów, tańców i zabytków sztuki ludowej, że film odpowiednio wyzyskujący ów materjał byłby atrakcją dla całego świata, może nawet nie tylko naukowego. Film taki byłby zaś przygotowaniem do przyszłego etnograficznego polskiego filmu dźwiękowego. (le)

POŚRÓD KSIĄŻEK

O „SZALEŃCACH BOŻYCH"

Głośna już dziś romansopisarka krakowska toruje sobie drogę do sławy ciągle nowemi dziełami. Obecnie ogłoszone*) wskazuje, że wróciła znów na tory legendy, która jej niepowszedniemu talentowi tak bardzo odpowiada. W niej czuje się swojo i rozwija skrzydła wiodące ją w kraj prawdziwej poezji. Celuje Szczucka w odtworzeniu prymitywu, w wczuwaniu się w dusze niezłożone i prostolinijne. Jej Skarga, Żółkiewski, św. Stanisław Kostka stanowią arcytwory ludzi o duszy głębokiej i nie znającej zwątpień.

Legenda to kraj, gdzie takie dusze znajdują się w dużej liczbie. Podaje ona wzory cnoty nadludzkiej i życia poza życiem. Współpracuje w niej wyobraźnia hagjografa i masy ludowej, która dostarcza mu materjału. Z legendy międzynarodowej wypływa narodowa, stanowiąc jakby kwiat życia religijnego. Dla nas stanowiła ona nasz pierwszy wkład w literaturę, nawet program polityczny. Czy legenda wojciechowa, poza bujną cudownością, nie wyznaczała misji nowo powstałemu państwu? A stanisławowa umacniała jego jedność duchową w epoce podziałów. Kinga i Salomea, to urocze zjawy ascetyzmu w epoce zdziczenia, sięgającego także na dwory książęce. Wobec piękna tych legend blednie to wszystko, co powstawało później.

Szczucka wybrała z legendy międzynarodowej i polskiej kilka pereł. Nie można się dość nachwalić czaru opowiadania o pustelniku Antonim, co uciekł od świata a jednak zatęsknił za towarzystwem ludzkiem; ani przecudnej poezji pochodzenia indyjskiego o Jozefacie i Barlaamie, co czarowała już Skargę, gdy pisał swe żywoty świętych; ani głębokiego znaczenia historji o św. Jerzym, który pokonał potwora, ani swojskich opowieści o Andrzeju Boboli i ojcu Sadoku z opactwa sandomierskiego, ani wzniosłego wątku o Franciszku Ksawerym i perłach św. Urszuli, ani dziejów św. Hieronima i Mikołaja. Każde z nich jest prawdziwym klejnotem w ujęciu tematu, w traktowaniu figur, w kolorycie historycznym, w odczuciu przyrody, w stylu. Już pierwotni hagjografowie byli artystami i wysilali całą wyobraźnię i znajomość retoryki, by ozdobić żywot świętego w kwiaty stylu. Wszelkie legendy wywodziły się, jako rodzaj literacki, wprost od antycznych żywotów i „pochwał". Nie mogły zatem szczędzić barw i określeń, jakich dostarczały im wzory.

Szczucka uzupełniła legendę swą bujną fantazją. Czy nie wyraża się ona choćby w legendzie o św. Jerzym, który, choć sprawiedliwy rycerz, gdy spojrzał w iskrzące ślepie potwora, opuścił kopję mimowoli. „Bo ślepia smocze małe i wpadłe napozór — wyjaśnia tajemnicę pisarka — nagle rozjarzyły się, rosły, aż zapłonęły olbrzymie, przesłaniające sobą wszystko inne. Niby duże banie ogromne z czarodziejskiego kryształu, migotały tysiącem powierzchni, z których każda, jawiła się ukrytym i cudownym światem. Spojrzał rycerz raz wtóry i ujrzał w nich naraz wszystkie rzeczy ziemi, wszystkie uczucia i myśli i nieskończenie zawiłe serdeczne sprawy człowiecze. Nienazwane, nieprzyznawalne, nęcące, kuszące, tajemne kłębiły się wirem barwnym, wyłaniały i znowu zapadały się w głębię".

Styl Szczuckiej ma coś z czaru wprost niesamowitego. Rodzi się pod piórem artystki, zakochanej w języku, władającej jego skarbami w sposób niepospolity. Spieszy mu w pomoc erudycja obeznana z tonem legendy. A już wprost prześliczne są ilustracje, zrodzone z ducha opowiadania, czarujące w rysunku i barwie. Pospieszyła tu w pomoc pisarce znana malarka i ilustratorka ze sławnej artystycznej rodziny medyckiej. Tekst i ilustracja splotły się w całość i wartość pełną uroku.

Dr. T. Grabowski.
Poznań.

*) Zofja Kossak - Szczucka: „Szaleńcy Boży" z 7 barwnemi ilustracjami Leli Pawlikowskiej. Kraków 1929.

Książki nadesłane

Szekspir: „Juljusz Cezar" Opr Fr. Kromirski. „Bibljoteka Krytyczna" Tarnów 1929. Nakł Księg. Zygmunta Jelenia.

Zbigniew Trylski: „Mały podręcznik obozowania". „Bibljoteka Sportowa". Warszawa 1929. Główna Księgarnia Wojskowa.

Wielkie bibljoteki świata

Według statystyki na całej kuli ziemskiej znajduje się 1.038 bibljotek, które mają więcej niż 50.000 tomów każda. Razem wszystkie te bibljoteki posiadają 181 miljonów książek.

Na Europę przypada z tego 669 bibljotek ze 119.600.000 tomów, na Amerykę Północną 314 bibljotek z 54.100.000 tomów, na Amerykę Południową i Środkową 22 bibljoteki z 3.900.000 tomów, na Australję 7 bibljotek z 1.100.000 tomów, na Afrykę 3 bibljoteki z 200.000 tomów.

W Europie podział bibljotek pomiędzy poszczególne państwa przedstawia się, jak następuje: Niemcy 160 bibljotek i 29.500.000 tomów, Francja 111 bibljotek i 19.800.000 tomów, Anglja 111 bibljotek i 17.000.000 tomów, w tem księgozbiór Muzeum Brytyjskiego, który ze swemi więcej niż czterema miljonami tomów jest największą bibljoteką świata. Włochy 85 bibljotek z 5.200.000 tomów, Austrja 32 bibljoteki z 5.200.000 tomów, Belgja 19 bibljotek z 3.000.000 tomów, Polska 14 bibljotek z 2.800.000 tomów i Hiszpanja 14 bibljotek z 2.500.000 tomów.

Radjo a książka

Powszechnie wiadomo, że dwa tygodnie poprzedzające Święta Bożego Narodzenia były prawdziwem żniwem dla księgarzy i wydawców. Książka jest podarkiem gwiazdkowym bodaj najbardziej rozpowszechnionym, gdyż wymagającym od ofiarodawców najmniejszego nakładu na decyzję, gdy się niezna ani rodzaju ani treści tej lub owej nowości. W tym wypadku niezmiernie pożyteczną instytucją okazuje się radjo. W Niemczech każda rozgłośnia poświęcała przed świętami najmniej trzy godziny tygodniowo na wyczerpującą akcję informacyjną z zakresu bibljografji, czyli na pożyteczną propagandę książki, znacznie podnoszącą przedświąteczny popyt na nią. A co zrobiono w tej oficynie na rozgłośni poznańskiej? Dosłownie nic.

Niezwykły wypadek w klinice

Ciekawe wydarzenie, jakie miało miejsce w jednej z londyńskich klinik, opisuje „Daily Mail". Pewnego robotnika, chorego na raka, poddano leczeniu przy pomocy radjum. Kuracja zapowiadała się dobrze i postępowała doskonale, a lekarze przepowiadali choremu szybkie wyzdrowienie. Wszystko składało się najlepiej, gdy nagle pewnego dnia podczas przykładania radjum, asystenci spostrzegli ze zdumieniem, iż igła do radjum w tajemniczy sposób zginęła. Po prześwietleniu pacjenta promieniami X spostrzeżono, że igła wykręciła się z medycznego przyrządu i przez komórki tkanin zagłębiła się zupełnie w lewem płucu chorego. Robotnika musiano poddać operacji chirurgicznej, po której jednak zmarł, padając ofiarą tej samej igły, która przyczyniła się do wyleczenia go z raka. S. F.

Z różnych stron Polski

Napad 7 bandytów na kancelarję rejenta

Z Łodzi donoszą: 31 grudnia o godz. 8 wieczorem w Zduńskiej Woli do położonego w śródmieściu mieszkania rejenta Rokosowskiego wtargnęło 7 zamaskowanych uzbrojonych w rewolwery bandytów. Zarówno rejenta, jak i jego rodzinę, urzędników kancelaryjnych i służbę w liczbie 11 osób bandyci steroryzowali rewolwerami i powiązali, poczem przystąpili do rabunku. Ponieważ znaleźli zaledwie kilkaset złotych, przeto pod groźbą rewolwerów zmusili rejenta do otworzenia kasy ogniotrwałej, z której zrabowali 4.000 złotych. Na godzinę przed napadem rejent Rokosowski złożył w banku 10.000 złotych, stanowiących własność klientów, które w ten sposób zostały ocalone. Bandyci grasowali w mieszkaniu przeszło 2 godziny. Zaalarmowana policja pod dowództwem komisarza Noska zarządziła natychmiast pościg, w którym wzięły udział urzędy śledcze Zduńskiej Woli, Pabjanic, Sieradza i posterunek z Lutomierska. Ścigająca policja natknęła się na uciekających bandytów na torze kolejowym Łódź — Łask. Rozbójnicy rozpoczęli strzelać do policji. Wywiązała się gęsta strzelanina, w wyniku której ujęto jednego z bandy, Bernarda Mayera. W dalszym ciągu pościgu policja natknęła się na bandytów w Konstancinie. Jeden z bandytów zatarasował się w mieszkaniu swej kochanki. Znów po dłuższem oblężeniu i strzelaninie ujęto drugiego ranionego rabusia, którego tożsamości narazie nie ustalono.

Obchody gwiazdkowe

Okręg poznański Stow. Drukarzy urządził 29 grudnia ub. r. obchód gwiazdkowy dla swych członków i ich rodzin. W sali Restauracji Zamkowej przy św. Marcinie 40 zgromadziło się około 180 uczestników, w tem 40 dzieci. Uroczystość poprzedziły przemówienia członka komitetu p. St. Kąkolewskiego oraz przedstawiciela Okręgu, wiceprezesa p. Danielewskiego, który po przemówieniu łamał się z obecnymi opłatkiem. Podczas wspólnej kawy wygłosił dłuższe przemówienie o zwyczajach i obyczajach gwiazdkowych członek Stow. p. Błaszkowski. Bardzo udatne były deklamacje dzieci. Niemało radości wśród uczestników wywołało przybycie gwiazdora. Wspólnem odśpiewaniem pieśni „W żłobie leży" zakończono uroczystość. Następnie odbyła się zabawa taneczna, która w wesołym nastroju przeciągnęła się do godz. 3 rano. Miłą niespodziankę sprawiła uczestnikom w zabawie p. Waligórzanka śpiewem. Tak w uroczystości jak i zabawie bezrobotni członkowie Stow. mieli możność bezpłatnego uczestniczenia. (wj)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 4 stycznia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.00** kurs wyższy języka angielskiego; godz. **17.00** transmisja nabożeństwa z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. **18.00** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **18.20** odczyt p. t. „Związki starego Śląska z Polską" (wygł. dr. Zygmunt Wojciechowski, doc. U. P.); godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** odczyt p. t. „Lirycy greccy" (wygł. prof. dr. Klinger); godz. **19.30** interludjum muzyczne; godz. **20.00** gawęda reporterska (wygłosi p. red. Józef Winiewicz); godz. **20.15** „Ze świata kobiecego" (wygł. p. Sabina Kazanowska); godz. **20.30** transmisja z Chodzieży uroczystości propagandowej tamtejszego Radjoklubu; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. **22.15** koncert gramofonowy; godz. **23.00** audycja wesoła w wyk. art. dram. p. Romana Juraszka; godz. **23.30** koncert gramofonowy; godz. **24.00** koncert nocny firmy „Philips" w wyk. ork. braci „Dorian".

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.00** komunikaty gospodarcze; godz. **17.00** nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. **18.00** słuchowisko dla dzieci z Warszawy; godz. **19.00** M. Krobicka: „O Henryku Sienkiewiczu"; godz. **19.25** transmisja z Warszawy; godz. **20.00** prof. dr. Kazimierz Simm: „Znaczenie i cele przyrodniczych muzeów regjonalnych"; godz. **20.30** koncert wieczorny z Warszawy; godz. **22.00** feljeton z Warszawy; godz. **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** muzyka gramofonowa; godz. **13.10** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** kącik artystyczny „L. S. G."; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.00** nabożeństwo z „Ostrej Bramy" w Wilnie; godz. **18.00** słuchowisko dla dzieci p. t. „Najpiękniejsza podróż Ignasia Kupczyka" pióra p. Ewy Zarembiny; godz. **19.25** Centralne Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych do swych członków; godz. **20.15** feljeton p. t. „W zaułkach starej Pragi" — wygł. p. K. Czosnowski; godz. **20.30** koncert wieczorny; godz. **22.00** feljeton p. t. „Moje dzieciństwo" — wygł. p. Mieczysław Gruszecki; godz. **22.15** komunikaty; godz. **22.25** „Z dymkiem papierosa"; godz. **22.35** komunikat P. A. T.; godz. **23.00** muzyka taneczna z Sali Malinowej hotelu „Bristol".

Niedziela, dnia 5 stycznia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. **12.00** sygnał czasu; godz. **12.05** odczyt rolniczy p. t. „Gruźlica w naszych oborach" (wygł. dr. Szczuka); godz. **12.25** odczyt rolniczy p. t. „Aktualne zagadnienia hodowlane" (wygł. inż. Hozer); godz. **12.45** wykład dla gospodyń: Oszczędność i porządek w ubraniu (p. Lubowiczówna); godz. **17.00** koncert gramofonowy; godz. **17.45** audycja dla dzieci w wykonaniu p. Wandy Trojanowskiej; godz. **18.15** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. **18.30** nadprogram — komunikaty; godz. **18.50** koncert wokalny. Wykonawcy: p: Gabryela Krygier-Bernacka (sopran), Edward Chatunow (tenor), godz. **19.40** „Silva rerum"; godz. **20.00** kwadrans literacki p. t. „Gospoda pod dwiema wiedźmami" Conrada. (Transmisja z Warszawy); godz. **20.15** koncert solistów. Program: 1. Grieg: Sonata a-mol op. 36: a) Allegro agitato, b) Andante molto tranquillo, c) Allegro molto e marcato (wykonają pp. Konatkowska i Butkiewicz). 2. Rachmaninow: Vocalise op. 34 nr. 14. Głazounow: Serenada hiszpańska op. 20 nr. 2. (wyk. prof. Butkiewicz). 3. Albeniz: a) Cordoba, b) Tango, c) Seguidilla (odegra prof. Konatkowska); godz. **21.45** słuchowisko pogodne z Krakowa; godz. **22.15** sygnał czasu; godz. **22.30** muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka".

Katowice (409 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa; godz. **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; godzina **15.00** transmisja z Warszawy; godz. **15.20** odczyt religijny; godz. **15.40** inż. Adam Lachowicz: „Opłacalność nawozów sztucznych przy obecnej konjunkturze zbożowej"; godz. **16.00** koncert popularny; godz. **17.15** „Na szachownicy"; godz. **17.40** koncert z Warszawy; godz. **19.30** „Bery i bojki śląskie"; godz. **20.00** kwadrans literacki z Warszawy; godz. **20.15** koncert solistów z Poznania; godz. **21.45** słuchowisko literackie z Krakowa; godz. **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **10.15** nabożeństwo z Bazyliki wileńskiej; godz. **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; I. 1. R. Schumann: Uwertura „Manfred". 2. F. Mendelssohn-Bartholdy: Koncert (skrzypcowy. 3. Fr. Schubert: 1 symfonja (d-dur); godz. **14.00** pogadanka dla gospodyń wiejskich; godz. **14.20** muzyka; godz. **14.30** „Koszta kontroli obór"; godzina **14.50** muzyka; godz. **15.00** „Co słychać o czem wiedzieć trzeba"; godz. **15.20** muzyka; godz. **16.00** „O wrażeniach z wycieczki do Rzymu"; godz. **16.20** muzyka gramofonowa; godz. **16.40** „O gigantycznych planach współczesnej techniki" (dr. Feliks Burdecki); godz. **16.55** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „W rocznicę Promienistych", (prof. Henryk Mościcki); godzina **17.40** koncert Orkiestry Policji Państwowej m. st. Warszawy pod dyr. A. Sielskiego; godz. **19.25** feljeton p. t. „Rzeczywistość" — wygł. p. Juljusz Kaden-Bandrowski; godz. **20.00** kwadrans literacki. J. Conrad: „Gospoda pod dwiema wiedźmami"; godz. **20.15** koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Marja Mokrzycka (sopran) i prof. Ludwik Urstein (akompanjament); godz. **21.45** słuchowisko z Krakowa; godz. **22.15** komunikaty; godz. **22.25** „Ostatnia fala"; godz. **22.35** komunikaty PAT; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Oazy".

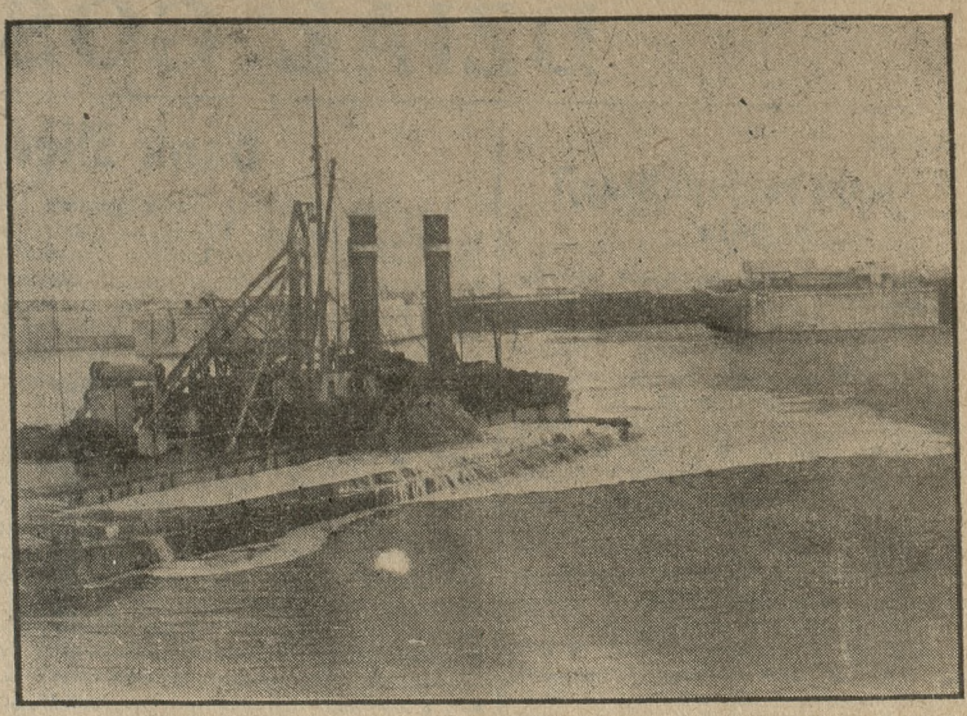

Praca około największej śluzy na świecie pod Ymniden w Holandji, której budowa wkrótce będzie ukończona. Jeden z olbrzymich brzegów, oczyszczających kanał.

SPORT

Hokej na lodzie

W czwartym dniu turnieju w Krynicy, we czwartek, odbyły się następujące spotkania: „AZS" Warszawa — „Drużyna Komb A." 2:0 (0:0, 0:0, 2:0). W pierwszych tercjach gra otwarta, przyczem drużyna kombinowana niejednokrotnie poważnie zagrażała Czaplickiemu. W trzeciej części Tupalski po zmyleniu bramkarza uzyskuje pierwszą bramkę, a w ostatnich sekundach gry z podania Tupalskiego —Krygier drugą. AZS miał jeden ze swych słabszych dni. W drużynie kombinowanej najlepiej grali: Marchewczyk (Cracovia), Stogowski (TKS) i Sokołowski (Lechja).

Drugi mecz pomiędzy „BKP" (Budapeszt) a teamem Wiednia zakończył się bezbramkowo 0:0. Obie drużyny pokazały grę ładną i stylową, niepotrzebnie jednak wprowadziły pierwiastek brutalności. Na wygraną nieznaczną nieznaczną różnicą bramek zasługiwał team wiedeński. (PAT)

Lekka atletyka

Sprawa startów Petkiewicza na terenie amerykańskim, która w dniu wczorajszym wydawała się być pomyślnie rozwiązaną, doznała nowych niespodziewanych komplikacyj. Komitet Wykonawczy A. A. U. (Amateur Athletic Union), odmówił udzielenia Petkiewiczowi pozwolenia na startowanie w Stanach Zjednoczonych. Jednoczęsną decyzją Komitet Wykonawczy AAU zabronił startować doskonałemu biegaczowi finlandzkiemu Eino Purje. AAU wyjaśnia, że Petkiewiczowi zabroniono brania udziału w mityngach ze względu na „podejrzane okoliczności towarzyszące jego przyjazdowi i na zachowanie się w Ameryce". Ostateczne decyzje w tej sprawie zapadną zapewne dopiero po wyznaczonej rozmowie Petkiewicza z sekretarzem A. A. U.

Pięściarstwo

Reprezentacja polska na mecz z Niemcami uległa w ostatniej chwili wskutek choroby niektórych zawodników osłabieniu; mianowicie Moczko i Wocka, zostali pobici w czasie napadu w noc sylwestrową i leżą w szpitalu. Skład reprezentacji wobec tego został przez PZB ustalony jak następuje: Kokociński, Stępniak, Górny, Wochnik, Arski, Majchrzycki, Wiśniewski i Stibbe z tem, że jeszcze są możliwe zmiany o tyle, iż w miejsce Kokocińskiego startowałby Urkiewicz, a w miejsce Stępniaka — Głon. W sprawie tego ostatniego PZB zwrócił się jeszcze raz z zapytaniem do WOZB. Również reprezentacja niemiecka uległa zmianie i została jak donosi sam niemiecki związek bokserski wzmocniona. W miejsce Moehla wyznaczono Goetze Saengera wreszcie zastąpi Windgen. Niemcy przyjeżdżają do Katowic w niedzielę o godzinie 21.15. — Pod znakiem zapytania jest start Majchrzyckiego wobec anginy.

Piłka nożna

W dość głośnej w Poznaniu sprawie zdyskwalifikowania członka kom. rewizyjnej P. O. Z. P. N. p. Rybarczyka przez zarząd okręgu zniósł zarząd PZPN tę uchwałę jako sprzeczną ze statutem, gdyż kom. rew. jest organem całego Związku a nie tylko jego zarządu, i członkowie komisji nie mogą zostać pozbawieni mandatu przez instytucję, którą winni kontrolować w charakterze organu walnego zgromadzenia. Roczne walne zebranie PZPN odbędzie się w Warszawie w dniach 15 i 16 lutego.

Klub Sp. „Korona" Poznań-Łazarz. W dniu 5. 1930 r. odbędzie się o godz. 14.30 w lokalu „Cukierni Słowiańskiej" p. H. Smoczyka przy ul. Marsz. Focha nr. 72 roczne walne zebranie.

Tennis

W turnieju paryskim w halach krytych w grach podwójnych bracia Torralva pokonali parę Tilden — Kingsley 6:4, 6:4; oraz w półfinale braci Boussus 6:3, 6:2. Guillemat i Thierry pokonali Brugnona i Landryego 6:3, 4:6, 6:4. W grach pojedyńczych de Buzelet — Kingsley 6:2, 6:4, Borotra — de Buzelet 7:5, 6:1.

Wydawnictwa

Wychowanie Fizyczne" miesięcznik poświęcony higjenie szkolnej, kształceniu cielesnemu w domu, armji i stowarzyszeniach, red. nacz. Wizyt. W. Sikorski, Poznań 3, Chełmońskiego 8. Opuścił prasę nr. 1. roczn. XI, który zawiera m. in. artykuły: prof. dr. St. Ciechanowski. Trzydziestolecie pracy profesora Piaseckiego. — Z organizacji i metodyki wychowawczej. Dr. Klamrzyński. Indywidualizacja ćwiczeń K. Hemerling. Czy właściwą drogą stąpają nasze sporty. — Wizyt. W. Sikorski. Kierunek indywidualistyczny i społeczny w sportach młodzieży szkolnej. — W. Czarnecki. Osnowa lekcyjna V grupy Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Poznaniu. — Oceny książek. (Grotjahn — Langstein — Rott, Trawiński, Opieński, Sokal, Brokowski, Thulin, Armgarth, Thulin, Bertram). — Streszczenia. Szydłowski. Hofbauer. Z towarzystw, instytucyj i zjazdów. (Z posiedzeń lek. szk. w min. W. R. i O. P. Ze sekcyj Wych. Fiz. przy T. N. S. W. Walne Zebranie Koła Wychowawców Fiz. Tow. Stud. Uniw. Pzn.). — Z ruchu ćwiczebnego. (Program kursu dla instruktorek ćwiczeń cielesnych. Program kursu dla przodowniczek ćwiczeń cielesnych). — Na mównicy. (Czy słusznie...). — Kronika. — Resumes. — Spis rzeczy rocznika X (1929).

Premjera kina „Metropolis" — „Ulica potępionych dusz" — z Polą Negri w roli głównej. Od jutra t. j. od soboty, dnia 4 stycznia r. b., wchodzi triumfalnie na ekran kina „Metropolis" wielki **„film nad filmami"**, pierwszy europejski arcyfilm z genjalną rodaczką naszą **Polą Negri** w roli głównej. Tytuł tego obrazu — a raczej fascynującej **epopei życia wielkomiejskiego**, brzmi:

„ULICA POTĘPIONYCH DUSZ".

Film ten ilustruje z niezwykłą prawdą psychologiczną — życie tajemniczych „mieszkańców" wielkomiejskich zaułków, mętów i wyrzutków społecznych, wśród których chęć i żądza użycia jest złym ich doradcą... Na tle gromady występnych „rycerzy mroku i zbrodni" wykwita świetlana dusza samotnicy, która z otchłani upadku wznosi się ku wyżynom prawdziwej miłości. Bohaterka obrazu — **Pola Negri** — daje koncert gry aktorskiej, a w filmie tym — pierwszym po powrocie z Hollywoodu — kreacja jej w roli kokoty tu należy do rzadkich arcydzieł sztuki odtwórczej.

Pw 8389-1,97

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Komisja racjonalizacji handlu

Z wielkiem zadowoleniem dowiedzieliśmy się z „Tygodnika Handlowego" o powstaniu komisji racjonalizacji handlu przy stowarzyszeniu kupców polskich w Warszawie. Kupiectwo stołeczne przez powołanie do życia wspomnianej komisji zadało kłam często powtarzanym w prasie, a szczególnie w pismach sanacyjnych, zarzutom, iż sfery handlowe, myśląc jedynie o zwalczaniu trudności naciskających nań z zewnątrz, zupełnie zaniedbują spraw polepszenia, zracjonalizowania warunków i metod pracy wewnątrz swych warsztatów.

Powyższe twierdzenie ma o tyle słuszność, iż zewnętrzne trudności, przeciwstawiające się rozwojowi handlu, są bez porównania większe, niż niedomagania wewnętrzne, stąd gros energji organizacyj kupieckich skierowane jest właśnie w kierunku zwalczenia przeszkód zewnętrznych. Niemniej, jak wynika z artykułu, ogłoszonego przez p. M. Ch. w „Tygodniku Handlowym", kupiectwo samo dobrze sobie zdaje sprawę z tego, iż nawet po uzyskaniu największej możliwie swobody rozwoju handlu, pozostanie wiele do zrobienia w dziedzinie ulepszenia całego aparatu wymiennego oraz poszczególnych jego komórek.

Dowodem zrozumienia potrzeb racjonalizacji handlu jest m. in. powstanie omawianej komisji. Jej twórcom przyświecała zresztą inna jeszcze myśl, mianowicie chęć wyzyskania na rzecz propagandy handlu i jego znaczenia w życiu gospodarczem, dającego się powszechnie zauważyć, właśnie w chwili obecnej, zainteresowania dla sprawy naszego aparatu wymiennego. Kupcy mówią: „Przejawienie przez handel możliwie największego wysiłku w kierunku postawienia na należytym poziomie sprawności swego aparatu — bezwątpienia wywoła tem przychylniejsze ustosunkowanie się sfer miarodajnych do postulatów i dezyderatów handlu. To, co zrobimy w dziedzinie polepszenia warunków wewnątrz — będzie najlepszą legitymacją na zewnątrz i umocni nasze słuszne żądania zmian warunków zewnętrznych". Brawo! Pogląd najzupełniej słuszny.

A teraz, jaki będzie program pracy komisji racjonalizacji handlu? Przedewszystkiem współpraca z instytutem badania konjunktur w dziedzinie badań tegoż nad sytuacją handlu w Polsce, jego strukturą, warunkami rozwojowemi i techniką pracy. W dalszym ciągu komisja zajmować się będzie sprawami buchalterji, kształcenia nowych kadr pracowników handlowych, kalkulacji kupieckiej, konwencyj cen, sprzedaży na raty itp. Zadania liczne i trudne, tem trudniejsze, że chodzi o ich praktyczne, nie teoretyczne rozwiązanie.

Tyle — zamierzenia kupiectwa stołecznego. Z „fali warszawskiej" przestawiamy nasz aparat odbiorczy na „falę poznańską". Nadsłuchujemy, lecz do tej pory niczego nie usłyszeliśmy. Jednak nadziei nie tracimy, że i Poznań odezwie się w szlachetnej emulacji międzymiastowej, mającej na celu — rozwój handlu.

Bank Międzynarodowy

Od dłuższego już czasu sprawa utworzenia Banku Międzynarodowego była poruszana na łamach najważniejszych europejskich pism ekonomicznych. Dyskusja nad tą kwestją nabrała żywszego zacięcia dopiero z chwilą ogłoszenia statutu tej, tak ważnej i od wielu lat oczekiwanej instytucji bankowej.

Głównem zadaniem Banku Międzynarodowego jest przedewszystkiem stworzenie jak najdalej idących ułatwień dla współpracy głównych banków emisyjnych w międzynarodowych operacjach finansowych. Dalej bank ten ma stwarzać nowe możliwości dla rozwoju międzynarodowych spraw finansowych i działać jako pośrednik między poszczególnemi państwami w dziedzinie wypłat międzynarodowych, które zostały mu poruczone, opierając się jednak zawsze na konwencjach, zawartych przez dane kraje między sobą.

Bank Międzynarodowy miałby za pierwsze i bodajże najważniejsze zadanie ułatwić wykonanie planu Young'a. W tym wypadku bank ten przyjmowałby i zarządzałby zapłaconemi przez Niemcy zobowiązaniami. Dalej zająłby się wszelkiemi kwestjami finansowemi, które dotyczą wykonywania zobowiązań nałożonych Niemcom, wynikających z planu Young'a, i innych spraw finansowych, które będą ustalone między powyższym bankiem i rządami zainteresowanych państw. Bank ten w końcu będzie mógł załatwiać zwykłe czynności bankowe, które jednak będą ściśle określone przez radę administracyjną banku.

Najważniejszą korzyścią istnienia tej międznarodowej instytucji bankowej jest możliwość normalnego rozwoju stosunków międzynarodowych w dziedzinie finansowej, mianowicie przez stworzenie pewnego rodzaju współpracy centralnych banków narodowych, współpracy, której oczekujemy już od wielu lat. Może ona się przyczynić w znacznej mierze do nader ciekawych i rzeczywiście ważnych zmian w dziedzinie kredytu międzynarodowego.

Faktem godnym zaznaczenia jest, że w radzie Banku dla Zobowiązań Międzynarodowych, tak bowiem brzmi oficjalna nazwa tego Banku, będą zasiadali przedstawiciele najważniejszych instytucyj bankowych, którzy będą się zbierali przynajmniej dziesięć razy do roku. W ten sposób stworzy się przymusową współpracę, polegającą na roztrząsaniu różnych ważnych problemów dotyczących międzynarodowej organizacji monetarnej.

Statuty Banku Międzynarodowego zostały uchwalone przez komisję, organizacyjną w listopadzie roku ub. w Baden-Baden. Kapitał zakładowy ma wynosić 500 miljonów franków szwajcarskich, 25 proc. wymienionego kapitału ma być złożone w terminie subskrypcji. Kapitał będzie podzielony na 200.000 akcyj imiennych; każda akcja będzie miała 2.500 złotych franków szwajc. wartości nominalnej.

Kompletna subskrypcja akcyj będzie bezwarunkowo gwarantowana przez pięć banków emisyjnych tych państw, które brały czynny udział w opracowaniu statutów; są to następujące banki: Bank of England, Banque de France, Banca d'Italia, Banque Nationale de Belgique i Reichsbank; nie jest wykluczone, że w subskrypcji uczestniczyć będą jeszcze dwa banki prywatne, jeden Stanów Zjednoczonych, prawdopodobnie J. P. Morgan et Co., drugi japoński, który będzie wyznaczony w najbliższym czasie przez emiysjny bank japoński.

Bank Międzynarodowy nie będzie mógł odrazu rozpocząć swojej działalności, ponieważ musi zaczekać, aż wartość akcyj subskrybowanych osięgnie przynajmniej 56 proc. wartości kapitału zakładowego, podczas gdy wedle statutu tylko 25 proc. akcyj ma być odrazu subskrybowanych.

Utworzenie Banku dla Zobowiązań Międzynarodowych zależy przedewszystkiem od najbliższej konferencji w Hadze, która ma się odbyć z początkiem bież roku. Na konferencji haskiej wypłynie znów na forum obrad sprawa tego Banku, celem ostatecznego jej załatwienia, co będzie zależało w wielkiej mierze od dr. Schacht'a, wyraziciela urzędowego kół niemieckich, który, jak wynika z ostatnich wiadomości prasowych, sprawę Banku Międzynarodowego postawił pod znakiem zapytania.

Antwerpja.

B. Maniewski.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Położenie finansowe Gdańska.** Organ liberałów niemieckich w Gdańsku „Danziger Zeitung" zamieszcza artykuł, omawiający trudne położenie finansowe W. M. Długi zaciągnięte przez m. Gdańsk od r. 1924 przekroczyły 100 milj. guld. — Poza tem budżet W. M. na rok bieżący wykazuje już deficyt 3½ milj. guldenów, zaś budżet m. Gdańska przeszło 1 miljon guldenów. Powodami tego trudnego położenia finansowego są według artykułu — dowolne ustalanie budżetu po stronie wydatków i dochodów, lekkomyślna gospodarka finansowa w urzędach, lekkomyślne uchwalanie wydatków przez sejm gdański bez wskazania źródła pokrycia itd. Jako środka uzdrowienia finansów W. M. autor domaga się bezwzględnego przeprowadzenia zasady oszczędności, reformy administracji W. M., a przedewszystkiem zmniejszenia wydatków osobowych na administrację, gdyż dotychczas przekraczają one 50 proc. ogólnego budżetu.

(k) **Międzynarodowe przelewy czekowe z Holandją.** Z 1 stycznia 1903 r. zostają wprowadzone przez P. K. O. międzynarodowe przelewy czekowe między Polską i Holandją, to znaczy, iż wszyscy właściciele kont czekowo-pocztowych w Polsce i Holandji będą mogli przelewać wzajemnie dowolne kwoty z jednego konta na drugie, jak gdyby nie dzieliły ich granice państwowe i mieli otwarte rachunki w jednej i tej samej instytucji czekowo-pocztowej. Sposób podawania zleceń na Holandję taki sam, jak przy przelewach na Austrję, Czechosłowację i Francję, t. j. zwykły czek przelewowy P. K. O. nadesłany do tego Oddziału P. K. O., w którym prowadzone jest konto wystawcy. Zwraca się szczególną uwagę na konieczność wyraźnego wypisywania (o ile możności maszynowo (kwoty przelewu) w walucie kraju przeznaczenia lub złotych) oraz numeru i brzmienia konta zagranicznego. Prowizja P. K. O. od przelewu na zagranicę wynosi (1‰ promille minimum groszy 50. Dopisy powstałe z przelewów, pochodzących z zagranicy, uskutecznione są bezprowizyjnie.

(k) **Polskie sfery gospodarcze korzystają z kredytów zagranicznych.** Bardzo doniosłą rolę w naszym bilansie płatniczym odgrywają zagraniczne kredyty, z których korzystają nasze sfery gospodarcze. Wzrosły one z 725 miljonów 500 tys. w roku 1927 do sumy blisko miljarda 200 milj. w r. 1928, z tego kredyty gotówkowe wyniosły 565 milj. zł., kredyty towarowe 421 milj. zł., a cukrownicze 204 milj. zł.

(k) **Wkłady oszczędnościowe w P. K. O.** W listopadzie rb. P. K. O. wydała 21.110 nowych książeczek oszczędnościowych, zlikwidowała zaś 3.814; bezwzględny przyrost liczby książeczek oszczędnościowych wynosi 17.296 książeczek. Jeśli się zważy, że maksymalny przyrost liczby książeczek w listopadzie r. ub. wyniósł 13.648, okaże się, że przyrost liczby oszczędzających w P. K. O. był w r. bież. większy o 27 proc. niż w r. ub. Ogólna liczba czynnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. wynosiła w dn. 30. 11. 1929 roku — 380.216, zaś łącznie z książeczkami pochodzącemi z przerachowania 420.934 książeczek. Wkłady oszczędnościowe w miesiącu sprawozdawczym wzrosły o dalsze złotych 1.983.440,54, osiągając na koniec listopada stan złotych 130.567.737,39 łącznie zaś z wkładami pochodzącemi z przerachowania zł 163.077.209,47. Ogólny obrót na rachunkach oszczędnościowych wynosił w ciągu miesiąca listopada złotych 33.084.586,26.

(k) **Budowa domu stalowego w Warszawie.** Jedna z większych firm przemysłu metalowego przystąpiła do budowy próbnego domu stalowego w Warszawie przy ul. Grochowskiej. Dom ten poddany będzie w ciągu zimy r. p. szeregowi prób, które pozwolą zorjentować się w przystosowaniu budownictwa stalowego do naszych warunków atmosferycznych. Montaż konstrukcji żelaznej tego domu został w b. tygodniu zakończony, zaś wykończenie budowy domu spodziewane jest w styczniu 1930 r.

Z ZAGRANICY

(z) **71 miljardów dochodu narodowego Rzeszy.** Niemiecki dochód narodowy zwiększył się na skutek recesji konjunkturalnej w r. 1928/29 tylko nieznacznie. W roku 1928 wynosił on 68 do 69 miljardów rm., w r. ub. zaś 69 do 71 miljardów marek. Od r. 1925 wykazał zatem dochód narodowy Niemiec wzrost okrągło 15 miljardów rm., czyli ca. 30 proc. Niemiecki instytut dla badania konjunktur i cen uważa fakt powyższy za dowód odrodzenia się gospodarstwa niemieckiego po inflacji. (j)

(z) **Kapitał niemiecki opanowuje przemysł rumuński.** Przedstawiciele największych rumuńskich zakładów przemysłu metalurgicznego, „Reschitza", bawią od kilku dni w Berlinie, gdzie podpisać mają umowę z koncernem niemieckim Ottona Wolffa w sprawie nabycia przez koncern portfelu akcyj firmy „Reschitza", znajdującego się dawniej w rękach wiedeńskiego „Bodenkreditanstalt". Koncern Wolffa, pragnąc zapewnić sobie nieograniczone wpływy na działalność zakładów „Reschitza" zmuszony był uprzednio porozumieć się również z koncernem Wickersa, do którego należy 1/3 akcyj towarzystwa „Reschitza". Porozumienie to zostało osiągnięte w tym sensie, że koncern Wolffa po przeprowadzeniu gruntownej reorganizacji w zakładach „Reschitza" zarządzać niemi będzie zupełnie samodzielnie.

(z) **Kryzys rolniczy w Czechosłowacji.** Na posiedzeniu rady ziemian uchwalono, że w związku z kryzysem, jaki przechodzi rolnictwo umowa zbiorowa w sprawie płac robotników rolnych okazała się niemożliwa do utrzymania. Wobec tego płace tych robotników będą w roku przyszłym ustanawiane indywidualnie. O ileby w wydajności wytwórczości rolnej nastąpiła poprawa, sprawa umowy zbiorowej stałaby się znowu aktualna.

Z WYDAWNICTW

(w) **Rocznik Statystyczny Ministerstwa Komunikacji.** Nakładem ministerstwa komunikacji wydane zostało bardzo obszerne dzieło statystyczne o przewozie towarów na P. K. P. według poszczególnych rodzajów towarów, za 1928 rok. Całość mieści się w 5 grubych tomach o zawartości 2.980 stronic. Część I zawiera: węgiel kamienny i brunatny, koks, miał węglowy, torf i brykiety. Część II: materjały leśne i wyroby z drzewa. Część III A i B: płody rolne i ogrodnicze, Część IV: wytwory przemysłu fabrycznego, rolnego, produktów hodowli, łowiectwa i rybołóstwa, wytworów rzeźnickich i masarskich, artykułów kolonialnych i gastronomicznych. Cena całości wynosi 126,50 zł. (O)

(w) **Handel zagraniczny.** Zeszyt 10-ty miesięcznika „Handel Zagraniczny" zawierający szczegółowe dane, dotyczące handlu zagranicznego Polski z uwzględnieniem handlu przez Gdańsk i Gdynię za miesiąc październik 1929 r. oraz dane porównawcze od 1 stycznia dnia 31. 10. 29 r. i 1928 r.

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z 31 grudnia 1929 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. — Notowania informacyjne w złotych za 100 kg. za jakości przeciętne dominialne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania. — Koniczyna czerwona 130—155, koniczyna biała 160—220, koniczyna szwedzka 190 do 215, koniczyna żółta chmielowa odłuszczona 120—140, koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65, inkarnatka 220—240, przelot pospolity 80—100, rajgras angielski 90 do 105, tymoteusz 38—45, seradela 24—27, wyka latowa 33—35, peluszka 29—32, wiczka zimowa 65—75, groch Wiktorja 42—46, groch zielony Folger 38—42, groch polny mały 34—39, gorczyca 66—70, rzepik latowy 70—78, rzepik zimowy 74—80, tatarka 30—32, konopie 70—80, siemie lniane 85 do 90, proso 45—52, mak niebieski 110—120, mak biały 125—140, łubin niebieski 19—21, łubin żółty 21—23.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 3. 1. 1930.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.), b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. 11..1 f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	25,25—26,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	35,50—37,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	23,75—24,75
Jęczmień browarowy	26,75—29.75
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,75—21,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	39,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł worka	56,50—60,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	15,75—16,75
Otręby pszenne	18,00—19 00
Rzepak	75,00—79.00
Groch polny	35,00—39,00
Groch Victoria	39,00—46,00
Groch Folger»	38,00—45,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe komisji notowania cen.

Poznań, dnia 3. 1. 1930.

Spędzono wołów 6, buhai 18, krów 29, bydła 53, świń 435, cieląt 2.7 owiec 249, kóz —, prosiąt — Razem zwierząt 954.

Uwaga: Targ przypadający na dzień 6. 1. 1930 r., z powodu święta przekłada się na **dzień 8. 1. 1930 r. (środa).**

Krótkie informacje gospodarcze

— W listopadzie 1929 r. liczba upadłości wynosiła w Czechosłowacji 272 wobec 251 w październiku i 205 przeciętnie miesięcznie, w trzecim kwartale r. 1929. Z upadłości w listopadzie przypada 117 na przemysł, 13 na rolnictwo, 164 na handel.

— Dom bankowy Strauss, Halmer et Co w Hamburgu zawiesił wypłaty.

— Bank prywatny Braci Zahn z Kassel zawiesił wypłaty.

— Powszechna Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa, sp. z o. odp. w Kassel zawiesiła wypłaty z powodu runu depozytarjuszy. Kasa ta egzystuje od r. 1881.

— Walne zebranie akcjonarjuszów Dresener Bank i Ostbank für Handel i Gewerbe (Bank Wschodni dla Handlu i Przemysłu) uchwaliły fuzję obu banków.

— Rząd belgijski przedłożył Izbie projekt obniżenia podatków na sumę ogólną 1½ miljarda franków, co wynosi około 15 proc. budżetu państwowego.

— Komisja budżetowa parlamentu francuskiego w porozumieniu z ministrem finansów, Cheronem, przyjęła większością głosów rezolucję o zmniejszeniu sumy podatków ogólnych o 1.147.000.000 franków.

— Produkcja światowa jedwabiu naturalnego wyniosła w r. 1928/29 — 49.185.000 kg. czyli o 3.115.000 kg. więcej niż w r. 1927/28.

Dziś w kinie „Metropolis" ostatni raz
monumentalne arcydzieło filmowe
Księżna Tarakanowa
Jutro w sobotę, 4 stycznia r. b.
— premjera arcyfilmu —
ULICA
potępionych dusz
W roli głównej
Pola Negri
Seanse o godz. 5-ej, 7-ej i 9-ej.

W kinie „Apollo"
ostatnie 3 dni
Potężny film o miłości i poświęceniu
ZDRADA STANU
Pw 8388-1.98
W rolach głównych:
Gerda Maurus - Gustaw Fröhlich.
Seanse o godzinie 4,30, 5,30 i 8,30.

Składki i pokwitowania

Wadministracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: S. H. procent od pensji 7 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 152,90 zł.

Na ubogich m. Poznania: Zamiast życzeń noworocznych restauracja „Jak u matki", Wjazdowa 9 — 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 575.20 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: M. M. o uproszenie łask w ciężkiej chorobie 50 zł. — Zebrane u pp. Hyżaków, Chłądowo, 10 zł. — Kazimierz Łączny, Śrem, 5 zł. — K. N. z prośbą o błogosławieństwo 5 zł. — H. R. Poznań, 1 zł. — A. M. z prośbą o zdrowie, 5 zł. — Ł. Giersbergowie zamiast wieńca na trumnę śp. Władysławy Przyjemskiej, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 126 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **A B C D E.** Nie pamiętamy nazwisk tych aktorów. (K.)

— **P. Heigelmanowa.** Po upływie czasokresu, na który umowę zawarto, można przedstawić nowe warunki dalszej umowy. (K.)

— **Pege 212.** Format ulotki 20+23, czarny druk — afiszowy kolorowy 22,50 zł 1 000 sztuk. (K.)

— **A. B. 100.** Nie wiemy. Radzimy zwrócić się o poradę do dr. Dembińskiego, św. Marcin 66-67. (K.)

— **N. S.** Podatek od lokali płaci się od zasadniczej stawki przedwojennej, bez względu na to, czy obecnie płacona stawka jest wyższa lub niższa od przedwojennej. (K.)

— **P. O. Z.** Takiego wydawnictwa niema. Jeżeli Pan miastu pożyczy pieniędzy, to będzie budowało więcej, niż buduje Radnym może być w gminie tylko, kto w niej mieszka. (K.)

KINO WILSONA — Łazarz
narożnik ul. Strusia i Małeckiego
Cudo techniki:
„Metropolis"
reżyserji Fryderyka LANGA z Brygidą HELM, Rudolf KLEIN-REOGGE, A ABEL G. FREOHLICH zw 21054
Początek seansów o 5, 7, 9. W sobotę, niedzielę i Trzech Króli po poł. o godzinie 3 przedstawienie dla dzieci:
„DON KISZOT" z Pat i Patachonem

Od lat 30-tu
firma
Walerja Patyk
słynie z dobrych towarów
między innemi
CZEKOLADKI
po 6-8 i 9 zł za ½ kg.
bez konkurencji.
Aleje Marcinkowskiego 6
(przy poczcie). Pw 8387-1.45

— **P. Mularczyk, G. W. 84.** Składki nie podlegają zwrotowi. (K.)

— **N. M. W. Garbary.** Zeznanie do podatku dochodowego należy złożyć. (K.)

— **P. Adam Bukowski.** Radzimy przedstawić sprawę w Dyrekcji Kolei Państw. w Poznaniu; do ogłoszenia w piśmie nie nadaje się. (K.)

— **L. B. 15.** Radzimy wytoczyć proces i to za pośrednictwem adwokata. (K.)

— **Lokator.** O ile Pan płaci najwyższą ustawową stawkę, gospodarz nie może zmusić Pana do płacenia więcej. Zresztą byłoby dobrze rozważyć jego konkretne propozycje i w miarę możności je uwzględnić. (K.)

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

St. Górecki, Główna 5,—
Fa. Nowakowski, Synowie Poznań II rata 50,—
A. Ziółkowska, Ostrów 10,—
A. M. z podziękowaniem za odebrane łaski 5,—
Cz. Grupka 10,—
A. W. 10,—
Polsk. Kat. Tow. Głuchoniemych 52,40
M. N. 50,—
H. Standy, Poznań 5,—
E. Szymański, Wabrzeźno 100,—
Spółdz. Osadnicza, Ostrów 100—
Kurs IV. Sem. Naucz., Rawicz 10,—
K. Modelski 5,—
K. Wadzyński 25,—
W. W., Poznań 100,—
Zebrane na ślubie pp. Wyrzykowskich, Buk 75,50
N. N. 10,—
N. N. 10,—
Parafja Serca Pana Jezusa, Jeżyce 1 870,60
Spółdz. Budowlana Ogólnej Użyteczności, Poznań 100,—
Za pośr. X. A. Nowakowskiego. K. Antkowiak 34,—
A. Krzyżankiewiczowie, B. Zw. Sp. 20,—
N. N., B. Zw. Sp. Zar. 5,—
J. Gajewska, Poz. B. Ziem 5,—
J. Kozak, B. Wz. Pom. 2,—
Wł. Brodowski, B. Wz. Pom. 10,—
Ed. Skrętowicz, B. Wz. Pom 1,—
Sławińska, B. M. Poznań 5.50
M. Leczyk, Sokolowa Bank Przem. 3,—
M. Rybarski, Poznań 50,—
Dr. Znaniecki, Inowrocław 5,—
X. Pr. J. Swierz, Żmigród 3,—
X. St. Hatwa, Milczyce 4,—
X. J. Krzyżanowski, Kosina 2,—
Koło Włościanek, Złotniki Kujaw. 10.—
X. T. Rzepczyński, Kurzdowin 5,—
Rolnik, Rawicz 20,—
M. Chmielewska, Warszawa 5,—
Dr. St. Krukowski, Gniezno 10,—
Z. W. Wyszyńska, Koźmin 3,—
J. Bilewicz, Poznań 1,—
X. Pr. Łopaczewski, Konary 3,—
X. St. F., Sieradz 3,—
Za pośr. p. A. Kokociński, Keynia.
M. Kitkowska, z prośbą o zdrowie 2,—
Erdmanowa 1,—
Czochralska z prośbą o zdrowie dla dzieci 1,50
Szperlińska —,50
Kinawska, z prośbą o błog. Boże 1,—
Łabinakowa 2,—
Małecka 1,—
Kokocińska A. z prośbą o zdrowie 2,—
St. Sobecka 1,—
M. Napieraczka 1,—
Kowalska, z prośbą o błog. Boże 1,—
Razem zł 14,—
J. Sikorska i I. Dąbrowska Żabikowo 10,—
Lubońska Fabr. Drożdży 30,—
Wł. Spychalski, Chludowo 10,—
Y. Zimoch, Chludowo od Parafjan 17,—
X. Lewandowicz. Miejska Górka 25,—
Za pośr. X. Pielatowskiego Parkowo
Jan Wolniewicz 10,—
Przybyła 3,—
M. Pyszkowska 2,50
L. Ogdanowska 2,50
M. Woźniakowska 5,—
M. Złodowianka 1,50
Łukaszewicz —,50
Słomiński 3,—
M. Strzykała 5,—
A. Perek 5,—
St. Szudarek 5,—
J. Bukowska 2,—
W. Moldrzyk 2,—
St. Tomczak 2,—
M. Smogur 5,—
J. Pytel 2,—
Buchart 1,—
Michalska 1,—
Koczorowski 1,—
J. Ignary 3,—
Z. Kozłowska 3,—
N. N. 1,—
Razem zł. 66,—
Bank Pożyczk. Spółdz. Gniezno 150,—
X. Pr. A. Czech, Trębaczów II rata 10,—
K. Skórzewski, Zduny 10.—
Wal. Krzewińscy, Poznań 5,—
T. Włorzejewski, Grodzisk 5,—
Z. Prusinowski, Kruszwica 5,—
Inż. J. Jarosławiecki, Kraków 10,—
X. Kan H. Humerski, Pińsk 5,—
SS. Służebn. N. M. P. Gniezno 20,—
Zakł. Misyjny św. Józefa, Grupa 10,—
M. Frezer, Poznań. 5,—
F. Chudzińska, Puszczykowo 5,—
Fr. Ziółkowski, Poznań 5,—
K. Haberowie, Koldrąb 20,—
A. Jachymoski, Bojanowo 5,—
P. Magdziarzówna, Wągrowiec 10,—
Bank Ludowy Król. Huta 5,—
A. Loster, Gniezno 10,—
Ze sprzedaży widokówek od p. Likowskiej Gniezno 30,—
Razem zł. 40,—
X. W. Szczepański, Krzywosądy 50,—
M. Borzobohata, Wilno zebr. od znajomych 60,—
M. Kobicowa, Łagiewniki 5,—
X. K. Smólski, Górno 2,—
X. L. Sz. Zduńska Wola 5,—
Fr. Kaszewski, Gniezno 15,—
M. Kopański, Kruszwica 10,—
X. W. Zieliński, Parzęczewo 15,—
A. Odelski, Błoto 3,—
B. Bystrzycki, Orzechowo 50,—
Fr. Grzybkowski, Poznań 20,—
L. Kasprzak, Odolanów 5 —
Dr. Witkowski, Ostrów 10,—
X. W. Ryży, Bielsko 2,—
Proboszcz, Modzerowo 2,—
X. Jazdończyk, Bronikowo od parafjan 30,—
St. Domeracki, Kunowo 2,—
P. Czerwiński, Drążonek 5,—
J. Kulczka, Września 3,—
X. Fr. Wojewódzki, Sochocin 15,—
Bud. J. Wilaszek, Kępno 5,—
St. Majchrzak, Poznań 5,—
Insp. St. Skoczylas, Krotoszyn 10,—
X. Wł. Smolarkiewicz, Biała Góra 12,—
X. Pr. Pawleta, Kobiór 10,—
X. Pr. Spychowski, Boleszyn 5,—
M. Królak, Romanów 5,—
SS. Elżbietanki, Kruszwica 5,—

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św., o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

W czwartek, dnia 2 stycznia 1930 roku, zmarła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., w 36 roku życia, moja ukochana żona, nasza najlepsza i niezastąpiona mateczka, ś. p.

Antonina z Popielów

Antoniowa Langowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 5 b. m. o godz. 15 z zakładu św. Józefa na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawiona zostanie we wtorek, 7 b. m., o godz. 8 w kościele Farnym.

zw 21051

W smutku pogrążony

Poznań, Stary Rynek 51.

mąż z dziećmi.

Ś. p.

Martyna Biniaś

siostra III. Zakonu

opatrzona Sakramentami św., po długich cierpieniach, zasnęła w Bogu, dnia 2 stycznia 1930 roku.

Ś. p. Zmarła była przez 25 lat wierną przyjaciółką naszego domu oraz wzorem obowiązkości i sumienności.

Cześć Jej Cieniom!

Poznań, Towarowa 20. **Bolesławowie Weberowie.**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 b. m. o godzinie 3 po południu z kostnicy Szpitala Miejskiego. Msza św. za spokój duszy ś. p. Zmarłej odbędzie się we wtorek, dnia 7 b. m. o godz. 9 w kościele św. Marcina. zw 21034

Wielebnemu Duchowieństwu, Związkowi Dentystów, Bractwu Kurkowemu oraz wszystkim Krewnym, Znajomym i Przyjaciołom za okazane nam współczucie, nadesłane wieńce i oddanie ostatniej przysługi drogiemu nam Zmarłemu, ś. p

Józefowi Czerwińskiemu

składamy na tej drodze z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi i rodziną.

Poznań, dnia 3 stycznia 1930 roku. Pw 8386-1.44

Dnia 2 stycznia 1930 r., zmarł nagle, ś. p.

Jan Kostecki

Radca Okręgowej Izby Kontroli Państwowej

o czem powiadamiają

Prezes i urzędnicy Okr. Izby Kontroli.

W Zmarłym straciliśmy zacnego kolegę i gorliwego współpracownika. zw 21 036

Cześć Jego pamięci!

W pierwszą rocznicę śmierci, za spokój duszy, ś. p. zw 21 048

Stanisława i Jana Goeblów

odprawione zostanie

żałobne nabożeństwo

w kościele parafjalnym OO. Zmartwychwstańców na Wildzie, dnia 4 stycznia, o godz. 8,30 rano, o czem zawiadamia się Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym i Znajomym, za oddanie ostatniej przysługi oraz wyrazy współczucia z powodu zgonu mego najdroższego męża, naszego ukochanego ojca, teścia i dziadka, ś. p. zw 21 049

Maksymiljana Bruszyńskiego

składa serdeczne

podziękowanie.

Żona i rodzina.

Wronki — grudzień 1929 r.

Przyjmuję członków **Kasy Chorych** miasta Poznania

Dr. med. St. Salkowski

lekarz specjalista w chorobach wewnętrznych

Piekary 6. Pw 8370/1-57,264/5

Godz. przyj. 10—12, 4—6. Tel. 15-66.

W Poznańskiem

Do wydzierżawienia:

5000 mórg z żelaz. inwentarzem 20 klm. od Poznania, **1000 mórg** 60 klm. od Poznania

Na sprzedaż:

1700 mórg, 1500 mórg, 20 klm. od Poznania, **1100 mórg**, 50 klm. od Poznania. Powyższe majątki mają tylko ziemie **pszenne** bez nieużytków, syst. drenowane. Szacunek grunt. 4,00 mk. z morgi. Dworce prawie lub na miejsce. Pełne inwent. Doskonałe zabud. i dwory. Inf. udz.

K. Swinarski, Poznań,

Działyńskich 3, parter.

Założ. 1888 roku. Telefon 31-43.

zw 21044

KTO

tylko nosi się z zamiarem kupna radjoodbiornika najnowszych udoskon. konstrukcji, gramofonu, eufonu, aparatu fotograficznego, maszyny do szycia (syst Singera) powinien bezzwłocznie **zażądać od nas bezpłatnego ilustrowanego cennika,** który odwrotnie wysyłamy bezpłatnie. Sumienne wykonanie zleceń zamiejscowych obsługa fachowa. Ceny konkurencyjne. Warunki spłaty długoterminowe, podług możności płatniczej poszczególnego klijenta. P 7823-72,111

Dom Towarowy „Uniwersal", Lwów, Kołłątaja 3

Telefon 74-80.

Egzaminowana wyższa nauczycielka udziela

lekcyj

języka polskiego, w szczególności: stylistyki, gramatyki historji i literatury. Lekcje odbywać się mogą osobno lub w kółkach. Zgłoszenia codziennie między godziną 10 a 12 lub 19 a 20 — **plac Bernardyński 2,** II piętro lewo.

zw 21 032/3

Dnia 2 stycznia 1930 roku, zmarł po krótkich cierpieniach, namaszczony ostatniemi Olejami św., nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Jan Leon Dąbrowa Kostecki

Radca Okręgowej Izby Kontroli Państw.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 5 stycznia, o godzinie 14, z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

W głębokim smutku pogrążona

rodzina.

Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie we wtorek, w kościele parafjalnym św. Marcina. zw 21052

KAROSERJE SAMOCHODOWE

osobowe - luksusowe - seryjne - towarowe - reklamowe ciężarowe - autobusowe - ambulansowe itd.

Wykonuje się w bardzo krótkim czasie po cenach konkurencyjnych.

Na każdą karoserję udziela się gwarancji.

Fa. Hempowicz-Automobile, Poznań, Patr. Jackowskiego 49.

FABRYKA KAROSERYJ

Pw 1,43

Poszukuje się celem kupna

samochodu ciężarowego 4—5 ton.

nowego, lub używanego, lecz pod gwarancja do użytku. Oferty do Biura ogłoszeń **KOSMOS, Zwierzyniecka 6, pod nr. 2028.** nw 6427

Z powodu niespodziewanych zmian rodzinnych odstąpię natychmiast za zgodą właściciela dzierżawy

młyna parowego

położonego 8 klm. od Poznania. Młyn jest idealnie zaprowadzony, w pełnym biegu, bogata okolica. Do młyna należy mieszkanie 4 pokoje i kuchnia, chlew, 10 mórg ziemi.

Spieszne zgłoszenia pożądane.

Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 041

Od 4. 1. do 15. 1. — wielka sprzedaż inwenturowa po bardzo niskich cenach. Specjalnie polecam moje znane wyborowe **codziennie świeżo palone kawy,** których ceny **znacznie** obniżyłem. Również polecam większą ilość konserw **nizej cen fabrycznych.** Niebywała okazja taniego zakupu:

Konserwy:

fasola ziel. łam. puszka	1	kg. dawn.	2,—,	teraz zł	1,60
fasola żółta puszka	1	„ „	2,10,	„ „	1,70
fasola wybor. puszka	1	„ „	2,40,	„ „	2,10
fasola ziel. łam. puszka	½	„ „	1,25,	„ „	1,—
groszek puszka	½	„ „	1,40,	„ „	1,10
groszek ziel. puszka	1	„ „	2,30,	„ „	1,90
groszek wybor. puszka	1	„ „	2,90,	„ „	2,60
groszek wybor. puszka	½	„ „	1,70,	„ „	1,50
groszek przedni puszka	1	„ „	3,60,	„ „	3,20
groszek przedni puszka	½	„ „	2,—,	„ „	1,50
groszek przed. z karot.	1	„ „	2,90,	„ „	2,50
groszek przed. z karot.	½	„ „	1,70,	„ „	1,40
karotka w kostkach	½	„ „	1,—,	„ „	0,80
grzyby prawdziwe	½	„ „	3,—,	„ „	2,50
sardynki franc. puszka		„	1,90,	„ „	1,65
sardynki franc. puszka		„	2,25,	„ „	2,—
sardynki franc. puszka		„	3,—,	„ „	2,60
sardynki franc. puszka		„	3,75,	„ „	3,25

Kawy palone:

Brazylijska	½	„ „	3,40,	„ „	2,80
Santos Superior	½	„ „	4,40,	„ „	3,80
Ekonomiczna	½	„ „	5,20,	„ „	4,60
Miesz. Karlsbadzka	½	„ „	5,60,	„ „	5,20
Miesz. Marszałkowska	½	„ „	7,—,	„ „	6,40
Miesz. Wiedeńska	½	„ „	8,—,	„ „	7,—
Miesz. Luksusowa	½	„ „	9,—,	„ „	8,—

Herbata:

Oragne Pekoe Ceylon	½	„ „	9,60,	„ „	9,—
Miesz. Rosyjska z kwiat.	½	„ „	12,—,	„ „	11,—
Miesz. Londyńska „	½	„ „	14,—,	„ „	13,—
Miesz. Luksusowa „	½	„ „	16,—,	„ „	15,—

na wszystkie inne towary kolonjalne ceny znacznie zniżone. Na likiery, koniaki i wina 10% rabatu. Pw 8383-1,43

W. BRODNIEWICZ, ul. Wielka 20.

Tel. 5648 palarnia kawy. Tel. 5648

ZĘBY NIE ROSNĄ

LECZ KONSERWUJE SIĘ TAKOWE I CZYŚCI

UŻYWAJĄC STALE

„AXELA"

PASTY DO ZĘBÓW

W TUBACH po 0.90 zł i 1.50 zł

W DROGERJACH APTEKACH I PERFUMERJACH LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH

POZNAŃ, UL. NOWA 7.

(BAZAR).

DRZEWO

opałowe wszelkich gatunków jak sosnowe, olchowe i t. d. oraz **drągi** 4-8 mtr. długie i **węgiel górnośląski** z dostawą w dom poleca po cenach konkurencyjnych **„OPAŁ", składnica drzewa i węgla, właśc Kruchy, Poznań, Chwaliszewo 52.**

Telefon 58 49 zw 21015

CHORZY

którzy dotychczas bezskutecznie się leczyli, niech z pełnem zaufaniem udadzą się na **Kraszewskiego 3, (Jeżyce) Zakład przyrodoleczniczy (masaże)**

A. RABIEGA.

Godziny przyjęć 10—5

zw 21035

Oddam 5-letnią dziewczynkę

na wychowanie za opłatą ewentualnie za własne w dobre ręce. pochodzi z dobrej rodziny. Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 21 020**

Pies polowczyk

Pointer biały z żółtemi łatami, prawe ucho żółte, lewe białe nakrapiane żółto, **zaginął.** Ostrzega się przed kupnem. Do oddania za wynagrodzeniem. Zgłoszenia **skrzynka Pocztowa, Poznań 420, lub telefon 52-43** zw 21048

Urzędnik bankowy - kasjer

9-letnią praktyką bankową, pierwszorzędne świadectwa i referencje, **poszukuje posady.** Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 21 026

Przedstawiciela

poszukuje poważna fabryka mydeł toaletowych i perfumerji na województwa Poznańskie i Pomorskie za zabezpieczeniem bankowem i 50% delcredere. Zgłoszenia pod nw 6412 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Wynajmę zaraz

2 ubikacje

nadające się na biura, w śródmieściu w pobliżu poczty. Łaskawe zgłoszenia do **„Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 1,2**

Pw 8361 1 2

Kino „ODEON", ul. 27 Grudnia 14.

wyświetla do **soboty** włącznie

WOŁGA!... WOŁGA!...

Od niedzieli wznawia wyświetlenie wielkiego arcydzieła zw 21042

„Dziewicę Orleańską"

Początek w niedzielę i święta o godzinie 3-ej.

Koło Pań przy Chor. Wielko. Zw. Hallerczyków urządza

Wieczorek Towarzysko-Taneczny

w sali kawiarni „Teatru Wielkiego" dnia 4 stycznia 1930 r. o godz. 21,30. Pw 8382/1,82

Członków i sympatyków uprzejmie zaprasza

Wstęp zł 3,— Zarząd

KRYNICA Renomowany Pensjonat

Dr. Łazarskiego

w centrum zdroju przy Alei Lip. Komfortowe pokoje, hall i korytarze jednostajnie ogrzane. Eleganckie salony jadalne, fortepian. Towarzystwo doborowe. Kuchnia wykwintna i zdrowa. Ceny konkurencyjne. Pokój z pełnem utrzymaniem zł 15,— dziennie, podczas gdy w innych renomowanych pensjonatach to samo kosztuje 25,— zł dziennie. nw 6447

Całkowita wyprzedaż samochodów okazyjnych

Po cenach niebywałych.

„Itala“ 12/60 K. M. 6-osobowa limuzyna, fabrycznie nowa.
Cena zamiast 5.500 dol. — 27.000,— zł

„Peugeot“ 9/28 K. M. 4-cylindrowy, 5-osobowa limuzyna.
Cena zamiast 14.500,— zł . . 9.500,— zł

„Peugeot“ 8/28 K. M. 4-cylindrowy Cabriolet, 2 drzwiowy.
Cena zamiast 16.000,— zł . . 9.250,— zł

„Peugeot“ 10/30 K. M. limuzyna 5-osobowa, 4 drzwiowa.
Cena zamiast 13.700,— zł . . 7.800,— zł

„Peugeot“ 10/30 K. M. 4-cylindrowy, towarówka $1^1/_2$ tonnowa, prawie nowa.
Cena zamiast 16 000,— zł . . 8.500,— zł

„Podeus“ 12/45 K. M. używany ciężarowy 3 tonnowy.
Cena zamiast 6.500,— zł . . 2.750,— zł

Wszystkie samochody są gotowe do użytku i częściowo już zarejestrowane. Pw 8381-1.34

Zalecamy obejrzenie samochodów bez przymusu kupna.

F-a. HEMPOWICZ-AUTOMOBILE,

Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15.

Od dnia 3 do 16 stycznia trwa moja

Sprzedaż Inwenturowa

Nadzwyczajna okazja korzystnego zakupu

OBUWIA wszelkiego rodzaju.

TELESFOR SZUBARGA, Poznań, Stary Rynek 35

wejście z ulicy Ratuszowej.

Pw 8210-5-1.38

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.

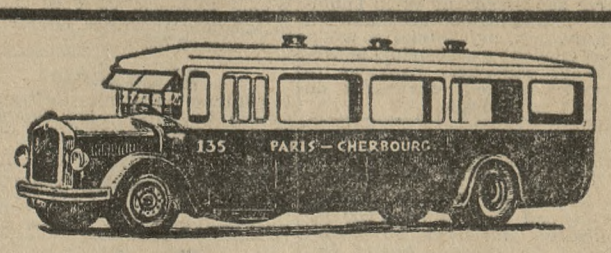

Wszechświatowej sławy fabryka

SAURER

Adolph Saurer

Arbon, Szwajcarja

poleca swe niezrównane pod względem precyzji, konstrukcji i jakości materiału

SAMOCHODY CIĘŻAROWE

od 2-ch do 12-tu ton

AUTOBUSY

na 14 do 50 osób, z silnikami benzynowemi lub ropnemi 6 cyl., systemu **DIESLA**

Silniki ropne to przewrót w dziedzinie automobilizmu

dają na paliwie 75% oszczędności. Tw 927

Same oszczędności na paliwie amortyzują samochód.

Generalna reprezentacja na Polskę:

Tow. Handl. Przemysł. „ARBON“ WARSZAWA Warecka 11 telefon 445-82.

Poważne przedsiębiorstwo techniczno-handlowe poszukuje

inżyniera lub handlowca

na stanowisko kierownika nowego oddziału w Gdyni. Reflektuje się na siłę pierwszorzędną, obeznaną ze stosunkami w Gdyni, mającą tamże mieszkanie lub biuro. Szczegółowe oferty uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 046

KUPIEC

z długoletnią praktyką na stanowiskach kierowniczych rozmaitych większych przedsiębiorstw **branży papierniczej i graficznej,** poszukuje odpowiedniej posady, lub przyjmie przedstawicielstwa poważnych firm pokrewnej branży. Łask. zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod nw 6457

STENOTYPISTKA

rutynowana w pracach kancelarji adwokackiej, potrzebna na zastępstwo.

Chłopiec do posyłek

może się zgłosić.

Dr. Jeszke i Osmólski — adwokaci — Poznań
Plac Wolności 13. zw 21 045

Ca 600 ltr. mleka dziennie

ma do oddania, do regularnej dostawy. Majątek 40 klm od Poznania koleją, z dogodnem połączeniem. Zgłoszenia pod dw 3788 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Duży zakład fryzjerski

dla pań i panów, położony przy głównej ulicy, z bardzo dobrą klijentelą, od 1 lutego — do wynajęcia. Dla fachowca świetna egzystencja. Oferty uprasza się pod zw 21 047 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

OGŁOSZENIE!

Zawiadamiamy P. T. odbiorców prądu w dzielnicy Górczyńskiej, że z powodu nadzwyczajnych prac technicznych zostanie w niedzielę, dnia 5 stycznia 1930 r., w godzinach od 9—14, dostawa prądu wstrzymana.

nw 6300/1 **ELEKTROWNIA MIEJSKA w POZNANIU.**

OGŁOSZENIE PRZETARGU

Dnia 4. 1. 1930, o godz. 2,30 po poł. (sobota), sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę w firmie „JPrzewóz“, ul. Wiełowa 10: nw 6460

garderobę męską

Poznań, 3. 1. 1930.

Rachwał, kom. sąd. z pol., Patr. Jackowskiego 31.

WALNE ZEBRANIE.

Dnia 16 stycznia 1930 r., o godzinie 18, odbędzie się na małej salce „Domu Rzemieślniczego“

ROCZNE WALNE ZEBRANIE

Tow. zarejestr. sądownie „Dom Rzemieślniczy w Poznaniu“ z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie.
2. Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania.
3. Sprawozdanie Zarządu.
4. Sprawozdanie „Rady Kontrolującej“.
5. Udzielenie Absolutorjum. zw 21 040
6. Zmiana statutu § 8 i 9.
7. Wybór względnie uzupełnienie Zarządu, zależnie od zmiany § 8 statutu.
8. Wybór względnie uzupełnienie Rady Kontrolującej, zależnie od zmiany § 9 statutu.
9. Wolne wnioski bez uchwał.
10. Zamknięcie.

Zarząd: (—) Miklaszewski, (—) Żuromski.

W razie niestawienia się dostatecznej ilości członków zwołuje się równocześnie

II. WALNE ZEBRANIE

z tym samym porządkiem obrad na dzień 16 stycznia 1930, na godzinę 19, którego uchwały są prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

Zarząd: (—) Miklaszewski, (—) Żuromski.

Wszystkim szlachetnym ofiarodawcom, którzy bądź pieniędzmi lub w naturaljach przyczynili się do obdarzenia gwiazdką naszych ociemniałych wojaków-bohaterów, składam w imieniu sekcji gwiazdkowej najserdeczniejsze **podziękowanie.**

Dochód w gotówce zebrała sekcja 1585, rozchód wynosił 1494,60, pozostałość 90,40, wręczyłam Komitetowi urządzającemu zjazd. Zofja Begalowa. zw 21 037

Ofiarodawcami w gotówce byli: Fabryka maszyn, Cegielski 300,— zł; firma Nowakowski 100,—; urzędnicy banku cukrownictwa 275,—; p. Stanisław Mańczak 100,—; Subwencje starostwa krajowego 200,—; pp. dr. Bolesław Jagielski 50,—; Edward Kręglewski 50,—; dr. J. Żnieniewiczówna 50,—; mec. Sławscy 50,—; Barcikowski 50,—; Czepczyński 25,—; Kałamajski 25,—; Aquilla 20,—; Bogdan Leitgeber 20,—; Ziętek (serwis) 20,—; Rotnicki 20,—; Gmurowski 20,—; Domicz 20,—; Stanisław Szulc 20,—; Jan Okopiński 5,—; Rozmiarkowa 20,—; Begalowa 20,—; Ossowicka 20,—; Bernard Polski 25,—; Parczyński (właściciel cukierni gen. Hallera) 50,—; N. N. 5,—; Pokora-Pukacki 25,— zł. **Dary w naturaljach:** firmy: Frąckowiak, Jagielski, Bogajewski (Stary Rynek,, Jaeschke, Górski, Adamski, Kycler, Kaźmierski, Kaczmarek, Hałas i Kajetaniak, Wiza Małuszek, Drożyński, Klinge, Ebertowski, Zygmunt Wiza, Szymański (Stary Rynek), Wiza Górecki, Żak (fabryka), p. Michalikowa, firmy: Kiciński i Kolany, Jarczewski — Bartlewicz, Twarowski, Gaede, Wuka, Goplana, Cegłowski, Dobrowolski, Rakowski, Bartkowiak, Woźniak, Stempniewicz, Greger, Piotr Pluciński, p. prezydentowa Żychlińska.

PRZETARG

Rada Portu odda w drodze publicznego przetargu prace i dostawy przy budowie **nadbrzeża kejowego** długości 243 m nad Martwą Wisłą, przy drodze Broschkischer Weg powyżej gmachu Poczty Polskiej. Szczegółowe warunki przetargu będą wyłożone począwszy od dnia 27. 12. 1929 r. w Biurze Technicznem Rady Portu w dni powszednie od godz. 8—12, lub można je otrzymać za opłatą 25 guldenów od Kasy Głównej Rady Portu w Gdańsku, Neugarten 28/29. Termin przetargu w czwartek, dnia 30 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed południem. Przydział nastąpi w ciągu czterech tygodni.

Gdańsk, w grudniu 1929 r.

dw 3705 **Rada Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku.**

Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu ogłosił

PRZETARG OFERTOWY

na sprzedaż dwóch gospodarstw wzorowych (ośrodków, resztówek), w obszarze 177,91 i 179,71 ha, utworzonych przy parcelacji majątków państwowych: Targowa Górka i Siekierki Wielkie w pow. średzkim. nw 6359

Przetarg odbędzie się się dnia 27 stycznia 1930 r. Szczegółowe warunki przetargowe ogłoszone zostały w Monitorze Polskim nr. 294, z dnia 21. 12. 1929 r., Dzienniku Urzędowym Województwa Poznańskiego nr. 52, z dnia 28. 12. 1929 r. Poradniku Gospodarskim w Poznaniu nr. 1, z dnia 5. 1. 1930 i w Gazecie Zachodniej w Poznaniu nr. 276, z dnia 19. 12. 1929 r. Poza tem udziela się informacyj w Okręgowym Urzędzie Ziemskim.

Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Kołdry
materace po cenach fabrycznych wszelką bieliznę szyje — Marja Gnońska Poznań, Plac Świętokrzyski 1. zdw 85 109

Z powodu
wyjazdu tanio sprzedam dwa domy, dochód 6 000 rocznie, wolne cztery pokoje, skład, ogród. Toruń, Podgórna 32. Pw 8 365-64,2

Dom
dobrze rentujący się w dobrym stanie w śródm. Poznania zaraz na sprzedaż. Reflektanci zechcą zgłosić się piśmiennie do Kurjera Poznańskiego pod zdw 86831

Fisharmonjum
w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Zakrzewo, poczta Palędzie, p. Pozn. szkoła powszechna. zdw 86 944

Śrótownik
z magnetem Stieblera walce 350 m/m. Śrótownik z kamienia sztucznego 1100 m/m na silnym postumiencie Maszyna parowa jednocylindrowa fabr. Raupacha 150 PS bardzo tanio do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański dp 3744

Motocykl
rower, flinty, sztucery, kurtka kożuchowa i mundur myśliwski oraz garnitur na szczupłą osobę sprzedam. Poznań, Gwarna 10, II., piętro, prawo. zdw 87 009

Rzeźnictwo
z domem, ogrodem owocowym i ziemią, kompletnem urządzeniem od właściciela zaraz do nabycia, cena podług ugody. Wronczyn, Bartkowiak, pow. Poznań, poczta Modrze. zdw 86 358

Rolwaga
na sprzedaż. Adres firma M. Sprenger, Św. Marcin 74. zdw 86 947

Skład
artykułów męskich, damskich, cena 7 500. Informator, Ratajczaka 15. zdw 86 895

Biurko
damskie mahoniowe sprzedam. — Św. Marcin 62, parter, podwórze. zdw 86 926

Narzeczonym
pierścionki, obrączki ślubne szczere złoto i zegarki ręczne poleca C. Chwilkowski, Św. Marcin 40. zdw 86 943

Dźwignia
(Flaschenzug) z kompletnem rusztowaniem na kółkach do transportowania, nośność 15 tonn na sprzedaż. Hempowicz Automobile. Fabryka karoseryj. Poznań, Patr. Jackowskiego 49 telefon 65-15. Pw 8 378-1.37

Dla kupca kawalera
dobre warunki etablowania. — Skład kolonjalny z towarem lub bez i pokojem, później większe mieszkanie tanio sprzedam, szybko zdecydowanemu. Adres Kurjer zdw 84 925

Prasa hydrauliczna
system Laurenca 150 atm., pod gwarancją dobrze funkcjonująca, nadająca się do różnych prac stanowych na sprzedaż. Hempowicz Automobile, Fabryka karoseryj. Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15 Pw 8 373-1.36

Majątek
zamienię na dom z dopłatą 400 mórg w kulturze, pełnym inwentarzem i zabudowaniami, cena 180 000, hipoteka długoterminowa 65 000 lub sprzedam, wpłata 50 000. Biuro Handlowe Boltar, Skarbowa 17. zdw 86 525

Pianino
zagraniczne krzyżowe. Półwiejska 11, podwórze lewo, III., prawo. zdw 86 928

Dom
dochodowy z młynem, wyrobem kasz sprzedam korzystnie z wpłatą 40 000 złotych i 6 pok. mieszkanie wolne. Biuro Handlowe Boltar, Skarbowa 17. zdw 86 526

Gospodarstwo
45 mórg. ziemia pszenna, blisko Poznania, inwentarze żywe i martwe kompletne. Cena 19 000. Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, Św. Marcin 49. zdw 86 923

Ostatni dzień likwidacji
Meble, sprzęty kuchenne, naczynia stołowe, kwiaty, obrazy od 10 zł, portjery, wieszadła, półki, wazony, lustro kryształowe orzech rzeźbiony. Słowackiego 47, willa parter, godz. 11—8 wiecz. zdw 86 930

Dom
ze składem o jednem oknie wystawowem, bez długu, przy głównej ulicy w średniem mieście powiatowem na granicy w Wielkopolsce (15 m. frontu), z dużem graniczącem podwórzem i nowemi, masywnemi chlewami, z powodu śmierci sprzedam ewentl. wydzierżawię. Cena 25 000 zł. Oferty Kurjer zdw 87 008

Gospodarstwo
80 mórg, nadkompletny inwentarz, 2 klm. od Poznania, przy szosie okrężnej sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 964

Siodlarski
skład warsztatem i mieszkaniem miasto powiatowe, dobra egzystencja z towarem za 4 500 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 86 936

Fortepiany (skrzydła)
Blüthner'a, Bechstein'a i Steinway'a, piękne instrumenty koncertowe, najnowszej konstrukcji, krótko używane, jak nowe, sprzedam bardzo korzystnie. — Zgłoszenia upraszam do Kurjera zdw 86 939

Piec
kaflany, zielony, majolikowy, w dobrym stanie na sprzedaż. St. Fagiewicz, św. Marcin 16/17 zdw 86 931

Parcela
1 morga na Winiarach pod budowę zaraz na sprzedaż Zgłoszenia Nitschke, Poznańska 21. zdw 86 615

Gospodarstwo
116 mórg, ziemia pszenno-żytnia, bez inwentarza, cena podług ugody lub zamiana na dom, okolica obojętna. Na odpowiedź znaczek. Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, św. Marcin 49. zdw 86 922

Skład
kolonjalny z mieszkaniem, maglem wskaże Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zdw 87 018

Wózek
dziecięcy (Brennabor) na sprzedaż. Wielkie Garbary 49, I., lewo. dw3 783

Parcele
budowlane do nabycia w Wiśle obok Oazy, Śl. Cieszyński, położenie słoneczne, ceny przystępne. Bliższych wiadomości udzieli właściciel domu Nr. 23, ul. Piaskowa, Cieszyn. zdw 87 002

Dom
8 ubikacyj, 3 morgi ogrodu, nadający się na każde przedsiębiorstwo, w Żabikowie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 86 985

Skład
cukierków dobrze zaprowadzony, z przyległem mieszkaniem, w mieście powiatowem, (gimnazjum w miejscu), z powodu wyjazdu do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 988

Sprzedam
zegar stojący „Beckera", radjo 3 lampowe kompletne, skrzypce i lornetkę. Górna Wilda 45, parter, prawo. zdw 87 035

Sprzedam
lub wydzierżawię 13 mórg, willa 6 pokoi 2 kuchnie, chlew, stodoła nadające się na ogrodnictwo, 15 minut od stacji 18 klm. od Poznania. Fabryczna 1, Wojciechowski, właściciel. zdw 87 016

Karbówki
do ondulacji włosów w wielkim wyborze po najniższych cenach poleca Ed Karge Poznań ulica Nowa 7/8 Pw 7 702 49.200

Piekarnia
oraz plac pod budowlę, nadający się także na każde inne przedsiębiorstwo, w rynku w Stęszewie korzystnie do nabycia. Wł. Turkiewicz, Stęszew, Poznańska 9. rw 7 886

Okulary
oraz wszelkiego rodzaju szkła sprzedaje najtaniej A. Matysiak św. Marcin 9/10, obok kościoła. zdw 86 646

Sprzedam posiadłość
z powodu podeszłego wieku w bardzo ożywionem miejscu, w rynku, gdzie jest piekarnia, przedsiębiorstwo rol.-handl., 100 mórg dobrej ziemi, okolica 2 kościoły, lekarz, apteka, weterynarz, spół. mleczarska i t. d. — Chleb dla większej rodziny. Zgłoszenia uprasza R. Buszkiewicz, Tarnowo Podgórne. zdw 86 629

2.900 m kw.
Rataje przy Miasteczku po 5 złotych. Kurjer zdw 86 657

Skład
kolonjalny, delikatesów, prima ślicznie urządzenie w mieście 6 tysięcy mieszkańców z mieszkaniem, towarem, urządzeniem, nadający się na drogerję sprzeda Lewandowski, Górna Wilda 52, cena 4.200 zł. w tem kaucja i dzierżawa zapłacona. zdw 86 662

Jasny
bufet, kredens i szafka do zegara na sprzedaż. Wrocławska 26/7 III. piętro. zdw 86 676

Ford
(limuzyna nowy typ) z stałą koncesją za 6.000 gotówką sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 677

Suknia
nowa, modny, zielony kolor, z crepe georgete, na średnią figurę z powodu żałoby na sprzedaż. Ul. Mostowa 4a, IV., lewo. zdw 86 798

Łóżeczko
białe, efektowne sprzedam Piotrowska, św. Czesława 12. zdw 86 870

Garbarnia
w Mosinie ma na składzie skóry alunowe po najtańszej cenie. — Dobrowolski. zdw 86 694

Gabinet
męski mało używany tanio sprzedam. Wiadomość Kurjer zdw 86 709

Sprzedam
akcje Kabel. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 721

Ubranie
frakowe jak nowe na tęższą figurę tanio do nabycia. Św. Marcin 54, parter, Rapior. zdw 86 729

Dom
z składem rzeźnickim, całkowitem urządzeniem składowem i warsztatowem w ożywionem miasteczku, w rynku w najlepszem położeniu, z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż lub zamienię na inną okolicę. Oferty Kurjer zdw 86 732

Oliwa pyłochłonna
Universum na podłogi surowe chroni płuca i desinfekuje! Zapach balsamiczny! kg. 1.20. Drogerja Universum, Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 38. Pw 7343-46,196

Reklamówkę
jedno-tonówkę po gruntownym remoncie, na nowych oponach sprzedam za 3 500 złotych lub zamienię na inną rzecz. Zgłoszenia Antoni Niklasiewicz, Poznań, Strzelecka 3b, parter, prawo. zdw 87 010-11

2 Singera
damskie maszyny okrągłe czołenka tanio sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 86 877-8

Sypialnie
wyprzedaje bardzo tanio. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 86 847-8

Wydzierżawię kamienicę skład rowerów
w rynku 10 ubikacyj (cała wolna) natychmiast. Czynsz za 3 lata zgóry 5 000 zł. Zgłoszenia Otręba Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 86 673/4

Warsztat
sprzedam blacharsko-instalacyjny w centrum miasta. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 687

Używana
sypialka, kuchnia, szafy, inne meble, maszyna do szycia. Kozłowski, Szewska 15. zdw 86 753/4

Skład
papieru i galanterji w powiatowem mieście bardzo korzystnie do oddania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 86 739

Skład kolonjalny
istniejący 30 lat w mieście powiatowem przy ruchliwej ulicy z dwupokojowem mieszkaniem i kuchnią, z powodu zmian stosunków rodzinnych natychmiast do oddania bez odstępnego. Do objęcia potrzebne 2—3 tysiące. Adres Kurjer zdw 86 776

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matysiak, św. Marcin 9. zdw 86 647

Sypialnia
biała używana na sprzedaż. Patrona Jackowskiego 36, podwórze prawo, Łuczewski. zdw 86 693

Dom
murowany blisko Poznania 5 700 z wolnem mieszkaniem. Adres wskaże Kurjer zdw 86 819

Meble
suche trwałe z dobrego materjału za gotówkę i na raty najkorzystniej. Andrzejewski, Marsz. Focha 38, telefon 76-45. zdw 86 823

Okazja!
frak nowy 150 zł, płaszcz surdutowy 40 zł. osobę niską, szczupłą sprzedam Buśko, Kanałowa 1, parter. zdw 86 857

Maszynę
do szycia dziurek w bieliźnie dobrze utrzymaną sprzedam za 600 zł. Oferty do Kurjera zdw 86 704/5

Samochód
N. A. G. 8,24 H. P. sprzedam (na weksle) Piotrowski, św. Czesława 12. zdw 86 873

Wulkanizacja
Zakład parowy na większe przedsiębiorstwo w najlepszym stanie techniczno-praktycznym sprzedam Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.266. Pw 8 364-57.266

5 KUPNA

Kupię
narzędzia kowalskie dobrze utrzymane głównie miech, kowadło, śrubsztak. Oferty z podaniem ceny do nin. pisma dw 3 781-2

Majątku
ziemskiego poszukuję do parcelacji dla grupy włościan z b. Kongresówki. Budynki pożądane. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 645

Salonik
używany i szafę do książek wraz z biurkiem kupię. Oferty do Kurjera zdw 86 664

Plac
węglowy na własnym gruncie lub grunt na założenie takowego kupię, najchętniej w stronie Garbar, Chwaliszewa i dalej, blisko kolei. Oferty Kurjer zdw 86 695

Kamienicę
wprost od właściciela kupię. — Oferty Kurjer zdw 86 716

Kupię
dobrze zaprowadzony skład kolonjalny z przyległem mieszkaniem na prowincji, najchętniej w większem mieście na dogodnych warunkach, gotówką. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 86 801

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 86 802

Kupię
parcelę pod budowę ca. 1 000 m² okolica ul. Dąbrowskiego, Grunwaldzka, Bukowska. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 86 815

Składu
na obuwie poszukuję. Oferty Kurjer zdw 86 914

Westfalską
kuchnię kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 981

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupię w Poznaniu wolnem mieszkaniem. Dokładne oferty Kurjer zdw 86 702

Willą
7 dużych pokoi, ogrodem, 55 000, wpłaty 30 000, willa 5 pokoi 43 000 wpłaty 25 000, willa 5 pokoi, morga ogrodu 22 000, wpłaty 14 000. Poznań, Tomczak, św. Marcin 55, II. piętro. zdw 86 920

Willę
6 pokojowa, centralnem ogrzewaniem, przy tramwaju sprzedam, cena 55 000 zł. Czarnecki, Fr. Ratajczaka 13, parter. zdw 86 927

7 PIENIĄDZ

Do 2 000 zł
poszukuję pożyczki na pół roku do dobrego przedsiębiorstwa w biegu za dobrym proc., kilkakrotna gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 86 445

Poszukuję
150 zł. pożyczki na 3 miesiące. Procent obiady i 5 proc. gotówka. Oferty Kurjer zdw 86 513

Pożyczki
hipoteczne zagraniczne 8 proc. rocznie. Oferty Kurjer zdw 86 685

Zł 3—4.000
poszukuje solidne, poważne — przedsiębiorstwo pod gwarancją bankową lub zastaw. na 4—6 miesięcy. Procent od umowy. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 703

ca. 5.000 zł
pożyczki udzieli kierownik z branży zbożowo mącznej za uzyskanie stanowiska. Oferty Kurjer zdw 86 707

5—10.000 zł
do założenia składu przyborów autotechnicznych poszukuje długoletni fachowiec branży samochodowej, przyjmę ewentl. cichego lub czynnego wspólnika. Oferty Kurjer zdw 86 730

Pożyczki
500 zł poszukuję za wysokim procentem. Oferty Kurjer zdw 86 956

2.000 zł
wypożyczę, kupię dobre hipoteki Oferty Kurjer zdw 86 758

Poszukuję
pożyczki w wysokości 500 zł. — gwarancja pewna. Oferty Kurjer zdw 86 774

3.000 zł
wypożyczę, procent 2 pokoje i kuchnia. Adres wskaże Kurjer zdw 86 780

6 000 — 8 000 zł
na I hipotekę szukam. Adres Kurjer Poznański zdw 86 948

2 000 zł
pożyczki poszukuje skład spożywczy, wysoki procent, ewtl. udział w zyskach. Oferty Kurjer zdw 86 935

7 000 zł
na I. hipotekę na gospodarstwo 50 morgowe wartości 40 tysięcy poszukuje Jan Cenka, Bornja Nowa, pow. Wolsztyn. nw 6 458

Wspólnika
czynnego lub cichego z gotówką 10 000—20 000 poszukuje do dobrze prosperującego składu wartości 50 000, cel matrymonjalny, 20-letnia, muzykalna. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 972

500 zł
pożyczki na 2 miesiące poszukuje dam 5 proc. miesięcznie i dobre zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 86 731

10 — 20 000 zł
poszukuję na krótki czas z dobrą gwarancją. Dam 10 proc. prowizji i odsetki ustawowe. Oferty Kurjer zdw 87 017

8 DO WYNAJĘCIA

Willa
dwumieszkaniowa uroczo położona w pobliżu Szkoły Handlu Morskiego w Gdyni zaraz do wynajęcia. Wiadomość Władysław Grabowski, Warszawa, Sienna 17. m. 39. zdw 86 345

Mieszkanie 5 pokojowe
słoneczne komfortowe, II. piętro z meblami na Jeżycach zaraz do oddania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 697

Sprzedam
zaraz pokój z meblami na IV. piętrze, gaz, elektryczność blisko Placu Wolności za 1.200 złotych za zgodą gospodarza Oferty Kurjer zdw 86 749

Mieszkanie
w centrum miasta z telefonem, 4 pokoje kuchnia, pokój dla sługi do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 86 793

Czterypokojowe
mieszkanie wskaże „Informator". Ratajczaka 15. zdw 86 893

Mieszkanie
3 pokojowe 3 500 rok dzierżawy wskaże „Krakus". Pocztowa 30. zdw 86 898

Mieszkania
każdej wielkości, pokoje dla małżeństw poleca, poszukuje Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 86 900

Willa
komfortowa z ogrodem, centralne ogrzewanie, 7 pokoi i kuchnia, od 1. II do wynajęcia. Marja Klabecka Tama Garbarska 7, telefon 3666, godz 3—5. zdw 86 929

Mieszkanie
dwupokojowe 1 000, trzypokojowe 1 200, w tem rok dzierżawy odda „Komis". Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 86 925

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
1 do 2 pokoi poszukuje młode małżeństwo. Dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer dw 3 738

Mieszkanie
od 3 pokoi w zwyż. dzierżawe zapłacę zgóry, bez pośrednictwa. Oferty Kurjer zdw 86 701

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój z kuchnią na portjerstwo w lepszym domu Oferty Kurjer zdw 85 908

Mieszkanie
3 pokojowe zamienię na 2 pokojowe, pośrednictwo wykluczone. Kowalewski, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 86 666

Czteropokojowe
mieszkanie na drugim piętrze w samym centrum miasta zamienię na większe niekoniecznie w śródmieściu. Oferty z warunkami Kurjer zdw 86 690.

Pokój
i kuchnię z portjerstwem na zamianę lub bez. Strzałowa 7, Simachowicz. zdw 86 850

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
do wynajęcia dla pani lub uczącej się młodzieży żeńskiej. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 84 997 lub telefon 77-16

Pokój
frontowy, ciepły, niekrępujące wejście, odnajmę zaraz. Karczewska, św. Wojciech 30, III. zdw 86 475

Pokój
do wynajęcia. Plac Sapieżyński 2a, III., lewo. zdw 86 461

Kulturalnemu
panu (pani) wynajmę pokój duży elektryka, telefon, kaloryfery zaraz. Ratajczaka 14, III., prawo zdw 86 389

Dwa
pokoje przyległe i jeden pokój na dwie osoby do wynajęcia. Solecz, Aleja Małopolska 9. rw 8 226

Niekrępujący
pokój z utrzymaniem zaraz wynajmę Półwiejska 8, III. piętro, prawo. dw 3786

Przyjmę
panienki na wspólny pokój. Łąkowa 7, parter, lewo. zdw 86 641

Ślicznie
umeblowany pokój z centralnem ogrzewaniem i światłem elektr. zaraz lub od 15. 1. do wynajęcia Zacisze 4, II., prawo. zdw 86 619

Pokój
umeblowany dwuosobowy z wszelkim komfortem pierwszorzędnem utrzymaniem do wynajęcia. Wały Wazów 24 zdw 86 665

Dobrze
umeblowany pokój do wynajęcia Kwiatowa 5, III. piętro, lewo. zdw 86 596

Dwa
pokoje umeblowane dla inteligencji. Oglądać przed południem. Adres w Kurjerze zdw 86 663

Pokój
wynajmę. Górna Wilda 42, III. lewo. zdw 86 668

Panienkę
kształcącą się na wspólny pokój z utrzymaniem lub bez przyjmę. Koperska, Maleckiego 27. zdw 86 670

Pokój
dla 1—2. Maleckiego 35, IV. front. zdw 86 672

Pokój
dobrze umeblowany, frontowy, elektryka, solidnemu, inteligentnemu panu wynajmę. Wielka 18 III. prawo. zdw 86 698

Pokój
na osoby z utrzymaniem lub bez Krerowicz, ul. Niegolewskich 18 zdw 86 717

Niekrępujący
pokój dla małżeństwa lub samotnego pana do wynajęcia. Staroleka, Forteczna 57, Kujawa. zdw 86 734

Pokój
zaraz dla kilku panów. Szymańska, Woźna 22, II. p. zdw 86 827

Pokój
przy dworcu umeblowany. Focha 27, IV front Adamska. zdw 86 757

Pokój
frontowy, bardzo czysty, dobrze umeblowany zaraz albo od 15. 1. Wielkie Garbary 4, II. zdw 86 769

Pokój
przejściowy z centralnem ogrzewaniem Nowak, Młyńska 3, IV. zdw 86 775

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Grobla 1 b, III. prawo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 86 777

Pokoik umeblowany
do wynajęcia. Poznańska 27a, I. piętro, prawo. zdw 86 782

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Górna Wilda 80, II prawo. zdw 86 794

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę inteligentnemu panu. Mickiewicza 7, III., lewo zdw 86 262

Pokój
komfortowy panu wynajmę, Jeżycka 41, I., lewo obok Mickiewicza. zdw 86 806

Pokoje
umeblowane na stałe i dla przyjezdnych. Focha 80, IV., prawo, front. zdw 86 808

Pokój
umeblowany, balkonowy, oświetlenie elektryczne ewentl. pianino telefon 1 lub 2 osobom zaraz wynajmę. W. Garbary 43, II., prawo. zdw 86 822

Pokój
wspólny panu, pościel pożądana. Piekary 4, III. zdw 86 858

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę panu zaraz. Adres poda Kurjer Poznański zdw 86 859

Przyjmę
gimnazjastów lub panienki na stancję. Polaczek, Podgórna 14. zdw 86 957

Pokój
umeblowany, elektrycznością, ogrzewaniem. Śniadeckich 28, parter, prawo. zdw 86 963

Pokój
umeblowany, Grobla 19, I., prawo. zdw 86 695

Pokój
skromny z dwoma łóżkami zaraz. Przybyszewska, Wały Zygmunta Augusta 4, I. zdw 86 966

Z klatki
schodowej frontowy pokój komfort. Orzeszkowej 16, II. zdw 86 872

Gwarna
8, III., prawo. Duży i wspólny pokój tanio wynajmę. zdw 86 973

Pokoje
do wyboru z utrzymaniem. Mielżyńskiego 1, III., lewo. zdw 87 023

Pokój
dwom lub jednemu panu. Grobla 30, II., lewo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 86 853

Centrum
pokój, światło elektr, łazienka, telefon zaraz. Góra Przemysława 4, I. zdw 86 867

Zielona 7
I. piętro podwórze. Pokoik przechodni panu. zdw 86 869

Wspólny
frontowy pokój wynajmę panu. Guzdziołowa, Półwiejska 25. zdw 86 871

Wynajmę
dwa wspólne umeblowane pokoje balkon. I. p., elektryczność, śródmieście, możność używania łazienki, czterem inteligentnym osobom częściowe lub całe utrzymanie. Strzałowa 9, I. zdw 86 908

Pokój
wspólny z całem utrzymaniem 100 zł miesięcznie. Zgłoszenia skład fryzjerski, ul. Wodna 14. zdw 86 955

Pokój
umeblowany dla bezdzietnego małżeństwa zaraz. Szamarzewskiego 38, II., prawo zdw 86 874

Pokój
miły wynajmę dwom spokojnym panom od 15 b. m. Marszałka Focha 27, wchód 6, III., prawo. zdw 86 866

Pokój
zaraz do wynajęcia. Czartorja 8, I., lewo. zdw 86 836

Pokój
zaraz wynajmę. Marszałka Focha 30, I., prawo. zdw 86 837

Pokój
umeblowany 2 łóżkami. Piekary 7, podw., lewo, Kamińska. zdw 86 838

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Zielona 3, dom ogrodowy, parter, lewo. zdw 86 834

Pokój
duży dla pana lub dwóch. Przemysłowa 34, III., prawo. zdw 86 833

Pokój
2 panom ewentl. 1 dobrem utrzymaniem, centrum. Adres Kurjer zdw 86 397

Pokój
skromny, umeblowany zaraz. Ul. 3. Maja 6, Kindler. zdw 86 890

Pokój
wspólny panience wynajmie. — Grajewska, św. Marcin 64 zdw 86 879

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany inteligentnemu panu, Górna Wilda nr. 40, II., prawo. zdw 86 880

Pokój
dla 2 osób, Szulc, Pocztowa 12 II. zdw 86 883

Pokój
komfortowy dla 2 osób z utrzymaniem do wynajęcia od 15 stycznia. Telefon, łazienka, światło elektr. Cieszkowskiego 7, III. p., lewo. zdw 86 951

Pokój
wynajmie. Matejki 5 III., prawo front. zdw 86 949

Lepszy
pokój wolny. Kopernika 5, III., lewo. zdw 86 945

2 pokoje
z używaniem kuchni, niekrępujące wynajmę. Czynsz 1½ roku zgóry. Adres Kurjer zdw 86 946

Inteligentnemu
solidnemu panu wynajmę ładny pokój umeblowany (elektryczność)) Długa 16, I., lewo. zdw 86 934

Pokoje umeblowane
poleca „Informator", Ratajczaka 15. zdw 86 894

Pokój
umeblowany solidnemu panu wynajmę. Półwiejska 5, III., prawo. zdw 87 015

Pokój
komfort, utrzymanie, wynajmę zaraz. Dąbrowskiego 23 III., prawo. zdw 86 998

Pokój
panu. Kwiatowa 9, podwórze I. zdw 86 995

Pokój
lepszy dwom osobom wynajmę. Wierzbięcice 26 III, prawo. zdw 86 991

Dla pana
frontowy pokój zaraz. Ul. Patr. Jackowskiego 3 I piętro. zdw 86 954

Pokój
utrzymaniem inteligentnym. — Młyńska 13, I., Tomaszewska. zdw 86 907

Pokój
umeblowany na 2 lub 3 panów. św. Marcin 64, III., front. zdw 86 909

Pokój
wspólny dla solidnego pana. — Wierzbięcice 35, II., prawo. zdw 86 915

Pokój
dla pań. Żupańskiego 3, I. wprost. zdw 86 916

Pokoik
z utrzymaniem 120 zł. dwie osoby 220. Chełmońskiego 2, parter. zdw 86 982

Umeblowany
pokój. Grottgera 2, IV. zdw 86 983

Pokój
utrzymaniem elektr. światło, ogrzewanie, centrum miasta do wynajęcia. Tafelska, Ratajczaka 39, III., lewo. zdw 86 987

Elegancki
pokój. Wielka 15, III., lewo. rw 8 236

Pannę
na wspólny pokój z pościelą lub bez. Adres wskaże Kurjer rw 8 233

Dobrze
umeblowany pokój dla dwóch panów zaraz do wynajęcia. Górna Wilda 54, III. pr. zdw 87 034

Pokój
umeblowany. 27. Grudnia 9, III. zdw 87 038

12 SZUKA POKOJU

Inwalida
na wózku poszukuje pokoju na parterze zaraz Oferty Kurjer zdw 86 264

2 panów
poszukuje obszernego próżnego pokoju, okolica Matejki, Śniadeckich, niekrępujące wejście, piętro obojętne, tylko front. Kurjer zdw 86 357

Poszukuję
pokoju próżnego z używaniem kuchni na 3 osoby. Oferty Kurjer zdw 85 890

Pokój
próżny frontowy duży małżeństwu bezdzietnemu wynajmę. — Czynsz zgóry. Adres Kurjer zdw 86 683

Skromnego
pokoiku poszukuje pracująca panienka. Oferty Kurjer zdw 86 699

Lekarz
poszukuje 2 lub 3 częściowo umeblowanych pokoi pobliżu śródmieścia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 722

60,—
miesięcznie dam za pokój próżny ewentualnie suterenę, poddasze. Łąkowa 7. Ostrowski. zdw 86 738

Próżnego
pokoju poszukuje Oferty Kurjer zdw 86 762

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje 1 łóżkowego skromnego pokoju, pościel własna. Oferty Kurjer zdw 86 768

Niekrępującego
spokojnego ładnie umeblowanego pokoju, najchętniej z klatki schodowej poszukuję na kilka dni w miesiącu dwóch przyjezdnych panów. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 781

Studentka
poszukuje pokoju w śródmieściu zaraz. Oferty do Kurjera zdw 86 785

Pani
poszukuje zup. niekrępującego pokoju w centrum. Kurjer zdw 86 825

Mały
tani pokoik niekrępujący poszukuje pan u samotnej osoby. Oferty z ceną Kurjer zdw 86 855

Dwom
osobom lub bezdzietnemu małżeństwu pokój zaraz (pościel pożądana.) Kraszewskiego 12, III., prawo. jw. 3 200

Młody dziennikarz
poszukuje pokoju, gdzie mógłby wstawić biurko i szafę. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer zdw 86 960

Taniego
pokoju umeblowanego poszukuje 2 panów od 15. I. 1930 r. Oferty do Kurjera Poznańskiego z podaniem ceny pod dw 3 773

13 LOKALE

Ubikacje handlowe
200 m² zaraz do wynajęcia od gospodarza. Piekary 13b. zdw 86 099

Na biuro
pokój urządzony z używaniem telefonu wydzierżawię. Sebel, Seweryna Mielżyńskiego 4. zdw 86 569

Lokal
5 dużych ubikacyj, I. p., telefon, na biura lub hurtownie blisko Starego Rynku zaraz odstąpię. Adres Kurjer rw 8 224

Ubikacji
suterenowej front, śródmieście, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 86 654

Ubikacje
obszerne nadające się do wszystkiego wydzierżawię zaraz. Woźniak, Graniczna 5. zdw 86 671

Jeden
lub 2 pokoje na biuro. Św. Marcin 47, front, III., lewo. zdw 86 849

Potrzebny lokal 5 — 6 pokoi
w handlowej dzielnicy na biuro wraz z mieszkaniem nie wyżej II piętra. Pożądane również pomieszczenie w tej samej posesji na składy żelaza. Oferty wraz z warunkami proszę nadsyłać do Kurjera Poznańskiego zdwp 86 876

14 DZIERŻAWY

Moją filję
skład bławatów i konfekcji w mniejszem mieście prawie bez konkurencji sprzedam zaraz na dogodnych warunkach, wpłaty 3—4 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 6 443

Piekarni
celem dzierżawy poszukuję w mieście lub większej wsi. Oferty Kurjer zdw 86 656

Składu
mniejszego z ubikacją, centrum poszukuję. Oferty Kurjer rw 8 235

Poszukuję
dzierżawy 8 do 25 mórg dobrej ziemi przy Poznaniu na 6 do 10 lat z pierwszeństwem kupna. — Kujaczyński, Grzegórz, pow. Chełmno (Pom.) zdw 86 628

Dzierżawa
160 mórg, ziemia pszenno-buraczana, budynki masywne, inwentarz żywy i martwy kompletny. Zapasy zboża Objęcie 18—23 000. Na odpowiedź załączyć znaczek. Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, św. Marcin 49. zdw 86 921

Skład
kolonjalny dobrze zaprowadzony z mieszkaniem, mieście pow. Śremie, gdzie gimnazjum żeńskie, męskie, szkoła wydziałowa zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Administracji Wiadamości Śremskich. nw 6 438

Poszukuję
składu z pokojem w mieście w którem możnaby z powodzeniem prowadzić skład skór. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 740

Wydzierżawię
młyn wraz z kaszarnią blisko Poznania za 3 lata zgóry dzierżawy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 756

Garaże
bardzo obszerne, korzystnie położone nowocześnie urządzone, po cenie przystępnej do wynajęcia. Hempowicz-Automobile, Fabryka karoseryj, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, telefon 65-15 Pw 8 376 1.39

Hale
przemysłowe w masywnych budynkach w różnej wielkości z oświetleniem elektrycznem do wydzierżawienia. Hempowicz-Automobile, Fabryka karoseryj, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, telefon 65-15. Pw 8 377-1.38

16 OSOBISTE

Truskawiec
Sezon zimowy od 1 grudnia — pokoje czyste, ciepłe do wynajęcia z utrzymaniem w willach „Postój", „Goplana", „Jadwinówka". Kąpiele mineralne, gazowe, okłady borowinowe, pijalnia wód, koncerty, ślizgawka, tereny narciarskie, restauracja, klub uruchomione. Zgłoszenia tylko: Zarząd zdrojowy, Truskawiec. zdw 86 631

Maseczkę
z balu „Tryton" (biała peruka, czarne domino), która się niezdemaskowała, prosi zainteresowany o kilka słów do Kurjera zdw 86 789

Za
długi mej żony Kazimiery z d. Rożańska, nie odpowiadam. Józef Przewoźny, Poznań-Wschodni ul. Smolna 8. zdw 86 986

21 ZGUBY

Unieważniam
skradzioną moją zniżkę akademicką do kina „Słońce". Stachowiak Zygmunt. zdw 86 772

Zgubiono
książeczkę wojskową, kartę mobilizacyjną, wykaz osobisty i różne inne papiery razem z portfelem proszę zwrócić za wynagrodzeniem pod adresem: Stanisław Zimny, Poznań, Marszałka Focha 98. zdw 86 791

Unieważniam
zaginiony weksel płatny 21. 12. 1929, z wystaw. Głowacki, żyrowane Rubinstein i Rotenberg, E. Czasowszczyk. zdw 86 817

Unieważniam
papiery wojskowe, które zostały skradzione — na nazwisko Józef Nyka. zdw 86 937

22 ROZMAITE

Agentów
do zbierania fotografij angażuje firma Diana, Rynek Łazarski 9. Wypłaca gotówkę zgóry. zdw 84 368

Zaległości, bilans reklamacje
prawidłowo, dyskretnie, niedrogo Bobrowski. Spokojna 1. zdw 84 902

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska, Stary Rynek nr. 48, II. zdw 86 294

Maskowe
kostjumy oryginalne, nowe wypożyczam Olszańska św. Marcin 38, dom boczny, prawo III. piętro. zdw 86 362

Najpiękniejsze
kostjumy maskowe oraz suknie balowe wypożycza Salon Mód „Zofja", Bukowska 3, II. piętro. zdw 86 548

Przepisujemy
powielamy tłumaczymy na prowincję wysyłka odwrotnie Czystopis. Poznań Wjazdowa 10. zdw 83 974

Maskowe
kostjumy nowe piękne, wypożyczam. „Janina". Górna Wilda 13. zdwp 84 553

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. zdw 85 977

Maskowe
kostjumy oryginalne wypożycza Szymańska, Nowa, wchód Murna 2. zdw 86 844

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska plac Wolności 11 (podfilarami) Pw 4 941

1930 rok
Chcesz wiedzieć co przyniesie — zwróć się do Chiromantki, która przepowiada przeszłość, przyszłość systemem wszechświatowej sławy Lenormand. Marsz. Focha 29, III., prawo. zdw 86 862-3

Przyjmę przedstawicielstwo
poważnych fabryk lub towar w komis albo sprzedam II. piętrowa kamienicę z wolnym składem i mieszkaniem w pow. mieście. Oferty Kurjer zdw 86 644

Chłopczyka
9 miesięcznego oddam za własnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 660

Podczas karnawału „Dyskretne upiększanie" Salon Kosmetyczny „Halina"
Siemiradzkiego 11, róg Matejki telefon 72 78. Najskuteczniejsze zabiegi kosmetyczne, usuwanie wszystkich wad cery. Demonstracje dyskretnego upiększania. Wszelkie porady fachowe Własne laboratorjum. zdw 86 711

Maskowe
kostjumy wypożyczam. Niegolewskich 10. III. zdw 86 718

Która
Wytwórnia Filmów przyjmie na bezpłatny kurs późniejszej kierowniczki pania średnich lat, b. urz. stenotyp, stenografkę polsko-niemiecką, dobra wymowa, łatwa orjentacja. Oferty Kurjer zdw 86 778

Maskowe
kostjumy wypożyczy. Chwaliszewo 38-39, I. front., lewo. zdw 86 809

Obiady
smaczne na maśle 1.50 zł. Teicherowa, Poznańska 8-10, II., lewo. zdw 86 818

80 gr
Manicure Wodna 22, II wejście, I. piętro. zdw 86 854

Najpiękniejsze kojstumy maskowe
jedwabne, oryginalne modele wypożycza „Fémina", Fredry 3. zdw 86 891

Bal maskowy
Kostjumy nowe oryginalne wypożyczam Półwiejska 24, parter — prawo. zdw 86 882

Pokój za procent
frontowy dam za wypożyczenie 2—3 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 86 885

Prace domowe biurowe
wykonuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 899

Pończochy
różne, skarpetki, pajacyki, tanio szybko. Domańska, Wierzbięcice 49, nar. rynku wildeckiego. zdw 87 022

Kanarki
znakomite śpiewaki śpiewające w dzień i wieczór przy świetle korzystnie do sprzedania. Marji Magdaleny 1, III., prawo (nar. Raczyńskich). zdw 86 626

23 OŻENKI

Miła brunetka
lat 30, na dobrej stałej posadzie o idealnych poglądach, posiadająca pewną ilość gotówki pragnie bratniej duszy lecz tylko inteligentnego pana na pewnem stanowisku. Wdowcy do lat 40 nie wykluczeni. Oferty złożyć proszę do Kurjera zdw 86 713

Kawaler
lat 28, dobrze usytuowany, posiadający 10 tys. zł. z braku znajomości pragnie poznać stosowną pannę. Zupełna dyskrecje i zwrot fotografji zapewnia słowem honoru. Oferty Kurjer zdw 86 792

Blondynki
lat 22, 23, posiadające po 20 tysięcy, kompletną wyprawę, pragną poznać urzędników lub oficerów. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 87 007

Młody
kawaler na stanowisku państwowem, pragnie się ożenić. Oferty Kurjer zdw 86 826

Dla
panny lat 25, z dobrej rodziny, miłej, przystojnej blondynki, muzykalnej, posiadającej eleganckie umeblowanie i wyprawę, szuka się męża. Panowie wyżsi urzędnicy, którym zależy na dobrej żonie o szlachetnej duszy, raczą złożyć swe oferty do Kurjera zdw 86 839

Dla
mej siostry, lat 24, posiadającej 26 tys. gotówki, szukam stosownej partji. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 86 889

Żony
poszukuje kawaler, ziemianin, zrównoważony, inteligentny wykształcony, muzykalny, majątku 250 000 złotych. Pośrednictwo rodziny pożądane. Dyskrecja rzecz honoru. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 992

Brunetka
lat 22, niebiedna, urzędniczka, szuka znajomości pana, urzędnika lub kupca. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer rw 8 229

Niezamężna
9 letniem dzieckiem, lat 36, posiadająca 1 500 zł i własne mieszkanko, pragnie wyjść zamąż za starszego kawalera, najchętniej za bezdzietnego wdowca kolejarza. Oferty Kurjer zdw 86 803

Dwaj
koledzy Warszawiacy, kupiec samodzielny, lat 25, urzędnik na wyższem stanowisku lat 24, pragną poznać dwie miłe panienki od lat 17 do 21, w celu matrymonjalnym. Oferty z dołączeniem fotografji, którą się zwraca pod słowem honoru do Kurjera zdw 86 961

24 NAUKA

Pedagogiczna szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka wyucza 6 lekcjach bez względu zdolności z gwarancją 4, rozpoczynam nowe komplety. Plac Wolności 14 a, III. piętro. 4—9. zdw 85 152

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1 II piętro zdw 81 472

Tani kurs tańców
półtoramiesięczny 20 zł Opaliński. Mielżyńskiego 1, II., 6.30—9 zdpw 85 917

Tańce
Opaliński. Mielżyńskiego 1, II., 6.30—9. zdw 84 861

Vala Jennings
rozpoczyna komplety najnowszych tańców 6 stycznia. Przyjmuje jeszcze wpisy w godzinach 3—7. Ratajczaka 29, III., lewo. dp 3 733

Sześć-ośmych
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III., lewo. dw 3593

Tańczyć modnie
uczy w kursach i oddzielnie oraz w kompletach prywatnych. Ola Antoszewska, Zielona 3. Pw 7 721-51.194

Kursy
stenografji, pisania na maszynach ul. Strzelecka 33. Słabym oddzielne lekcje bezpłatnie. zdw 86 831-2

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej, pisania na maszynach, księgowości Tyran-Zaworskiej, ul. Strzelecka 33 narożnik pl. Świętokrzyskiego. zdw 86 829-30

Rutynowany
korepetytor udziela matematyki w zakresie 8 klas gimnazjum. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 691

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej pisania na maszynach książkowości rozpoczynam 2 stycznia. Tyran-Zaworska, ul. Strzelecka 33 zdw 85 237-8

Kto
udzieli lekcji książkowości w godzinach wieczornych. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 761

Korepetycyj
w zakresie sześciu klas gimnazjalnych udzielam. Oferty Kurjer zdw 86 787

Niemieckiego
języka chcę się szybko wyuczyć. Dobre początki. Oferty wykwalifikowanych nauczycielek, podaniem wynagrodzenia „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 1.16. Pw 8 368-1.16

Nauczycielka
za zezwoleniem Kuratorjum udziela lekcyj polskiego, niemieckiego, początki francuskiego i także lekcyj muzyki. Łaskawe zgłoszenia „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 1.18. Pw 8 369-1.18

Stelli Kledeckiej Szkoła tańców Pocztowa 29, tel. 3329
9 stycznia rozpoczynam kurs uzupełniający. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 8 342-1.13

Włoskiego
francuskiego, angielskiego praktycznie, teoretycznie 2.— 2.50—3. Strzelecka 31, podwórze wprost, II., prawo zdw 81 499

25 MUZYKA

Młoda
nauczycielka udziela lekcyj fortepianu, przychodzi w dom. Oferty Kurjer zdw 86 681

Orkiestr
pierwszorzędnych dostarczam na wieczorki, zabawy i bale. Zespoły mniejsze i większe, smyczkowe jazzbandowe i dęte. Najnowsze instrumenty jak: violofon, saksofon, bandonium, banja i t. d. Marciniak, Górna Wilda 96, II. p. zdw 86 710

Francuskiego, muzyki
udziela rutynowana nauczycielka (uczenica Vincent d'Indy'go). — „Lutécienne". Niegolewskich 10, II. prawo. zdw 86 746

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 813

Stenografja
książkowość. Ogrodowa 16, II. zdw 87 024

Orkiestry
nowoczesne na bale, zabawy dostarcza Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28, telefon 3927. Najpoważniejsze referencje. zdw 87 031

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Zaległości, bilans, reklamacje
prawidłowo, dyskretnie, niedrogo Bobrowski. Spokojna 12. zdw 84 902

Były
policjant, młody, inteligentny, poszukuje jakiejkolwiekbądź posady ewentl. odpowiednia kaucja 1 500—więcej. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 857

Poszukuję
posady włódarz od 1. 4. 30. średnim wieku. Zna wszelkie prace gospodarcze, posiada dobre świadectwa i polecenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 607

Pomocnik
ogrodniczy, kwiaciarz i warzywnik poszukuje posady zaraz lub 1 lutego. Cz. Andrzejewski — Lubin, pow. Kościan. zdw 86 611

Panna
z czteroletnią praktyką nauczycielki domowej, przyjmie takąż posadę zaraz do dzieci w wieku 6—7 lat. Muzyka, początki francuskiego. Wyręczy panią domu w gospodarstwie. Oferty Kurjer zdw 86 624

Posady
magazyniera inkasenta lub woźnego poszukuję. Złożę kaucję 1.500—2.000 Oferty Kurjer zdw 85 951

Pani
lat 40 poszukuje posady gospodyni zarządzającej domem u samotnego pana. Oferty do Kurjera zdw 86 332

Młodsza
panienka z ukończoną szkołą handlową, obeznana z stenografją i pisaniem biegle na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 519

Maszynistka
znająca prace biurowe jakoteż adwokackie poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 511

Młoda
inteligentna pani z dobrego domu pragnie przyjąć posadę jako zarządczyni domu do starszego państwa lub samotnego pana. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 86 349

Skórnik
młodszy szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 86 424

Szofer
żonaty z dobremi świadectwami, poszukuje posady najchętniej w majątku. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Pozn. zdw 86 386

Lekarz - dentysta
szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 000

Biuralistka
z 6 letnią praktyką poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer rw 8 223

Posady
poszukuję jako mistrz kołodziejski w majątku dużym, z własnemi narzędziami, czeladnik i dwoje uczni od 1 kwietnia 1930 r. Zgłoszenia proszę skierować — Agencja Kurjera Poznańskiego Kępno Wlkp., Rynek 45. nw 6449

Panienka
która zna krój, szycie i robótki poszukuje posady zaraz. Oferty z podaniem warunków proszę nadsyłać M. Lupówna, Budzyń, pow. Chodzież. zdw 86 630

Inteligentna
panienka przyjmie posadę do pomocy w nauce młodszym dzieciom. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 622

Stangret
pilny, uczciwy, obowiązkowy, znający również prace rymarskie poszukuje posady od 1. 4 Zalejski, Januszewo, pow. Środa, poczta Środa. zdw 86 627

Szofer mechanik
z ukończoną szkołą i sześcioletnią praktyką silników spalinowych szuka posady na samochód prywatny Okolica obojętna — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 632

Bufetowa
solidna dobrze polecona poszukuje posady zaraz lub 15. 1. 30. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 634

Poszukuję
posady jako kucharka lub do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub od 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 635

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub 15 1. 30 Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 636

Ślusarz narzędziowy
i monter maszyn, specjalnie drukarskich poszukuje posady. wykonam wszelkie reparacje, posiadam własne narzędzia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 637

Szofer - ogrodnik
z praktyką, dobremi świadectwami, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 917-8

Dziewczyna
poszukuje posługi lub prania. — Oferty Kurjer zdw 86 741

Młodsza
panienka początkująca z ukończoną szkołą handlową, znająca stenografję polską i władająca językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 86 638

Kto
da mężatce stałą posadę lub prace w dom, dam w zamian umeblowany pokój. Oferty Kurjer zdw 86 728

Były
wojskowy kupiec - książkowy, włada językiem polsko-niem. — biegły w obliczaniu robocizny, dobry kalkulator, organizator, propagandzista, z wiadomościami technicznemi poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 86 733

Panienka
z ukończonym kursem handlowym poszukuje posady elewką do biura lub składu. Oferty Kurjer zdw 86 735

Panienka
z dobrej rodziny poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 86 845

Samodzielny
książkowy - korespondent z znajomością języka polskiego i niemieckiego, prawem wekslowem, obznajmiony z wszelkiemi pracami biurowemi poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 86 642

Dziewczyna
która pracowała w składzie spożywczym jako początkująca poszukuje posady od 1. 2. 1930 lub do wszystkiego, świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 652

Robotnik
maszynowy poszukuje pracy. — Oferty Kurjer zdw 86 655

Poszukuję
posady ekspedjentki w branży papierniczej lub bufetowej, może być na wyjazd, złoże kaucję 400 zł. Oferty Kurjer zdw 86 661

Nauczycielka
z zezwoleniem rządowem poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 669

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 86 682

Ogrodnik
kawaler, zwolniony z wojska, z ukończoną szkołą ogrodniczą w Koźminie i 10 letnią praktyką wszechstronną, dobre świadectwa poszukuje posady zaraz lub od 15. 1. 1930. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 689

Dziewczyna
uczciwa i pracowita do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 692

Kto
przyjmie uczenicę do składu delikatesów lub do innej branży. Oferty Kurjer zdw 86 696

Szofer
z dobremi świadectwami zna się na kupiectwie, sumienny, trzeźwy szuka posady. Oferty Kurjer zdw 86 700

Posługaczka
poszukuje 2—3 razy w tygodniu posługi. Oferty Kurjer zdw 86 751/2

Gospodyni
kucharka znająca dobrą kuchnię pieczenie różnych ciast, chów drobiu szuka posady w dworze. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 715

Biurowa
(młoda mężatka) znająca również pisanie na maszynie, z 9 letnią praktyką biurową zmieni posadę zaraz. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 86 719

Książkowy
z 6 letnią praktyką w wydawnictwie pism, znający również dokładnie administrację, zmieni posadę zaraz Oferty do Kurjera zdw 86 720

Biuralistka
obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi, biegła w rachunkach piśmie polskim i niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 725

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz najchętniej na Łazarzu. Oferty Kurjer zdw 86 843

Panienka
wiejska przyjmie miejsce do prac domowych za utrzymanie celem wyuczenia się gospodarki domowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 742

Drogerzystka
która pracowała kilka lat samodzielnie w branży chemicznej poszukuje zaraz posady do fabryki chemiczno-farmaceutycznej — albo kosmetycznej. Zgłoszenia do A. Rabiegowa, Kraszewskiego 8 zdw 86 557

Szofer kawaler
uczciwy, trzeźwy, sumienny, biegły w swym zawodzie, z dłuższą praktyką, dobremi świadectwami i poleceniem szuka posady, miejscowość obojętna, godzi się za bardzo niską pansję Oferty Kurjer zdw 86 747

Pielęgniarka
z 6 letnią praktyką poszukuje posady, najchętniej od 15. 1. lub od 1. 2. znająca się najwięcej w chorobach umysłowych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 86 755

Panienka
uczciwa poszukuje posługi z praniem na przed południe. Oferty do Kurjera zdw 87 020

Pielęgniarka
dłuższa praktyka poszukuje posady do niemowląt. Zgłoszenia do Kurjera zdw 87 025

Gospodyni
w średnim wieku, poszukuje samodzielnej posady zaraz lub później z dobremi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 911

Panna
zna biurowość, ekspedycję, z kaucją 500 zł, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 86 912

4 000 zł
(później więcej) włoży rzutki, sumienny kupiec, gdzie otrzyma posadę i pewną gwarancję. Oferty Kurjer zdw 86 913

Starsza
uczciwa, czysta panienka poszukuje posady do prac domowych lub dzieci. Oferty Kurjer zdw 86 919

Młoda
panienka pragnie wyuczyć się fryzjerstwa. Oferty Kurjer zdw 86 979

Sierota
z prowincji, pokojówka (cośkolwiek szycia) lub gdziekolwiekbądź do składu, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 989

Rybak
kawaler, lat 24, przyjmie posadę w majątku jako rybak i polowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 87 030

Pomocnica
aptekarska poszukuje posady w Poznaniu lub okolicy. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 87 026

Posługaczka
zna gotowanie i pranie, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 87 028

Panienka
znająca prace biurowe poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 759

Posługaczka
poszukuje posługi lub posady. — Oferty Kurjer zdw 86 763

Stróżostwa
poszukuje małżeństwo, mąż zna się na centralnem ogrzewaniu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 86 765

Maszynistka
poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 86 766

Rutynowana
stenotypistka polsko - niemiecka poszukuje posady zaraz ewentl. 15 1. 30 r. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 767

Panienka
poszukuje popołudniowego zajęcia. Oferty Kurjer zdw 86 773

Młodsza
panienka poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 86 779

Posługaczka
uczciwa szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 86 743

Szofer - ogrodnik
kawaler z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Reflektuje tylko na posadę stałą. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 86 783

Panna
w wieku 19. umiejąca szyć cerować i t. p., kochająca dzieci, szuka posady od 15 stycznia lub 1 lutego, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 86 788

Panienka
poszukuje lekcyj polskiego. Oferty z ceną Kurjer zdw 86 816

Szuka pracy
dobra krawcowa w dom 3 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 86 820

Który
z panów aptekarzy przyjmie maturzystkę do apteki jako ciewkę. Oferty Kurjer zdw 86 821

Pokojowa
uczciwa, znająca szycie i ręczne robótki poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 86 861

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posady do wszystkiego bez gotowania zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 860

Kucharka - gospodyni
z wykwintnem gotowaniem poszukuje posady od 15. 1. lub 1. 2. 1930 w Poznaniu, najchętniej do samotnego pana ewentualnie na majątek. Łaskawe zgłoszenie do Kurjera zdw 86 856

Gospodyni
zarządzająca z długoletnią praktyką szuką posady od 15. 1. Oferty do Kurjera jw 3199

Młodsza
inteligentna panienka z 2 letnią praktyką, poszukuje początkującej biurowej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 86 896

Posługaczka
uczciwa poszukuje miejsca przed i po południu. Oferty Kurjer jw 3 201

Posługaczka
poszukuje posługi, dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 86 868

Służąca
poszukuje miejsca do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 86 864

Pomocnik
ogrodniczy poszukuje posady zaraz lub później. T. Musiałkowski. Puszczykowo, pow. Poznań. zdw 86 865

Dla
mego brata, 19 lat, z szkołą wydziałową i handlową, szukam umieszczenia w handlu, przemyśle lub banku. Górski. Poznań. Chwaliszewo 1, tel. 1500. zdw 86 840

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 86 892

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 886

Młodsza
posługaczka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 86 942

Bankowiec - książkowy
poszukuje zaraz jakiejkolwiek posady w Poznaniu. Łaskawe oferty do Kurjera pod dw 3 755

Dziewczyna
młodsza, poszukuje posady do wszystkiego bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 86 901

Młynarz
samotny, dzielny w swym zawodzie, obeznany z motorem, poszukuje posady zaraz lub od 15. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 87 005

Panienka
umiejąca pisać na maszynie, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 905

Praczka
poleca się w dom. Lach, ul. Mateckiego 31/32, u p. Aniołek. zdw 87 013

Zdolna
krawcowa z Warszawy szyje w domach. Piekary 10, I., lewo. zdw 87 000

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 996

Dziewczyna
starsza poszukuje posady do wszystkiego w spokojnym domu. Oferty Kurjer zdw 86 962

Młynarz
kawaler, lat 25, obeznany dokładnie w swym zawodzie, poszukuje posady zaraz lub od 15 stycznia. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 967

Poszukuję
posady początkującej maszynistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 932

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 86 933

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczę
inteligentne i czyste potrzebne do prac lakierniczych. Zgłoszenia osobiste od 4—6. Wrocławska 15. Wytwórnia Wyrobów Blaszanych. zdw 85 841a

1 500 — 3 000
złotych miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacyj — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, djety. Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Zastępcy losowil
Płacimy wam przeszło 3 raty prowizji, koszta podróży patent. Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pouczamy. Oferty składać: Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

Służąca
młodsza, dobrze polecona do wszelkich prac domowych potrzebna. Zgłoszenia od 3—5 Krakowska, Wierzbięcice 66, parter zdw 86 686

Nauczycielka
do dwojga dzieci kurs przygotowawczy potrzebna zaraz. Zgłoszenia Dr Frankowska, Libelta 14. zdw 86 336

Do
prowadzenia sekretarjatu poszukuje się rutynowanego biuralisty, piszącego na maszynie. Emeryci oraz inwalidzi wojenni mają pierwszeństwo. Zgłoszenia do „Par". Al. Marcinkowskiego 11, pod nr 1,1. Dokładny życiorys, referencje oraz warunki należy bezwzględnie w zgłoszeniu uwzględnić. Pw 8 2240-1,1

Dziewczyna
religijna, uczciwa, wiek od 25 do 35 lat, umiejąca dobrze gotować i prasować sztywną bieliznę, potrzebna na stałą posadę od 15. I. Zgłoszenia Dominikańska 3, I., lewo, od 6—8 wieczorem. zdw 86 795

Młodsza
dziewczyna na przed południe do lekkiej pracy potrzebna. Piekarnia, Strzelecka 21. zdw 86 800

Posługaczka
młodsza zaraz potrzebna. Szamarzewskiego 11, tylny dom, III. ptr., wprost. zdw 86 805

Agentów
do zbierania fotografij przyjmuje i płacę najwyższe ceny. „Sztuka Polska", Gąsiorowskich 11, II. ptr. Zgłoszenia 5—8. zdw 86 811

Służąca
uczciwa, sumienna, pracowita, znająca gotowanie i pranie do bezdzietnego małżeństwa zaraz potrzebna na stałą posadę. Zgłoszenia przyjmuje od godz. 16—21 przy ul. Chwaliszewo 70 (w restauracji). A. Marczyński. zdw 86 812

Biegły ekspedjent
branży kolonjalno-delikatesowej **poszukuje** posady zaraz lub później. Zgłoszenia **Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 4** nw 6456

Biuralistki
biegłą w polskim i niemieckim ładnem pismem, piszącej na maszynie, lepszem wykształceniem, na dwie godz. przed lub po południu poszukuję zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 814

Fryzjer damski
i fryzjerka potrzebni zaraz. — „Fryzjer Monopol". Sew. Mielżyńskiego 21. zdw 86 824

Dziewczyna
nie niżej lat 18 potrzebna do pomocy kuchni i do dzieci bez prania. Pawlak, Szamarzewskiego 23 zdw 86 875

2 uczni
możliwie z ukończoną szkołą handlową przyjmie zaraz Tanie Źródło, właśc. Edward Michaelis. Poznań, Wrocławska 22, garderoba męska, skład sukna. zdw 86 835

Dwóch
trzech dzielnych akwizytorów na Poznań do sprzedaży maszyn biurowych światowych marek przyjmiemy. Oferty „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 1,17. Pw 8 367-1,17

Szofer - fordzista
z praktyką, który zna stary i nowy typ potrzebny zaraz Zgłoszenia Walkowiak, Kostrzyn. zdw 86 620

Agentów
jeszcze kilka potrzebuje. Śniadeckich 30, II. 4—7 Kw 1 374

Służąca
zaraz może się zgłosić. Kino Corso, ul. Wielka 21. zdw 86 605

Posługaczka
na cały dzień zaraz. Baranowska Kraszewskiego 16, II. ptr. zdw 85 525

Marszantki
samodzielne potrzebne zaraz lub później. Malczewski. Szkolna 13, magazyn kapeluszy damskich. zdw 86 678

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem, możliwie Małopolanka potrzebna Żupańskiego 21, III, lewo. zdw 86 639

Młodszy
robotnik, który już pracował w handlu skór, może się zgłosić. — Florjan Kachlicki, skład skór, Poznań, ul. Woźna 9. Tel. 3373 zdw 86 884

Dziewczyna
skromna, dobrze polecona do wszystkiego potrzebna. Zgłoszenia Młyńska 12 a, parter, prosto. zdw 86 952

Potrzebna
inteligentna panienka do pomocy w naukach na popołudniu do dzieci. Św. Marcin 38, I., godz. 3—4. zdw 86 950

Cukiernik
samodzielny, pierwszorzędna siła może się zgłosić. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 86 941

Stenotypistka
początkująca lecz inteligentna, władająca poprawnie językiem polskim i niemieckim, z ukończoną szkołą handlową zgłosić się może natychmiast Oferty Kurjer zdw 86 640

Uczenica
do składu obuwia może się zaraz zgłosić. Łazarski skład obuwia, ul. Marszałka Focha 65. zdw 86 651

Zastępców
i agentów poszukuje za wysokiem wynagrodzeniem do sprzedaży nowości technicznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 653

Posługaczka
zaraz potrzebna Kowalewski, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 86 667

Dziewczynka
do posyłek potrzebna, Artl. Plac Wolności 18. zdw 86 633

Pomocnik
fryzjerski może się zaraz zgłosić Kolejowa 46. zdw 86 679

Przyjmę
elewki w naukę dobrego gotowania. Zgłoszenia Kurjer zdw

Porządna
dziewczyna do jednego dziecka i prac domowych potrzebna. — Franciszek Urbański, ul. Sokoła 11. zdw 86 714

Przyjmiemy
do naszego przedsiębiorstwa branży drzewnej praktykanta, chłopca z ukończoną szkołą handlową, z dobremi ref encjami i uczciwego. Oferty do „ar" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 52.124. Pw 8 218 9-52.124/5

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Skład kolonjalny, Szkolna 3. zdw 86 723

Blacharz
starszy potrzebny do prowadzenia warsztatu ewentl. objęcia lub wżenienia Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 727

Woźnica
zawodowy mogący złożyć kaucję lub gwarancję na stałą pracę do hurtowni kolonjalnej potrzebny zaraz Zgłoszenia przyjmuje firma Józef Gawroński, Poznań, św Wojciech 2 a zdw 86 736

Uczciwa
służąca najchętniej z Kresów, Kongresówki, Małopolski, znająca służbę w porządniejszych domach, cerowanie, kuchnię pranie, potrzebna do dwojga państwa. — Zgłosić się ze świadectwami niedziela 5-go od 3—5. Patrona Jackowskiego 19, front, III. piętro, prawo. zdw 86 828

Młodszy
dzielny ekspedjent do składu potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer rw 8 231

Na
gospodarstwo 60 morgowe poszukuję samodzielnego rolnika z kaucją zaraz jako gospodarza. Oferty Kurjer zdw 86 745

Dziewczyna
do dzieci i lekkiej pracy domowej może się zgłosić. Gorczyńska Kilińskiego 1. zdw 86 764

Siły biurowej
młodszej, inteligentnej poszukuje poważna instytucja na stałą posadę. Warunek przyjęcia: ładny wzgl. czytelny charakter pisma i umiejętność pisania na maszynie. Oferty z podaniem wymaganej pensji do ekspedycji Kurjera pod zdw 86 770

Służąca
stateczna, mająca dobre polecenia gotowania i do wszystkiego Florentyna Liczbińska, Półwiejska 38 a, I. zdw 86 771

Posługaczka
przed południem potrzebna. Zbaska, Słowackiego 8. zdw 86 796

Malarz
do odnowienia mebli. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 786

Kucharka
umiejąca bardzo dobrze gotować, z własną pościelą, potrzebna do lepszego domu (2 osoby) w mieście powiatowem od 15. I., lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 86 790

Panienka
inteligentna potrzebna zaraz do księgarni i składu papieru. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 807

Potrzebna ekspedjentka
dzielna, sympatyczna, wzrostu wyż., średniego, władająca polskim i niemieckim, z dłuższą praktyką, w skład. branży kolonjalnej, z kaucją, do samodzielnego prowadzenia składu detalicznego kawy i herbaty. Oferty z fotografją, która się zwróci, do Kurjera Poznańskiego pod zdw 86 902

Fryzjer
damski na stałą posadę potrzebny. Zjednoczeni Fryzjerzy, Fredry 12. zdw 86 903

Panienka
inteligentna potrzebna do składu wyrobów tytoniowych i kolonjalnego. Półwiejska 15. zdw 86 904

Służąca
potrzebna zaraz do wszystkiego, gotowanie dobre, świadectwa. — Działyńskich 3, III., piętro prawo, Racięcka. zdw 87 014

Uczciwe
dziewcze do posługi potrzebne zaraz Skład kolonjalny, ul Matejki 52. zdw 86 970

Stenotypistkę
rutynowaną w sprawach adwokackich i notarjalnych przyjmę. Zgłoszenia osobiście. Czerwiński, adwokat i notarjusz, plac Wolności 14a. zdw 86 990

Książkowa młodsza
pisząca biegle na maszynie potrzebna zaraz Stachowski, Krasińskiego 2. Pw 8 375-1,33

Dziewczyna
do posługi kilka godzin. Ratajczaka 38, II., lewo. zdw 86 997

Służąca
młodsza, pracowita zaraz, Gwarna 8, III., prawo. zdw 86 971

Sekretarka
w starszym wieku i wypisanem, czytelnem pismem potrzebna zaraz. Zgłoszenia 7—8 wieczorem K. Swinarski, Działyńskich 3. zdw 86 930

Poszukujemy
chłopaka do prac biurowych zaraz. Spółdzielnia Osadnicza Poznań, św Marcin 49. zdw 86 924

Do kina
potrzebna kasjerka z kaucją. Zgłoszenia Kurjer zdw 86 928

Drogerzysta
lat 25, rutynowany ekspedjent i dekorator, na samodzielnem stanowisku, zmieni posadę od 15. I. lub 1. II., ewentualnie przyjmie przedstawicielstwo. Zgłoszenia do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni pod nr. 33. nw 6 455

Panienka
młodsza, intel., do dziecka 2 letniego potrzebna. Kantaka 5, dom ogrod., II. prawo. zdw 86 454

Książkowej
ze znajomością pisania na maszynie na stałą posadę. Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia do Kurjera zdw 86 974

Dziewczyna
do posługi może się zgłosić zaraz. Wojciechowski, Małe Garbary 3, I., w podwórzu. zdw 86 976

Woźnica
do piwa rozwożenia potrzebny, któremu powierza się inkasso, z odpowiednią kaucją. Zgłoszenia Edmund Szymański, Łąkowa 8, godz. 6—8 po poł. zdw 86 977

Służąca
z gotowaniem zaraz potrzebna. — Zielonacki, Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 86 978

Aptekarza (ki)
dobrze poleconego z praktyką i znajomością języka niemieckiego, poszukuje zaraz lub później Apteka w Obrzycku n Warta. zdw 87 001

Dzielnych
czeladników blacharsko-budowl. przyjmuje zaraz. A. Räther, Wejherowo, ul. Pucka 6. zdw 87 003

Służąca
z gotowaniem skromnych wymagań, własną pościelą, świadectwami potrzebna. Kwiatowa 5, podwórze, prawo, I. ptr., lewo. zdw 86 984

„Lech"
pierwsza w Polsce fabryka motocykli. Opalenica, poszukuje tokarzy, sił pierwszorzędnych. Wiadomości w firmie. rw 8 234

Oddam
pokój ze światłem elektrycznem za posługę. Małeckiego 6, I., lewo. nw 6 461

Ucznia
i uczenicę przyjmę. Wodna 14, skład fryzjerski. zdw 86 527

Stenotypistka
która pracowała w kancelarji adwokackiej może się zgłosić u adwokatów Dra Afendy i Dra Dembeckiego Poznań Plac Sapieżyński 5 zdw 86 366

Służąca
do wszystkiego może się zaraz zgłosić. Półwiejska 36, piekarnia. zdw 86 455

Młodsza
zdrowa i czysta dziewczyna do lepszego domu do wszelkiej pracy zaraz. Matejki 3, I. lewo. zd 86 688

Pielęgniarki
młodej, zdrowej dla 2 dzieci dwumiesięcznych poszukuję. Adres wskaże Kurjer zdw 86 616

Ucznia
rzeźnickiego, silnego uczciwego poszukuje w nauke. Zgłoszenia Stefan Cieślewicz, Mosina, pow. Śrem. zd 86 581

Biegłe
maszyniarki na konfekcyjne spodnie przyjmie zaraz A Mager, Chwaliszewo 72 tylny dom I. zd 86 058

17 PODZIĘKOWANIA

Pan
Edmund Szczepański, referent Konsulatu Generalnego R. P w Berlinie złożył z okazji świąt Bożego Narodzenia na zasilenie funduszu Bohaterów z r. 1863 zł 50. Za hojny dar składamy ofiarodawcy gorące podziękowanie. — Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym i Weteranom z 1863 r na Województwo Poznańskie w Poznaniu. zdw 86 851-2

Humor zagraniczny

— Mój kochany, mógłbyś też i z małą Iksińską trochę zatańczyć...
— O, co to, to nie! Chyba, żeby miała miljon posagu!
— Ależ człowieku, ona ma więcej, niż miljon!
— A, to co innego, w takim razie trzeba się ulitować nad biedaczką...

Przedpłata na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu z. 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża do wydania wieczornego do godz 10, w dn. przedświąt do godz 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149